

RSJ

Raad voor Strafrechtstoepassing
en Jeugdbescherming

Jaarverslag 2012

RSJ Jaarverslag 2012

Inhoud

Voorwoord	7
Hoofdstuk 1 Advies	9
1.1 Inleiding	11
1.2 Raadsbreed	11
1.3 Gevangeniswezen.....	13
1.4 Terbeschikkingstelling	15
1.5 Jeugd	18
Hoofdstuk 2 Rechtspraak	23
2.1 Inleiding	25
2.2 Toenemende instroom.....	25
2.3 Procesreglement rechtspraak	26
2.4 Belangwekkende uitspraken.....	27
2.5 Gevangeniswezen.....	27
2.6 Terbeschikkingstelling	40
2.7 Jeugd	46
Hoofdstuk 3 Overige taken en activiteiten	53
3.1 Commissie organisatie	53
3.2 Goed bejegenen	53
3.3 Commissies van toezicht	53
3.4 De uitvoering van de adoptietaak	54
3.5 Internationaal	54
3.6 Congres	54
3.7 Contact en overleg	55
Hoofdstuk 4 Organisatie	59
4.1 Organisatie en personeel	59
4.2 Informatievoorziening / ICT	59
4.3 Financiën	60
4.4 Klachtafhandeling.....	61
Bijlage 1 Overzicht advies.....	65
Bijlage 2 Overzicht rechtspraak	69
Bijlage 3 Leden, medewerkers en samenstelling OR	79

Voorwoord

Voorwoord

In de afgelopen jaren heeft de RSJ zijn jaarverslagen gekoppeld aan een inhoudelijk thema. De soms wat droge opsommingen van activiteiten uit het voorbije jaar werden opgefleurd met een thematische beschouwing en met diverse interviews. Daarmee werd het jaarverslag ongemerkt een extra advies van de Raad maar zonder de status van een officieel advies. Met dit jaarverslag heeft de RSJ ervoor gekozen, ook uit praktische overwegingen, terug te gaan naar de kern, een overzicht van werkzaamheden van de Raad in 2012, waarbij vooral aandacht wordt gegeven aan de primaire taken van de Raad: advies en rechtspraak. Toch is het resultaat meer dan een "kille" opsomming van activiteiten. Zowel in de adviestaak als in de rechtspraak behandelt de Raad veel betekenisvolle onderwerpen. Een (beknopte) neerslag daarvan is terug te vinden in de eerste hoofdstukken van dit jaarverslag.

In het jaarverslag 2011 memoreerden wij reeds de toenemende media-aandacht voor de adviezen en uitspraken van de Raad. Die ontwikkeling heeft zich in 2012 voortgezet. In het bijzonder de rechtspraak kreeg meer dan ooit te maken met journalistieke berichtgeving. Uitspraken van de beroepscommissie over bijvoorbeeld verloftoekenning of overplaatsing worden (al dan niet na acties van advocaten) steeds meer door journalisten in de gaten gehouden, zeker als het gaat om in de media veelbesproken gedetineerden. En uitspraken van de RSJ laten ook de politiek niet onberoerd. Enkele malen zijn zij (mede) aanleiding geweest tot het stellen van Kamervragen.

Rond de rechtspraak van de RSJ is meer in beweging. Het eind 2011 verschenen rapport van de Erasmus Universiteit over de achtergronden van de jarenlang stijgende instroom van beroepszaken bij de RSJ vormde voor de Raad en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) aanleiding om (deels gezamenlijk) actie te ondernemen. Zo worden er momenteel door de RSJ voorlichtingsbijeenkomsten gegeven aan vestigingsdirecteuren en andere leidinggevenden over veel voorkomende en vermijdbare klachten en over het beklagrecht. Ook werkprocessen zijn kritisch tegen het licht gehouden. Met tevredenheid constateren we dat in 2012 voor het eerst sinds vele jaren de instroom van zaken bij de RSJ is afgenomen. Of dat zo zal blijven, is nog maar de vraag. De kabinetsmaatregelen om het begrotingstekort terug te dringen zullen gevolgen hebben voor het budget van DJI. Mede afhankelijk van de keuzes in deze operatie, en meer in het algemeen met betrekking tot bejegeningbeleid, kan een klimaat ontstaan waarin meer spanningen optreden, die weer kunnen leiden tot meer klachten.

Tussen DJI, bestuursdepartement en de RSJ vindt regelmatig informatief overleg plaats over het voorgenomen beleid.

De werkbezoeken die de RSJ aan inrichtingen brengt, verschaffen de Raad belangrijke informatie ten behoeve van lopende en toekomstige adviezen en geven tevens inzicht in de wijze waarop nieuw beleid in de praktijk vorm krijgt.

Het regeerakkoord van het nieuwe kabinet, dat eind 2012 aantrad, bevat diverse voornemens waar de Raad zich in de afgelopen periode reeds over heeft uitgelaten, dan wel zich in de komende tijd over zal gaan buigen. Zo heeft de Raad in 2012 een advies uitgebracht over het adolescentenstrafrecht. De invoering van deze nieuwe strafrechtelijke tak is in het regeerakkoord aangekondigd.

Andere in het oog springende adviezen uit 2012 gingen onder meer over het vervoer van gedetineerden, forensische zorg tijdens detentie, de wijziging van het jeugdstelsel en weigerende verdachten bij pro justitia onderzoek. De kwaliteit van de adviezen draagt bij aan een afgewogen politieke besluitvorming.

De Raad heeft in 2012 uitdrukkelijk ook naar het eigen functioneren gekeken en zich (in het verlengde van de in 2011 opgestelde Visienota) de vraag gesteld in hoeverre de organisatie, mede gezien de maatschappelijke en politiek-bestuurlijke ontwikkelingen en de toenemende media-aandacht, voldoende toekomstbestendig is. Dat heeft geleid tot diverse organisatorische veranderingen, die zowel de structuur als de cultuur van de RSJ betreffen, maar altijd gericht zijn op kwaliteitsverbetering en een verdere professionalisering van het werk van de Raad.

De RSJ leeft mee met Branda de Jong, voorzitter van de sectie Jeugd. Eind 2012 werd zij ernstig ziek. De uitkomst van een langdurig revalidatieproces waaraan zij inmiddels is begonnen, is nog ongewis.

Wij danken allen die in het afgelopen jaar weer een bijdrage hebben geleverd aan rechtspraak en advisering door de RSJ en daarmee aan de in een rechtsstaat onmisbare "checks and balances" in de strafrechtstoepassing en jeugdbescherming.

Leo de Wit, algemeen voorzitter

Pim Molenaar, algemeen secretaris / directeur

Datum 25 juni 2012

Advies

Hoofdstuk 1

Advies

Raad voor Strafrechtstoepassing en jeugdbescherming

Advies

Datum 31 mei 2012

Raadgevoorsel op het conceptwetsvoorsel langdurig toezicht, gedragsbevoegdheid en vrijheidsbeperking

Langdurig toezicht

Forensische zorg tijdens detentie

Datum 27 september 2012

Advies

Raad voor Strafrechtstoepassing en jeugdbescherming

Wetsvoorsel strafrecht

Een gemiste kans

Datum 14 maart 2012

Advies

Raad voor Strafrechtstoepassing en jeugdbescherming

Raad voor Strafrechtstoepassing en jeugdbescherming

Advies

25 oktober 2012

Conceptwetsvoorsel Jeugdstrafrecht

Raad voor Strafrechtstoepassing en jeugdbescherming

Conceptwetsvoorsel Jeugdstrafrecht

Conceptwetsvoorsel op het overheidsoptreden van de justitiële strafrechtelijke maatregel ondergaan

1 Advies

1.1 Inleiding

De adviezen die de Raad in 2012 heeft uitgebracht bestrijken diverse onderwerpen op het werkterrein van de Raad. Die onderwerpen kunnen behoorlijk uiteenlopen in reikwijdte en consequenties voor zowel degenen die werkzaam zijn op het terrein van sancties en jeugdbescherming als voor de betrokken justitiabelen en jeugdigen. Evenals in voorgaande jaren zijn sommige adviezen opgesteld op aanvraag van het ministerie van Veiligheid en Justitie en/of het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en andere op eigen initiatief van de Raad.

In dit hoofdstuk worden de in 2012 uitgebrachte adviezen kort beschreven. Na de sectieoverstijgende, raadsbrede, adviezen komen achtereenvolgens de adviezen van de secties gevangeniswezen, jeugd en terbeschikkingstelling (tbs) aan de orde. De beschrijvingen worden per sectie vooraf gegaan door een kort overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in het verslagjaar. In bijlage 1 is een schematisch overzicht van de uitgebrachte adviezen opgenomen.

1.2 Raadsbreed

Sectieoverstijgende adviezen, uitgebracht in 2012

Langdurig toezicht; Reactie op het conceptwetsvoorstel langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking
De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (hierna: staatssecretaris van V en J) heeft de RSJ gevraagd te adviseren over het conceptwetsvoorstel 'Langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking'. Volgens dit voorstel kunnen tot gevangenisstraf veroordeelde zedendelinquenten en terbeschikkinggestelden na ommekomst van de gevangenisstraf of tbs-maatregel bij terugkeer in de samenleving langdurig onder toezicht worden gesteld, mogelijk levenslang. Daarbij kunnen voorwaarden worden gesteld aan de resocialisatie. De voorgestelde wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht betreffen verlenging van de proeftijden bij de voorwaardelijke invrijheidsstelling, het schrappen van de maximale duur van de voorwaardelijke beëindiging van de tbs met dwangverpleging en de introductie van een nieuwe gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel. Deze maatregel kan in beginsel levenslang duren.

De Raad onderschrijft het in de memorie van toelichting verwoorde uitgangspunt dat de terugkeer van zedendelinquenten geleidelijk, zorgvuldig en onder voorwaarden dient plaats te vinden. Hij kan zich daarom vinden in de voorstellen om de proeftijden van de voorwaardelijke invrijheidsstelling te verlengen. Door de proeftijden te verlengen, is toezicht gemakkelijker binnen de voorwaardelijke invrijheidsstelling te organiseren. De Raad acht de noodzaak van het schrappen van de maximumduur van de voorwaardelijke beëindiging van de tbs met dwangverpleging niet aangetoond. De effecten van recent genomen maatregelen zijn (nog) niet zichtbaar. De Raad wijst verder op WODC-onderzoek waaruit blijkt dat de langetermijnrecidive van recente uitstroomcohorten op een veel lager niveau ligt dan die van de terbeschikkinggestelden die uitstroomden in jaren '80 en begin jaren '90. Met betrekking tot de voorgestelde gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende maatregel concludeert de Raad dat de noodzaak van deze maatregel na een gevangenisstraf niet voldoende is onderbouwd en prematuur is, gelet op de recente aanpassingen in de toezichtmogelijkheden op het terrein van het gevangeniswezen waarvan de effecten nog niet zichtbaar (kunnen) zijn. Over de uitvoeringsconsequenties en de verhouding tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) bestaan naar het oordeel van de Raad nog nader te beantwoorden vragen.

Het vervoer van ingesloten en hun goederen
Gedetineerden, tbs-gestelden, jeugdigen en andere ingesloten moeten regelmatig worden vervoerd, bijvoorbeeld naar de rechtbank, het ziekenhuis of wegens overplaatsing naar een andere inrichting. Diverse instanties verzorgen dit vervoer: onder andere de regiopolitie, de parketpolitie, de Koninklijke Marechaussee (Kmar) en de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI).

Hoewel het vervoer in veel gevallen zonder problemen verloopt, gaan er ook dingen mis. Het ontbreken van eenduidige wet- en regelgeving veroorzaakt problemen voor alle bij het vervoer betrokken partijen. Zo duren de ritten soms (zeer) lang, is het vaak niet duidelijk wie er verantwoordelijk is en wie beslissingen over beveiligingsmaatregelen mag nemen. Toezicht op het vervoer is beperkt en klachtrecht voor de vervoerde ingeslotene ontbreekt. Anders dan het personenvervoer is het vervoer van goederen van ingeslotenen voor het grootste deel wel helder geregeld, maar ook hierbij ontstaan in de praktijk regelmatig problemen zoals vermissing en beschadiging van goederen.

In het advies geeft de Raad een overzicht van de regelgeving op het terrein van het vervoer van ingeslotenen en hun goederen. Vervolgens doet de Raad aanbevelingen aan de staatssecretaris van V en J voor verbetering van zowel de regelgeving als de uitvoering van het vervoer. Volgens de Raad horen verantwoordelijkheden en bevoegdheden te liggen bij de partijen die in het vervoer een wezenlijke rol spelen: de directeur van de inrichting waar de ingeslotene verblijft en degene die het vervoer uitvoert. De Raad beschrijft hoe deze verantwoordelijkheidsverdeling eruit kan komen te zien. Daarnaast werkt de Raad uit hoe de uitvoering van het vervoer valt te verbeteren, hoe een volwaardige klacht- en beroepsmogelijkheid vorm kan krijgen en toezicht op alle vervoersbewegingen is te realiseren. De Raad beveelt aan om het vervoer zo veel mogelijk te beperken en als 'maatwerk' te organiseren, rekening houdend met specifieke kenmerken van bijvoorbeeld jeugdigen, vreemdelingen en zieke gedetineerden.

Forensische zorg tijdens detentie

De Raad heeft in het najaar op eigen initiatief een advies uitgebracht over de zorgverlening tijdens detentie aan gedetineerden met een psychische stoornis, verstandelijke beperking of verslavingsproblematiek.

In dit advies staat de vraag centraal of de forensische zorg tijdens detentie kwalitatief en kwantitatief op orde is. De Raad concludeert dat er positieve ontwikkelingen zijn, zoals de introductie van de penitentiaire psychiatrische centra (PPC's). Ook de overheveling van het zorgbudget van het ministerie van VWS naar het ministerie van V en J is naar het oordeel van de Raad ten goede gekomen aan de inrichting van

het nieuwe stelsel van forensische zorg. Toch zijn er bij de forensische zorg tijdens detentie nog belangrijke knelpunten.

De Raad heeft geconstateerd dat de psychische problematiek onder gedetineerden ernstig en omvangrijk is. Uit onderzoek is bekend dat het merendeel van de gedetineerden problemen heeft: circa de helft heeft een persoonlijkheidsstoornis, 40% heeft te maken met verslavingsproblematiek en circa 15% met een verstandelijke beperking. Daar staat tegenover dat slechts een beperkt deel van de doelgroep, naar schatting een tiende deel, tijdens detentie onder bereik van gespecialiseerde zorg wordt gebracht en eveneens ook maar ongeveer een tiende van de detentiecapaciteit is als zorgvoorziening aan te merken (PPC's en inrichtingen voor stelselmatige daders). De Raad constateert knelpunten bij de screening, een tekort aan psychologen, overbelasting van psychologen, daarmee samenhangend soms zwak functionerende psycho-medische overleggen en vaak langdurige bureaucratische procedures van indicatiestelling en (over-)plaatsing.

Het verschil in niveau van zorg tussen de vijf PPC's en de overige detentieplaatsen vindt de Raad te groot. De zogeheten 'Extra Zorg Voorzieningen' (EZV's) mogen deze benaming eigenlijk niet dragen omdat ze formatief geen extra zorg bieden. In de regel worden op deze afdelingen bovendien psychisch kwetsbare gedetineerden samengeplaatst met gedetineerden die geen zorg maar alleen afscherming behoeven, met name omdat ze worden verdacht van of zijn veroordeeld voor het plegen van een zedendelict. De Raad acht dit een onwenselijke situatie. De PPC's bieden met name voor langverblijvenden een weinig gespecialiseerd zorgaanbod. De aanzetten om de PPC's een zekere regiefunctie te geven en op die manier de zorg binnen de penitentiaire inrichtingen te verbeteren, waardeert de Raad positief.

De Raad brengt in dit advies in herinnering dat een belangrijk uitgangspunt van beleid, 'ggz-tenzij' al decennialang moeizaam van de grond komt. Ondanks positieve ontwikkelingen op het terrein van inkoop van zorg, ziet de Raad nog weinig substantiële vooruitgang. Om beter in dit streven te slagen moeten 'justitie' en ggz elkaar 'vinden' in gezamenlijke doelstellingen, uitgangspunten, kwaliteitseisen en op elkaar

aansluitende werkprocessen. Een gedeeld beeld hoe bijvoorbeeld om te gaan met het vrijheden-, verlop-, en plaatsingsbeleid bij terugval in middelengebruik is voor een goede samenwerking in de praktijk van groot belang. Door het vormen van regionale netwerken kunnen PPC's ook een belangrijke rol spelen bij het overwinnen van cultuurverschillen.

Tot slot merkt de Raad op dat recidive-vermindering maatschappelijk weliswaar een belangrijke doelstelling van forensische zorg is, maar vindt het bieden van verantwoorde zorg echter net zo belangrijk, mede met het oog op resocialisatie. Om de positieve ontwikkelingen in de forensische zorg te versterken, zijn verbeteringen noodzakelijk bij zowel de in- en uitstroom als het zorgaanbod. In het advies worden deze geconcretiseerd.

Ontwerpbesluit wetsvoorstel onvrijwillige behandeling

Op verzoek van de staatssecretaris van V en J heeft de RSJ geadviseerd over het Ontwerpbesluit wetsvoorstel onvrijwillige behandeling.

Het ontwerpbesluit geeft uitvoering aan de Wet onvrijwillige behandeling, die inmiddels door de Eerste Kamer is aanvaard. Deze wet beoogt de bepalingen in de Penitentiaire beginselenwet (Pbw), de Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden (Bvt) en de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen (Bjj) over de geneeskundige behandeling in verband met de geestelijke gezondheidstoestand in overeenstemming te brengen met die in de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet bopz).

Volgens de Raad bevatten de wet en het ontwerpbesluit veel rechtswaarborgen voor de toepassing van dwangbehandeling. Het besluit is echter ingewikkeld en daardoor moeilijk te doorgronden. Daarnaast constateert de Raad dat de wetgever met het besluit sterk afwijkt van de Wet bopz, terwijl juist aansluiting bij die wet werd beoogd.

De Raad adviseert om het besluit te vereenvoudigen en de rechtsbescherming te versterken, onder meer door het geven van langere termijnen voor bezwaar en beroep en door verschillen in rechtswaarborgen tussen situaties die in het besluit worden onderscheiden, zoveel mogelijk weg te nemen.

1.3 Gevangeniswezen

Ontwikkelingen in het gevangeniswezen

Detentiefasering - dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat

In het kader van de persoonsgerichte aanpak van gedetineerden is door de DJI en het ministerie van V en J een beleidsprogramma ontwikkeld onder de naam 'Dagprogramma, Beveiliging en Toezicht op maat' (DBT). De staatssecretaris van V en J heeft de plannen hieromtrent eind 2011 naar de Tweede Kamer gestuurd, onder de noemer 'detentiefasering'. De eigen verantwoordelijkheid van de gedetineerde krijgt hierin een grotere rol en privileges worden gekoppeld aan gedrag en motivatie van de gedetineerde. Gedetineerden kunnen 'promoveren' en 'degraderen'. De inhoud van de reactie van de Raad op de DBT-plannen is verderop in deze paragraaf kort weergegeven. Vermoedelijk zal de Raad in 2013 adviseren over de wijzigingen van wet- en regelgeving die uit deze plannen voortvloeien.

Vervoer van ingeslotenen en hun eigendommen

Vorig jaar al werd aangekondigd dat de Raad aandacht zal besteden aan het vervoer van ingeslotenen en hun eigendommen. Dit onderwerp betreft niet alleen volwassen gedetineerden maar ook jeugdigen en TBS-gestelden. Omdat het onderwerp vooral vanwege de sectie Gevangeniswezen op de 'adviesagenda' is gekomen, wordt het op deze plaats nog even genoemd.

In 2012 heeft de Raad over dit onderwerp advies uitgebracht (aan het begin van dit hoofdstuk, in paragraaf 1.2, is hier onder de 'raadsbrede' adviezen aandacht aan besteed).

Forensische zorg tijdens detentie

In het najaar heeft de Raad op eigen initiatief een advies uitgebracht over de zorgverlening tijdens detentie aan gedetineerden met een psychische stoornis, verstandelijke beperking of verslavingsproblematiek.

Ook dit is een advies waarvan het zwaartepunt bij de sectie Gevangeniswezen heeft gelegen, maar dat uiteindelijk als een 'raadsbreed' advies is uitgebracht aangezien dit het terrein van de sectie Gevangeniswezen overstijgt. In paragraaf 1.2 is dit aan de orde gekomen.

Overig

Verder is dit jaar door de sectie gevangeniswezen geadviseerd over een wijziging van de 'Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing gedetineerden'

(Regeling SPOG) die het mogelijk maakt dat strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen meteen nadat het bevel tot gevangenhouding is afgegeven, worden overgeplaatst naar een zogeheten VRIS-locatie (Vreemdelingen in de Strafrechtketen). Het doel hiervan is om zo vroeg mogelijk te kunnen starten met de voorbereiding van het vertrek en daarmee het aantal geslaagde uitzettingen te verhogen; verderop in deze paragraaf wordt dit kort besproken.

Verder heeft de sectie gewerkt aan een advies over licht verstandelijk beperkte gedetineerden. Dit advies is begin 2013 uitgebracht (en komt pas in het volgende jaarverslag aan de orde, maar is al wel in te zien op www.rsj.nl).

Toekomst

Aan het eind van het jaar verschenen berichten in de media dat het gevangeniswezen een bezuiniging van 100 miljoen euro boven het hoofd hangt en om die reden 11 met name genoemde penitentiaire inrichtingen (van de in totaal 29 inrichtingen) hun deuren definitief moeten sluiten. Uit antwoorden van de staatssecretaris op Kamervragen hierover blijkt dat deze gegevens slechts opties zijn en hieromtrent nog niets is besloten. Maar duidelijk is wel dat de DJI met grote bezuinigingen te maken krijgt. De sluiting van penitentiaire inrichtingen lijkt onvermijdelijk. In maart 2013 wordt een 'Masterplan Detentiecapaciteit' gepubliceerd dat hierover duidelijkheid zal verschaffen. Hierover zal de Raad in 2013 ongetwijfeld adviseren.

Adviezen van de sectie gevangeniswezen, uitgebracht in 2012

Detentiefasering

Aan het begin van het verslagjaar heeft de Raad gereageerd op de plannen van de staatssecretaris van V en J ten aanzien van detentiefasering. In het kader van de persoonsgerichte aanpak van gedetineerden is door de DJI en het ministerie van V en J een beleidsprogramma ontwikkeld onder de naam 'Dagprogramma, Beveiliging en Toezicht op maat' (DBT). De staatssecretaris van V en J heeft de plannen hieromtrent eind 2011 naar de Tweede Kamer gestuurd, onder de noemer 'detentiefasering'. De eigen verantwoordelijkheid van de gedetineerde krijgt hierin een grotere rol en privileges worden gekoppeld aan gedrag en motivatie van de gedetineerde. Gedetineerden kunnen 'promoveren' en 'degraderen'. Verlof is geen vanzelfsprekend recht maar moet verdiend

worden en ten dienste staan van re-integratie, zo staat in de plannen van de staatssecretaris te lezen.

In de perceptie van de Raad verandert in het voorstel van de staatssecretaris het uitgangspunt bij het verlenen van verlof en andere vrijheden fundamenteel: 'ja, tenzij' wordt 'nee, tenzij'. Iedere gedetineerde start immers in een 'basisregime' en vrijheden worden pas verleend nadat (en voor zolang als) de gedetineerde verantwoordelijkheid en initiatief toont en er bovendien een specifiek doel mee is gediend. Met deze 'nee, tenzij'-benadering kan de Raad niet instemmen. De Raad beklemtoont juist vanuit het beginsel van resocialisatie een benadering waarbij het detentieverloop in principe wordt gekenmerkt door het toenemend verlenen van vrijheden. Het adagium 'ja, tenzij' betekent dat er resocialisatie plaatsvindt door middel van toenemende vrijheid, zolang de gedetineerde zich houdt aan de erbij gemaakte afspraken en gestelde voorwaarden. Het 'tenzij' houdt in dat vrijheden kunnen worden beperkt of teruggedraaid nadat blijkt dat de gedetineerde deze (nog) niet kan hanteren, waarmee de veiligheid van slachtoffer of anderen in het geding komt. In de 'ja, tenzij'-benadering is de aanspraak op vrijheden in het regime op een positieve grondslag geformuleerd. Een aanspraak op vrijheden in het regime ligt in de aard en het karakter van vrijheidsbenaming en de daaruit voortvloeiende resocialisatieopdracht besloten.

De Raad vindt dat effectief resocialiseren van gedetineerden noopt tot een voortschrijdend vrijhedenbeleid volgens het 'ja, tenzij'-principe. Dat betekent dat de gedetineerde vrijheden krijgt die voor resocialisatie of zorg noodzakelijk zijn, tenzij blijkt dat hij die niet kan hanteren. Het geleidelijk laten toenemen van verantwoordelijkheid en vrijheden hoort principieel en functioneel tot de inrichting van detentie. Prikkeling en stimulering van gedetineerden dient daarbij de norm te zijn. Een 'nee, tenzij'-benadering, waarbij een gedetineerde pas vrijheden krijgt nadat hij die met goed gedrag heeft verdiend, stuit dus op principiële bezwaren.

Het argument dat een straffer detentieklimaat en een (nog) restrictiever vrijhedenbeleid tegemoetkomt aan de belangen van slachtoffers acht de Raad onvoldoende gefundeerd.

Het 'verdien-principe' is niet de juiste benadering ten aanzien van vrijheden in het kader van zorg

en interventies. Hiermee wordt gesuggereerd dat het ontvangen van zorg en het deelnemen aan gedragsinterventies de gedetineerde een 'prettiger' verblijf oplevert, dat hij met goed gedrag eerst moet verdienen. Zorg en gedragsinterventies dienen echter te worden geboden omdat de gedetineerde deze nodig heeft en niet omdat hij dit misschien prettig vindt.

Wijziging van de Regeling SPOG i.v.m. het samenplaatsen van strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen tijdens de voorlopige hechtenis.

De wijziging impliceert dat strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen meteen nadat het bevel tot gevangenhouding is afgegeven, worden overgeplaatst naar een zogeheten VRIS-locatie. Het doel hiervan is om zo vroeg mogelijk te kunnen starten met de voorbereiding van het vertrek en daarmee het aantal geslaagde uitzettingen te verhogen.

In principe acht de Raad het verstandig om tijdig te beginnen met de voorbereiding van de terugkeer, zodra duidelijk is dat een vreemdeling kan en moet worden uitgezet. Invoering van de voorgenomen wijziging ziet de Raad echter om meerdere redenen als ongewenst. Ten eerste mist de Raad de onderbouwing van het verwachte effect, mede omdat het slagen van de uitzetting mede afhangt van de uitzetbaarheid van de vreemdeling en de omstandigheden in het land van herkomst. Op deze factoren heeft het regime in een VRIS-inrichting weinig invloed.

Ten tweede acht de Raad het ongewenst dat voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen een uitzondering wordt gemaakt op de algemene regel dat gedetineerden voorafgaand aan de berechting in eerste aanleg verblijven in een huis van bewaring in het arrondissement van berechting. Voor deze regel bestaan goede gronden die verband houden met o.a. de voorbereiding van de rechtszaak en de onschuldpresumptie. De Raad acht de noodzaak van de voorgenomen uitzondering voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen onvoldoende beargumenteerd. Bovendien biedt de bestaande regeling reeds de mogelijkheid tot vervroegde overplaatsing naar een VRIS-inrichting ingeval dat zinvol is.

De Raad beveelt aan de huidige regeling te handhaven omdat deze beter dan de voorgestelde wijziging de mogelijkheid biedt om per geval te bekijken of vervroegde overplaatsing zinvol is. Zo de wijziging toch wordt doorgevoerd, dient

hierin volgens de Raad in ieder geval een goede uitzonderingsmogelijkheid te worden gecreëerd.

1.4 Terbeschikkingstelling

Ontwikkelingen op het terrein van tbs

Daling recidivecijfers tbs

In de beleidsbrief tbs van 23 maart 2012 aan de Tweede Kamer schrijft de staatssecretaris van V en J dat de recidive onder ex-terbeschikkinggestelden sinds de invoering van het tbs-systeem blijft dalen. Uit het meest recente WODC-onderzoek is gebleken dat de recidive van tbs-ers in de gehele onderzoeksperiode 1974-2008 is gedaald. De aanhoudende daling van de recidive onder voormalige tbs-gestelden geeft volgens de staatssecretaris aan dat het systeem effectief is. Om deze lijn vast te houden heeft het forensisch veld in samenwerking met het ministerie van Veiligheid en Justitie het behandelaanbod voor de meest voorkomende typen stoornissen in kaart gebracht. Daarnaast zijn prestatie-indicatoren ontwikkeld aan de hand waarvan de doelmatigheid van de forensisch psychiatrische centra kan worden gemeten.

Wet Forensische zorg en (tweede) Nota van Wijziging

In april 2012 is het Wetsvoorstel forensische zorg, dat beoogt de organisatie van de forensische zorg te regelen, besproken in de vaste Kamercommissie van Veiligheid en Justitie. Er werd vooral kritiek geuit op de Nota van Wijziging van het voorstel, met name op de wijziging van artikel 37a van het Wetboek van Strafrecht. Met deze wijziging kan een hulpverlener door de rechter worden verplicht zijn (medisch) beroepsgeheim te doorbreken en gegevens over een verdachte te verstrekken indien deze medewerking weigert aan pro justitia onderzoek ('weigerende verdachten'). Naast de fracties hebben de Raad en diverse andere organisaties bezwaren geuit tegen de voorgestelde regeling (zie de bespreking van het advies over Weigerende verdachten, elders in deze paragraaf).

Deze kritiek heeft aanleiding gegeven tot een tweede Nota van Wijziging. In deze Nota is de procedure met betrekking tot het opvragen van medische gegevens met meer rechtswaARBorgen omkleed. De adviesorganen werd gevraagd hierover op zeer korte termijn te adviseren. De Raad heeft aangegeven dat deze termijn te kort was om zorgvuldig te kunnen adviseren. Op 18 december 2012 is het wetsvoorstel (en de tweede

Nota van wijziging met inachtneming van enkele wijzigingen) door de Tweede kamer aangenomen. Het wetsvoorstel wordt begin 2013 besproken in de Eerste Kamer. De Raad zal de stelselherziening van de forensische zorg in 2013 nauwgezet blijven volgen.

Wetsvoorstel langdurig toezicht

In maart 2012 is het conceptwetsvoorstel langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking in consultatie gegaan. Met betrekking tot de tbs-maatregel wordt voorgesteld de maximale termijn van de voorwaardelijke beëindiging van de tbs met dwangverpleging te schrappen (momenteel negen jaar) en wordt een maatregel geïntroduceerd waardoor langdurig (of levenslang) toezicht mogelijk is na definitieve beëindiging van de tbs. De Raad heeft over dit wetsvoorstel geadviseerd (zie de samenvatting elders in deze paragraaf).

Wijziging verlofregeling tbs (versobering longstay)

Sinds eind mei 2012 is de Verlofregeling tbs met betrekking tot het verlof voor longstay-gestelden gewijzigd. Door deze wijziging komen terbeschikkinggestelden in een longstayvoorziening niet meer in aanmerking voor begeleid verlof, tenzij voor hen een laag beveiligingsniveau is vastgesteld. Hiermee is uitvoering gegeven aan het beleidsvoornemen om de longstay te versoberen. Het Longstaybeleidskader en de Verlofregeling tbs worden momenteel door het WODC geëvalueerd

Verruiming dwangbehandeling tbs

Op 11 september 2012 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel onvrijwillige geneeskundige behandeling aanvaard. Hiermee geeft de regering uitvoering aan een van de aanbevelingen van de Commissie Visser. Met dit voorstel worden de mogelijkheden vergroot om in het gevangeniswezen, de justitiële jeugdinstellingen en de tbs-inrichtingen dwangbehandeling toe te passen. Het uitvoeringsbesluit bij deze wet is in september 2012 in consultatie gegaan. De Raad heeft hierover eind oktober 2012 advies uitgebracht.

Adviezen van de sectie tbs, uitgebracht in 2012

Weigerende verdachten pro justitia onderzoek

Aan het begin van het jaar heeft de Raad op eigen initiatief geadviseerd over verdachten die weigeren aan het pro justitia onderzoek mee te

werken.

De staatssecretaris van V en J heeft voorgesteld het mogelijk te maken een hulpverlener te verplichten zijn (medisch) beroepsgeheim te doorbreken en gegevens over een verdachte te verstrekken indien deze medewerking aan een pro justitia onderzoek weigert. Verdachten proberen op die manier een tbs-oplegging te ontlopen. Volgens de voorgestelde wijziging van artikel 37a Wetboek van Strafrecht, zoals neergelegd in de (eerste) nota van wijziging bij het voorstel Wet forensische zorg kunnen hulpverleners in dat geval door een bevel van de rechter worden gedwongen gegevens te verstrekken uit medische dossiers uit het verleden die onder hun beroepsgeheim vallen.

De Raad acht een aantasting van het beroepsgeheim in deze situatie niet proportioneel en niet doelmatig en waarschuwt in zijn advies voor de negatieve gevolgen ervan. De Raad meent dat het voorstel ernstig afbreuk doet aan het algemeen belang van de onbelemmerde toegang van de zorg. Hij wijst erop dat het medisch beroepsgeheim de vertrouwelijkheid van gegevens waarborgt. Het algemeen belang ervan bestaat uit het waarborgen van vertrouwen in het (medisch) beroep en de toegankelijkheid van de zorg, zodat iedere burger zich vrijelijk voor hulp en bijstand tot een hulpverlener kan wenden zonder te vrezen dat zijn gevoelige gegevens aan derden worden verstrekt. De Raad vreest dat wanneer de regeling wordt ingevoerd, mensen de (geestelijke) hulpverlening zullen mijden, met alle risico's vandien voor de betrokkenen zelf en de veiligheid van de samenleving. De Raad wijst voorts op het feit dat documenten van eerdere hulpverleningscontacten niet zijn opgemaakt voor strafrechtelijke doeleinden.

Volgens de Raad moet de oplossing van de weigerproblematiek niet worden gezocht in een doorbreking van het beroepsgeheim maar in het aanpakken van de achterliggende redenen om te weigeren. Het draagvlak voor tbs binnen de strafrechtsketen is sterk verminderd. De Raad geeft in zijn advies in overweging de oplossing te zoeken in het verbeteren van het imago van de tbs en daarmee samenhangend het beperken van de opgelopen behandelduur. Hierdoor zullen zowel advocaten als verdachten meer vertrouwen krijgen in een rechtvaardige tenuitvoerlegging van de maatregel. In dit verband verwijst de Raad naar de aanbevelingen uit zijn in 2011

uitgebrachte advies over de oplopende duur van de tbs. Bovendien wordt erop gewezen dat het strafrecht nu al in de mogelijkheid voorziet tbs op te leggen aan weigerende verdachten; dit gebeurt ook in de praktijk.

Conceptbeleidskader libidoremmende middelen in de tbs

De staatssecretaris van V en J heeft de Raad gevraagd te adviseren over het conceptbeleidskader 'Libidoremmende middelen in de tbs'. Met het beleidskader wordt beoogd ter beschikking gestelde zedendelinquenten, ongeacht in welke tbs-inrichting zij verblijven, dezelfde positie te geven waar het gaat om het al dan niet voorgeschreven krijgen van deze middelen.

Het conceptbeleidskader is opgesteld op advies van de Raad.¹ De Raad kan zich vinden in de beleidsvoornemens maar adviseert daarnaast om het beleidskader op de volgende punten aan te vullen of uit te breiden.

Het is noodzakelijk op inrichtingsniveau randvoorwaarden te creëren waardoor behandelaars optimaal en volgens de 'state of the art' de afweging kunnen maken al dan niet libidoremmende middelen voor te schrijven. De Raad beveelt daarom aan in het beleidskader op te nemen dat inrichtingen structureel aandacht besteden aan bij- en nascholing, intercollegiale toetsing en samenwerking;

Het is goed om concreet aan te geven op welke wijze de stimulerende rol van het ministerie met betrekking tot het ontwikkelen van een multidisciplinaire richtlijn vorm krijgt. De Raad beveelt aan in de richtlijn expliciet aandacht te besteden aan de eigenheid van de forensische psychiatrie;

De Raad adviseert in het beleidskader een evaluatietermijn op te nemen.

Tot slot wijst de Raad op het belang van wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van (langdurig) gebruik van libidoremmende middelen.

Conceptbeleidskader repatriëring vreemdelingen in de tbs

De staatssecretaris van V en J heeft de Raad gevraagd te adviseren over het conceptbeleidskader repatriëring vreemdelingen in de tbs. Dat beleidskader betreft uitgangspunten rond de terugkeer van vreemdelingen naar

hun land zonder verblijfstitel en gaat in op de consequenties in die gevallen waarin uitzetten niet mogelijk is.

De Raad waardeert het streven om uitgangspunten en praktijk rond repatriëring te bundelen maar plaatst de volgende kanttekeningen bij de opzet en uitwerking van het beleidskader.

Het beleidskader geeft geen volledige beschrijving van het werkproces waarlangs besluitvorming plaatsvindt en repatriëring wordt voorbereid, zoals de Inspectie voor de Sanctietoepassing² had aanbevolen. Van de DJI heeft de Raad begrepen dat het werkproces apart wordt uitgewerkt. Het verdient aanbeveling beide samen te voegen of tenminste gelijktijdig uit te brengen.

Het uitgangspunt dat verlop niet mogelijk is als een vreemdeling niet (meer) over een verblijfstitel beschikt, is overgenomen uit de Verlofregeling tbs. Het ontbreken van verlofmogelijkheden heeft volgens de Raad twee consequenties: het bemoeilijkt in sommige gevallen de repatriëring en zonder verlop kan niet worden aangetoond dat het recidiverisico is verminderd. Dit heeft tot gevolg dat een vreemdeling bij wie repatriëring niet mogelijk is, op een longstayafdeling wordt geplaatst. Hiervoor is de longstay niet bedoeld. De Raad adviseert om die reden niet rigide met verlofmogelijkheden om te gaan en per individu te bekijken of begeleid verlop kan bijdragen aan de repatriëring.

De Raad meent dat plaatsing op een longstayafdeling wanneer repatriëring niet valt te realiseren, geen grond vindt in het Beleidskader Longstay Forensische zorg. De Landelijke Adviescommissie Plaatsing longstay forensische zorg (LAP) deelt dit standpunt. Dit brengt mee dat de LAP in deze gevallen tegen longstayplaatsing zal adviseren. De Raad acht het een ongewenste situatie als de minister structureel tegen negatieve adviezen in tot longstayplaatsing blijft overgaan. Bovendien kan het bij vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf anders dan bij eigen onderdanen toepassen van het longstaybeleid in strijd zijn met het recht op gelijke behandeling. In het beleidskader is er voor gekozen de DJI de aanvragen tot repatriëring te laten toetsen. De Raad handhaaft zijn aanbeveling uit 2005 om de toetsing op te dragen aan een daartoe ingestelde commissie. Bestaande organisaties met relevante kennis op dit terrein en organisaties met kennis

¹ Het betreft het RSJ-advies 'Het gebruik van libidoremmende middelen in de tbs; bouwstenen voor een landelijk beleidskader', uit 2010.

² In 2012 is de Inspectie voor de Sanctietoepassing (IS) gefuseerd met de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) tot de nieuw gevormde Inspectie Veiligheid en Justitie (IVeJ).

van risicomanagement en behandeling zouden hierin zitting kunnen nemen. Vreemdelingen die bij het opleggen van de tbs over een verblijfstitel beschikken, kunnen deze op enig moment gedurende de tenuitvoerlegging verliezen. De Raad meent dat ingeval de beëindiging van het rechtmatig verblijf de mogelijkheden tot verdere behandeling – en in het verlengde daarvan tot repatriëring – zou frustreren, uitstel van deze beslissing overwogen dient te worden.

1.5 Jeugd

Ontwikkelingen in de jeugdsector

Stelselwijziging

In het regeerakkoord van het eerste kabinet Rutte is het plan opgenomen de zorg voor jeugd over te hevelen van het Rijk en de provincies naar de gemeenten. In bestuursafspraken 2011-2015 tussen het Rijk, Interprovinciaal Overleg en Vereniging van Nederlandse Gemeenten is vastgelegd dat gemeenten verantwoordelijk worden voor de uitvoering van alle zorg voor kinderen, jongeren en hun opvoeders. De wet die de kaders moet bieden om de jeugdhulp op een verantwoorde manier te doen overgaan, is in juli 2012 ter advisering voorgelegd aan onder meer de Raad. In zijn advies gaat de Raad in op de voorwaarden waaronder de gedwongen jeugdhulp wordt overgedragen aan de gemeenten. Elders in deze paragraaf wordt dit advies samengevat.

Rapport commissie Samson

In 2010 is door toenmalig minister Rouvoet voor Jeugd en Gezin een commissie ingesteld, onder leiding van oud-procureur-generaal Rieke Samson, om onderzoek te doen naar seksueel misbruik van minderjarigen die in de loop der tijd onder verantwoordelijkheid van de overheid in instellingen of pleeggezinnen zijn geplaatst. In oktober 2012 heeft de commissie Samson haar rapport 'Omringd door zorg, toch niet veilig; seksueel misbruik van door de overheid uit huis geplaatste kinderen, 1945 tot heden' gepresenteerd. De commissie concludeerde onder meer dat de overheid gedurende de gehele onderzochte periode bekend is geweest met het voorkomen van seksueel misbruik van door haar uit huis geplaatste kinderen; van de gevolgen van dit misbruik voor het kind had ze, net als de rest van de samenleving, jarenlang vrijwel geen weet, net zomin als van de mate waarin het voorkwam. Daarnaast wordt in het rapport geconcludeerd dat

er altijd sprake is geweest van seksueel misbruik in de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg. In de residentiële jeugdzorg is het risico beduidend hoger dan bij de gemiddelde Nederlandse jeugd. Meisjes, en kinderen met een (licht) verstandelijke beperking zijn vaker slachtoffer.

Na het verschijnen van het rapport hebben Jeugdzorg Nederland en later ook de overheid excuses aangeboden aan de slachtoffers van seksueel misbruik.

De sectie jeugd van de Raad bekijkt in 2013 of het rapport van de commissie Samson aanleiding geeft tot advisering.

Sluiting en buitengebruikstelling justitiële jeugdinrichtingen (jji's)

In 2010 is een aantal jji's gesloten en buiten gebruik gesteld om de grootschalige leegstand tegen te gaan. De capaciteit is in dat jaar verminderd tot 800 operationele plaatsen en 150 reserveplaatsen. Het merendeel van het boventalig personeel heeft inmiddels een andere baan heeft gevonden en voor een aanzienlijk deel van de buiten gebruik gestelde locaties is een andere bestemming gevonden.

Eind 2012 kondigde de staatssecretaris van V en J aan dat de operationele capaciteit van de jji's wederom zal worden verkleind, nu tot 650 plaatsen in 2014. Naast een operationele capaciteit van 650 plaatsen blijven er nog 127 plaatsen in reserve binnen de inrichtingen die operationeel zijn. Besloten werd om JJI Horizon Kolkemate in Zutphen buiten gebruik te stellen en af te stoten voor 1 januari 2014 evenals Locatie Kralingen (Rotterdam) van JJI De Hartelborgt. Locatie De Vliet (Breda) van JJI Den Hey-Acker is als reservecapaciteit aangemerkt. Deze sluiting en buitengebruikstelling van inrichtingen zet de regionale plaatsing van jongeren onder druk. In 2013 moet opnieuw worden bezuinigd binnen DJI en het is de vraag wat dat zal betekenen voor de bestaande jji's, de kwaliteit en de regionale plaatsing.

Adviezen van de sectie jeugd, uitgebracht in 2012

Wetsvoorstel adolescentenstrafrecht: een gemiste kans

Aan het begin van het jaar heeft de Raad geadviseerd over het conceptwetsvoorstel Adolescentenstrafrecht. De Raad adviseert het adolescentenstrafrecht zoals voorgesteld, niet in te voeren. Het conceptwetsvoorstel voorziet in

een beperkte verruiming van de toepassing van het jeugdstrafrecht op jongvolwassenen en niet in een apart strafrecht voor alle jongvolwassenen van 18 tot 24 jaar. Daarmee is naar de mening van de Raad sprake van een gemiste kans. Het wetsvoorstel voorziet vooral in een aanscherping van het jeugdstrafrecht voor de groep jeugdigen van 12 tot 18-jarigen. Deze aanscherping is zodanig dat de Raad meent dat hierdoor de pedagogische grondslag niet langer het leidende beginsel van het jeugdstrafrecht is. Het accent komt na invoering van deze voorstellen te liggen op beveiliging van de samenleving en op vergelding.

De criminaliteitscijfers geven geen aanleiding voor een dergelijke aanscherping. Uit de cijfers blijkt eerder dat sprake is van stabilisering of afname van de criminaliteit onder jeugdigen en jongvolwassenen dan van een toename. Het kabinet wijst als aanleiding voor deze aanscherping op recente inzichten in de neuropsychologische ontwikkeling van adolescenten en jongvolwassenen, maar geeft daaraan naar de mening van de Raad een onjuiste interpretatie. Deze inzichten pleiten juist voor terughoudendheid bij strafrechtelijk ingrijpen bij de groep 12- tot 18-jarigen en voor de invoering van een apart strafrecht voor alle jongvolwassenen van 18 tot 24 jaar. Daarnaast is ten aanzien van de voorgestelde maatregelen niet (wetenschappelijk) onderbouwd of en zo ja hoe zij bijdragen aan een veiliger Nederland. Gesuggereerd wordt dat een zwaardere en strengere aanpak van delinquentie jeugdigen effectiever zou zijn en zou bijdragen aan een vermindering van de recidive. Uit de onderzoeksliteratuur komt echter duidelijk naar voren dat een zwaardere en repressievere aanpak de veiligheid niet bevordert maar mogelijk zelfs contraproductief werkt, met – in ieder geval op den duur – méér in plaats van minder recidive tot gevolg.

In zijn advies 'Het jeugdstrafproces: toekomstbestendig!' van maart 2011 pleit de Raad voor een apart strafrecht voor alle jongvolwassenen van 18 tot 24 jaar, en in tegenstelling tot het onderhavige wetsvoorstel voor méér nadruk op de pedagogische grondslag van het jeugdstrafrecht. De Raad pleit voor een pedagogische en intensieve aanpak, waarbij met maatwerk recidive wordt teruggedrongen. Als het kabinet dit wetsvoorstel toch wenst in te

voeren, dringt de Raad aan op aanpassing van het wetsvoorstel op diverse punten.

Wijziging Regeling geweldsinstructie in verband met de introductie van pepperspray

Op verzoek van de staatssecretaris van V en J heeft de Raad geadviseerd over de toevoeging van het geweldsmiddel pepperspray aan de Regeling geweldsinstructie justitiële jeuginrichtingen. Volgens de geweldsinstructie kunnen semi-automatische schietwapens, een korte of lange wapenstok en traangasgranaten in jji's worden toegepast. In de praktijk worden semi-automatische wapens en traangasgranaten in de jji's zelden of niet toegepast. Traangasgranaten worden door de politie in het bijzonder gebruikt bij het bestrijden van rellen. Zij hebben als nadeel, dat het gebouw na gebruik moet worden ontsmet. Traangas kan ook niet zeer gericht op een bepaald doel gebruikt worden. Het is daardoor in veel gevallen geen geschikt geweldsmiddel in de jji's. De wapenstok wordt in de praktijk wel toegepast. Het nadeel hiervan is echter dat het gebruik (ernstig) letsel kan veroorzaken.

In de praktijk is behoefte aan een geweldsmiddel dat humaan en effectief is, geen letsel veroorzaakt, geschikt is om in een gebouw te gebruiken en zeer gericht op een bepaald doel kan worden toegepast. Het geweldsmiddel pepperspray voldoet aan deze eisen.

De Raad is positief over de toevoeging van pepperspray als geweldsmiddel aan de Regeling geweldsinstructie justitiële jeuginrichtingen. Pepperspray kan daarmee onder strikte voorwaarden als geweldsmiddel worden gebruikt in de jji's naast het semi-automatisch pistool, de wapenstok en de traangasgranaat. Wel plaatst de Raad hierbij enkele kanttekeningen. Hij dringt er op aan in de toelichting op de wijziging te benadrukken dat terughoudend gebruik moet worden gemaakt van pepperspray.

Beleidsvisie specialistische forensische jeugdpsychiatrische behandeling in een jji voor jongeren met een PIJ-maatregel (PIJ staat voor plaatsing in een inrichting voor jeugdigen)

Naar aanleiding van geconstateerde tekortkomingen inzake het verlenen van de psychiatrische zorg in de jji's, alsmede het ontbreken van een visie hieromtrent heeft de DJI een visie op de psychiatrische basiszorg voor de jji's ontwikkeld.

De Raad waardeert het dat de DJI een specialistische beleidsvisie voor jongeren met een PIJ-maatregel in de jji heeft opgesteld. De Raad is echter wel kritisch over de vorm en inhoud van de voorliggende specialistische beleidsvisie. Zo mist de Raad een voldoende concrete beschrijving van de gewenste situatie rond psychiatrische zorg voor jongeren met een pij-maatregel en een toets van de beschreven situatie aan de huidige mogelijkheden binnen de jji's. De Raad beveelt daarom aan de beleidsvisie verder uit te werken.

Conceptwetsvoorstel Jeugdwet

In het regeerakkoord van het eerste kabinet Rutte is het plan opgenomen de zorg voor jeugd over te hevelen van het Rijk en de provincies naar de gemeenten. Uitgangspunt van deze decentralisatie is dat de verantwoordelijkheid voor het gezond en veilig opgroeien van jeugdigen allereerst bij de ouders, de jeugdige zelf en de sociale omgeving ligt. De concept-Jeugdwet geeft regels ten aanzien van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor ondersteuning en hulp aan jeugdigen die psychische, psychosociale, gedrags- en opvoedingsproblemen hebben. In het conceptwetsvoorstel Jeugdwet worden de voorwaarden vastgelegd waaronder dit zou moeten gebeuren.

Op verzoek van de staatssecretaris van VWS en de minister van V en J heeft de Raad hierover advies uitgebracht. In zijn advies gaat de Raad in op de voorwaarden waaronder met name de gedwongen jeugdhulp wordt overgedragen. Onder gedwongen jeugdhulp verstaat de Raad de jeugdbescherming, jeugdreclassering, jeugdig en jeugd-LVB, deze laatste voor zover vallend onder de gedwongen of onvrijwillige jeugdhulp. De Raad is van mening dat het wetsvoorstel onvoldoende basis biedt om de gedwongen jeugdhulp op de vereiste zorgvuldige wijze te doen overgaan van het Rijk en de provincies naar de gemeenten. Bij de uitvoering van gedwongen maatregelen zoals de jeugdbescherming heeft de overheid vanwege het gedwongen karakter van deze maatregelen immers een speciale verantwoordelijkheid. De overheid dient ervoor te zorgen dat iedere jeugdige in Nederland de bescherming en hulp krijgt die nodig is. Deze verantwoordelijkheid vloeit ook voort uit internationale verdragen zoals het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele

vrijheden (EVRM).

Als zorgpunten bij het wetsvoorstel noemt de Raad onder meer het vooralsnog ontbreken van randvoorwaarden, het ontbreken van de verbinding met de jeugd-geestelijke gezondheidszorg (jeugd-ggz) en invulling van certificeringseisen voor de onvrijwillige jeugdzorg, onduidelijkheid over de aansluiting van voorzieningen op elkaar en onduidelijkheid over de wijze waarop het transitieproces verloopt en waar de regie hierbij ligt.

De Raad maakt kritische opmerkingen over het feit dat nadere invulling van het normenkader voor certificeringseisen voor instellingen nog moet plaatsvinden en de Raad meent dat bovenlokale samenwerking van gemeenten en regiovorming voor alle vormen van residentiële hulp en specialistische hulp voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking of voor jongeren met psychische problematiek verplicht dient te zijn. Verder dient naar het oordeel van de Raad onder meer de positie van landelijk werkende instellingen te worden vastgelegd, de structuur van jeugdreclassering en jeugdbescherming nader te worden ingevuld en dienen er procedurele waarborgen en bepalingen inzake het klachtrecht in het wetsvoorstel te worden opgenomen. De Raad vraagt tevens aandacht voor de samenhang tussen de bevoegdheid van het college van Burgemeester en Wethouders ten aanzien van het verzoeken van een (verlenging van een) maatregel van gedwongen jeugdhulp, op te leggen door de rechter, en de eindverantwoordelijkheid van het college voor de (gedwongen) jeugdhulp. De Raad komt tot de conclusie dat het conceptwetsvoorstel onvoldoende basis biedt om de gedwongen jeugdhulp op zorgvuldige wijze te doen overgaan naar de gemeenten en sluit het advies af met een aantal aanbevelingen.

Conceptwetsvoorstel tot wijziging van de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) en van het Burgerlijk Wetboek

De wijzigingsvoorstellen hebben betrekking op de leeftijdsriteria voor zowel de aspirant-adoptiefouders als het buitenlandse kind, de beginseltoestemming en de verplichte bemiddeling door een vergunninghouder. Voorts wordt de controle op het adoptieproces verscherpt.

De Raad kan zich op hoofdlijnen in de voorstellen vinden. Daarbij maakt de Raad de volgende opmerkingen.

- Het stellen van scherpere grenzen, het verminderen van mogelijke uitzonderings-situaties, verplichte bemiddeling door een vergunninghouder en het versterken van het toezicht komen de uitvoering van interlandelijke adoptie naar het oordeel van de Raad ten goede.
- Het voorstel om de leeftijdsgrens voor aspirant-adoptiefouders te verhogen wordt naar het oordeel van de Raad onvoldoende onderbouwd in het conceptwetsvoorstel.
- Met het verhogen van de leeftijdsgrens voor te adopteren kinderen wordt weliswaar het advies van de Commissie-Kalsbeek gevolgd, maar de onderbouwing hiervan in het voorstel overtuigt niet en gaat voorbij aan mogelijke nadelen voor het kind. Consequenties van adopteren op latere leeftijd zullen in de praktijk nauwkeurig moeten worden onderzocht.
- Uit de voorgestelde verhoging van de leeftijdsgrens voor aspirant-adoptiefouders vloeit voort dat het maximale leeftijdsverschil tussen kind en ouders met tien jaar toeneemt. Een dergelijke consequentie vergt een expliciete, eigen rechtvaardiging. Deze ontbreekt echter.
- De adviesfunctie van de RSJ ten aanzien van bezwaar tegen de weigering van beginseltoestemming kan beter ongewijzigd blijven.

Hoofdstuk 2

Rechtspraak

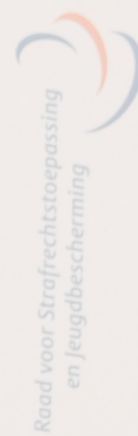
letin RSJ

Jurisprudentiebulletin RSJ

2012 / 7

Jurispru

2012 / 8

2 Rechtspraak

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal eerst aandacht worden gegeven aan het onderzoek dat door de Erasmusuniversiteit te Rotterdam is uitgevoerd naar de achtergronden van de toename van het aantal beroepszaken. Voorts zal er aandacht zijn voor de wijze waarop is omgegaan met de aanbevelingen die in de rapportage daarover zijn gedaan. Daarna zal er aandacht zijn voor het in 2012 geïntroduceerde 'Procesreglement rechtspraak'. Ten slotte zal een aantal belangwekkende uitspraken, uitgesplitst naar de drie terreinen waarop de Raad zich begeeft (gevangeniswezen, tbs en jeugd), de revue passeren.

2.2 Toenemende instroom

Onderzoek Erasmusuniversiteit

De afgelopen jaren nam het aantal beroepszaken fors toe. Binnen de RSJ werd de behoefte gevoeld om te bezien welke redenen aan die toename ten grondslag liggen alsmede om te bezien welke maatregelen wenselijk zijn om die toename blijvend adequaat te kunnen verwerken. In opdracht van de DG JS, mw. drs. E.M. ten Hoorn Boer, is dit onderzoek uitgevoerd door prof. mr. F.W. Bleichrodt,³ destijds hoogleraar strafrecht aan de Erasmusuniversiteit te Rotterdam. Het onderzoek richtte zich in het bijzonder op de beklagzaken op het terrein van het gevangeniswezen, omdat dit verreweg het grootste terrein is. De toename van het aantal zaken is opmerkelijk, omdat in de onderzochte periode (2006-2010) het aantal gedetineerden is afgenomen.

Het rapport (van eind 2011) en de reactie daarop van de RSJ (van begin 2012) zijn te raadplegen op de website van de RSJ (www.rsj.nl).

Als oorzaken van de toename van het aantal klachten worden genoemd:

- versoberingen in het gevangeniswezen. Directeuren staan, zo blijkt regelmatig ter zitting, met de rug tegen de muur: enerzijds invulling geven aan de wettelijke regelingen en anderzijds zijn de financiële middelen lang niet altijd toereikend; dit vraagt creatief denken en niet zelden worden daarbij de grenzen van wat nog wel of net niet is geoorloofd opge-

zocht; dit leidt al gauw tot beklagwaardige situaties; de komende jaren zal dit eens te meer opgeld doen;

- strak ingeroosterd personeel kan bij de minste tegenslag leiden tot uitval van activiteiten en indien daar niet helder over wordt gecommuniceerd met de gedetineerden dan wel een redelijk alternatief wordt geboden, wijst de praktijk uit dat dit tot het indienen van klachten bij de beklagcommissie kan leiden.
- het niet naleven of onvoldoende op de hoogte zijn van de geldende voorschriften. In beklag en beroep wordt vaak onevenredig veel tijd besteed aan klachten over zoekgeraakte voorwerpen bij overplaatsingen; heldere instructies en naleving daarvan zouden veel arbeidsintensieve klachten kunnen voorkomen; dit geldt ook voor de naleving van formele voorschriften bij het opleggen van disciplinaire straffen en ordemaatregelen; het leereffect kan aanzienlijk worden vergroot.

Verdere voorbeelden:

- steeds restrictiever dagprogramma
- het aangescherpte regime onder meer blijkend uit toezichtsmaatregelen die de directeuren van inrichtingen (moeten) nemen in het kader van de lijst gedetineerden met een vlucht-/maatschappelijk risico (GVM-lijst)
- aanscherping regeling vervroegde invrijheidstelling
- steeds terughoudender beleid t.a.v. verlofverlening

In het onderzoek is ook aandacht geweest voor de aard van de klachten. Meest opvallend is de (spectaculaire) toename van het aantal bejegeningssklachten. Soms gaat het om concrete klachten, soms om meer algemene. In beide gevallen gaat het om het uiten van onvrede.

Het rapport bevat een aantal voorstellen om de instroom van beroepszaken beheersbaar te houden. In de samenvatting van het rapport staat het volgende:

"De toename van het aantal klachten over bejegening is dermate scherp, dat er alle aanleiding is te investeren in een inhoudsvolle bejegening en een verbetering van de communicatie tussen gedetineerde en personeel van de inrichting. Ook is het wenselijk de mogelijkheid van bemiddeling (alternatieve geschillenbeslechting) vaker te beproeven teneinde beklagzaken – en daarmee

³ Mevr. L.C. van Leeuwen verleende hem medewerking bij het onderzoek.

beroepszaken – te voorkomen. (...) Daarnaast verdient het aanbeveling een verlostelsel in het leven te roepen, waarbij de voorzitter van de beroepscommissie uit de RSJ de bevoegdheid toekomt zaken buiten behandeling te laten in die gevallen waarin behandeling van het beroep niet in het belang van een goede rechtsbedeling is. Daarmee zouden kansloze beroepen en bagatelzaken buiten behandeling kunnen blijven. (...) Ten slotte zou de RSJ nog meer als poortwachter kunnen fungeren door de ontvankelijkheidsdrempel niet lager te maken dan die al is. Hoewel de RSJ in het algemeen de grenzen van de ontvankelijkheid bewaakt, zijn er ook uitspraken waarin het bereik van de beklaggrond lijkt te worden opgerekt. Voor de werklust van de RSJ zou het een verlichting betekenen als de beslissing op schorsingsverzoeken wordt verplaatst naar de voorzitter van de beklagcommissie. Daartegen bestaan echter ook bezwaren. Zo zou daardoor de werklust naar de beklagcommissies worden verschoven met verlies van rechtseenheid. Met de inschakeling van de RSJ is kwaliteit en een zeer korte termijn voor afdoening gewaarborgd. Ook is daarmee de weg naar de civiele voorzieningenrechter afgesloten.”

Kort gezegd strekken de aanbevelingen tot:

1. een meer inhoudsvolle bejegening
2. meer bemiddeling
3. instelling van een verlostelsel in beroep
4. handhaving van de ontvankelijkheidsdrempel
5. handhaving van de huidige schorsingsregeling

Uitwerking van de aanbevelingen

In januari 2012 is in een gesprek dat het bestuur van de RSJ heeft gehad met de staatssecretaris van V en J onder meer aandacht geweest voor het rapport 'Toenemend appel' en de reactie van de RSJ daarop. De staatssecretaris heeft de RSJ en DJI in dat verband gevraagd voorlichtingsrondes te organiseren voor commissies van toezicht en directeuren.

In de loop van 2012 zijn de RSJ en DJI aan de slag gegaan met de uitwerking van de aanbevelingen. DJI heeft een plan van aanpak opgesteld ter uitvoering van de eerste twee aanbevelingen. Het plan rust op twee pijlers: 1) motiverende bejegening, ter voorkoming van klachten en 2) bemiddeling, pilots mediationvaardigheden om te proberen na een conflict de communicatie met de gedetineerde te

herstellen. Een derde pijler wordt nog achter de hand gehouden: een pilot 'informele griffierechten' om een drempel op te werpen tegen zinloze klachten.

De RSJ is aan de slag gegaan met de derde en vierde aanbeveling. Wat de derde aanbeveling betreft is de uitkomst dat het verlostelsel moet worden gezien als een perspectief op de middellange termijn en dat voor nu vooral moet worden ingezet op het verder vervolmaken van het werkproces, meer in het bijzonder het versterken van de zogenoemde poortwachtersfunctie. Dat betekent dat bij de eerste ontvangst van het beroepschrift nog scherper wordt geselecteerd en waar mogelijk zaken in een versnelde/verkorte procedure worden afgedaan. Ook overigens zijn de werkprocessen kritisch tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast. De vierde aanbeveling wordt reeds volop in de praktijk toegepast.

De vijfde aanbeveling, waarin de RSJ en DJI zich beide kunnen vinden, vereist geen nadere actie.

Wat het verzoek van de staatssecretaris van V en J betreft om voorlichtingsrondes te organiseren voor de commissies van toezicht en directeuren van inrichtingen is de stand van zaken als volgt.

Tijdens de zogenoemde regiobijeenkomsten (zie verder: bijlage 2 Overzicht rechtspraak) met de beklagcommissies op het terrein van het gevangeniswezen is de RSJ het gesprek met de commissies van toezicht aangegaan over het rapport 'Toenemend appel'.

Eind 2012 zijn – in overleg met DJI – afspraken gemaakt om in begin 2013 drie voorlichtingsbijeenkomsten te verzorgen voor de vestigingsdirecteuren. Er zal dan worden gesproken over veel voorkomende en vermijdbare klachten en daarnaast zal voorlichting worden gegeven over het beklagrecht in het algemeen. Daarna volgen, naar het zich nu laat aanzien, nog afspraken per vestiging, waarbij het de bedoeling is dat verschillende geledingen, van afdelingshoofd t/m directeur, aanwezig zullen zijn.

2.3 Procesreglement rechtspraak

In 2012 heeft de RSJ zijn werkwijze met betrekking tot bepaalde rechtsvragen vastgelegd in een zogenoemd 'Procesreglement rechtspraak'. In het kader van kenbaarheid en transparantie is dit reglement op de site van de RSJ geplaatst

(www.rsj.nl). In het reglement is aangegeven hoe de beroepscommissie omgaat met beroepen zonder gronden, verzoeken om aanhouding van de behandeling ter zitting, verzoeken om wraking, verzoeken om openbare behandeling en verzoeken om het verlenen van bijzondere toegang.

2.4 Belangwekkende uitspraken

Hieronder volgt een aantal belangwekkende uitspraken op de drie terreinen waarop de Raad zich beweegt: het gevangeniswezen, de tbs en de jeugd. Voor de integrale weergave van de hierna te noemen uitspraken wordt verwezen naar de jurisprudentiedatabank van de Raad (www.rsj.nl).

2.5 Gevangeniswezen

Gevangeniswezen - beklag

Zorgplicht directeur

Het beklag betreft het niet adequaat ingrijpen door personeel op het moment dat klager op de luchtplaats van de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) te Vught werd aangevallen door een medegedetineerde. Anders dan klager meent is in het kader van het incident wel sprake geweest van optreden door personeel van de inrichting. Daarbij is in aanmerking genomen dat er onmiddellijk alarm is geslagen, dat de medegedetineerde onmiddellijk door verschillende personeelsleden luidkeels op zijn gedrag is aangesproken, dat na de inschatting dat dit de-escalierend zou werken een andere gedetineerde na ongeveer twee minuten na aanvang van het incident is toegelaten tot de luchtplaats en dat door ingrijpen van die andere gedetineerde het fysieke geweld jegens klager is gestopt. Het vorenstaande merkt de beroepscommissie in dit geval aan als voldoende adequaat en actief optreden door of namens de directeur met inbegrip van de 'inzet' van een medegedetineerde (BC 11/2979/GA van 21 februari 2012). Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Ontbreken van een schaamschot

Klagers verblijven in het PPC Haaglanden te Den Haag en beklagen zich erover dat de directeur weigert om een schaamschot aan te brengen naast het toiletgedeelte/de natte hoek in de cel. De beroepscommissie overweegt dat de gedetineerde recht heeft op enige vorm van privacy in zijn verblijfsruimte. Juist vanwege algemene inperkingen op het persoonlijke leven van de gedetineerde door de detentie weegt dat recht op (enige) privacy zwaar. In dit geval is,

door het ontbreken van een schaamschot in de cel, sprake van inbreuk op de privacy van de gedetineerden. Er kunnen zwaarwegende redenen aanwezig zijn die een dergelijke inbreuk op de privacy rechtvaardigen. Daarbij moet dan met name gedacht worden aan gedetineerden met een zodanige psychische gesteldheid dat het belang van veiligheid van die gedetineerden zwaarder moet wegen dan het belang van de privacy. De directeur heeft ten aanzien van klagers evenwel niet gesteld, noch is overigens aannemelijk geworden, dat klagers tot die categorie van gedetineerden behoren waarvoor het ontbreken van een schaamschot of andere voorziening voor de privacy kan worden gerechtvaardigd. Gelet daarop was de privacy van klagers onvoldoende gewaarborgd en is de bestreden beslissing van de directeur (om geen schaamschot in de cel aan te brengen) genomen in strijd met het bepaalde in artikel 9 van de Regeling eisen verblijfsruimte penitentiaire inrichting (BC 11/2838/GA e.v. van 7 mei 2012).

Opgelopen letsel tijdens vervoer

Het beklag betreft het feit dat klager is gestruikeld en letsel heeft opgelopen bij het instappen in een busje van de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O).

Eerst dient de ontvankelijkheid van het beklag te worden beoordeeld. Het handelen van een medewerker van DV&O kan onder omstandigheden worden aangemerkt als een door of namens de directeur genomen beslissing. Anders dan de beklagcommissie acht de beroepscommissie zich dan ook bevoegd om de klacht in behandeling te nemen. De beroepscommissie neemt in aanmerking dat de directeur aan DV&O opdracht heeft gegeven tot het vervoer van klager van en naar het ziekenhuis. Zij begrijpt de klacht zo dat klager, die slecht ter been was, zich er over beklagt dat er geen voorzorgsmaatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat hij geboeid in de bus diende te stappen. Dit heeft geleid tot voor klager vervelende gevolgen. De directeur moet voorafgaande aan het vervoer bezien of bepaalde voorzieningen getroffen dienen te worden. Te denken valt daarbij aan het aanbrengen van een broekstok of boeien. Eventuele fysieke beperkingen van een gedetineerde kunnen een contra-indicatie vormen om bepaalde beveiligingsmaatregelen te treffen. In het onderhavige geval is niet gebleken dat door of namens de directeur enige bijzondere zorg of

aandacht is besteed aan het vervoer van klager van wie in de inrichting bekend moest zijn dat hij slecht ter been is. Het verzuim van de directeur een beslissing te nemen wordt ingevolge artikel 60, tweede lid, van de Pbw gelijkgesteld met een door of namens de directeur genomen beslissing als bedoeld in artikel 60, eerste lid, van de Pbw. Klager is derhalve (in zoverre) ontvankelijk in zijn beklag.

Vervolgens komt de gegrondheid van de klacht aan de orde. De directeur heeft naar aanleiding van het beklag medegedeeld dat de transportbegeleiders van DV&O bevestigen dat klager bij het instappen in het busje is gevallen. Gelet hierop en de inhoud van het door DV&O opgemaakte rapport omtrent het incident, acht de beroepscommissie het aannemelijk dat klager is gevallen tengevolge, althans mede tengevolge van de omstandigheid dat hij als slecht ter been zijnde gedetineerde met handboeien om en zonder verdere ondersteuning diende in te stappen in de bus. In zoverre kan de val van klager dus aangemerkt worden als een gevolg van het bovenvermelde verzuim van de directeur. Gelet op het voorgaande is de beroepscommissie dan ook van oordeel dat het handelen van DV&O is toe te rekenen aan de directeur. Het beroep en het onderliggende beklag van klager worden gegrond verklaard en aan klager wordt een tegemoetkoming toegekend van €25,= (BC 11/4345/GA van 4 mei 2012).

Mediacontact

Klager heeft de directeur verzocht om een interview toe te staan met een vertegenwoordigster van de Volkskrant. De directeur heeft dit verzoek om twee redenen afgewezen, namelijk: 1. het toestaan van mediacontact verdraagt zich niet met de belangen van de slachtoffers van het door klager gepleegde delict en 2. het toestaan van mediacontact verdraagt zich niet met het belang van handhaving van de orde en veiligheid in de inrichting.

Ten aanzien van de eerste grond voor weigering overweegt de beroepscommissie dat de directeur heeft volstaan met het inwinnen van het advies van de persvoorlichter van DJI. Een nadere, schriftelijke onderbouwing van de zijde van DJI ontbreekt. Nu ook de directeur zelf geen nadere feiten of omstandigheden heeft aangevoerd, schiet het argument dat mediacontact van klager zich niet verdraagt met de belangen van de slachtoffers tekort. Daarbij komt nog dat

klager heeft aangevoerd dat hij het contact met de media juist wil gebruiken voor positieve doeleinden, namelijk om publiekelijk spijt te betuigen voor zijn daden, om aan te tonen dat hij afstand heeft gedaan van zijn radicale gedachtegoed en om jongeren te behoeden voor radicaal gedrag.

Ten aanzien van de tweede grond overweegt de beroepscommissie het volgende. De stelling van de directeur dat mediacontact van klager zich niet verdraagt met de orde en veiligheid in de inrichting, omdat op klagers afdeling en aangrenzende afdelingen gedetineerden verblijven die het radicale gedachtegoed aanhangen, is niet houdbaar. Immers, uit de inlichtingen van de directeur is niet gebleken dat klager op de reguliere afdeling, waarop hij reeds enige tijd verblijft, problemen heeft met medegedetineerden, terwijl voldoende aannemelijk wordt geacht dat de medegedetineerden ervan op de hoogte zijn – zeker na de publicatie van een eerder artikel van klager in de Volkskrant – dat klager afstand heeft gedaan van het radicale gedachtegoed. Gelet op het vorenstaande wordt de beslissing van de directeur om klagers verzoek op voorhand af te wijzen in strijd met de redelijkheid en billijkheid geacht. De betreffende wet- en regelgeving (artikel 40 van de Pbw en de circulaire contacten tussen gedetineerde/directeuren en de media) biedt de directeur juist de gelegenheid de uitoefening van de vrijheid van meningsuiting van een gedetineerde te reguleren (BC 12/1243/GA van 1 november 2012). Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Telefonie

Op grond van de Europese Aanbestedingswet heeft de overheid de telefonie in de penitentiaire inrichtingen gegund aan een bedrijf in Duitsland, Telio. De invoering daarvan geschiedt vanaf 2011 gefaseerd in de penitentiaire inrichtingen in Nederland.

In 2012 heeft de beroepscommissie zich onder meer gebogen over 13 beroepen betreffende de invoering van het Telio telefoonsysteem in de p.i. Nieuwegein. De beklagcommissie heeft klagers niet-ontvankelijk verklaard in het beklag over (de gevolgen van) de invoering van het Telio-telefoonsysteem, omdat dit een voor alle in de inrichting verblijvende gedetineerden geldende regel betreft die niet in strijd is met een hogere regeling, waartegen op grond van artikel 60,

eerste lid, van de Pbw geen beklag open staat. De beroepscommissie heeft als volgt geoordeeld. Voor zover wordt geklaagd over de hoogte van het beltegoed en het niet meer kunnen bellen van 0800/0900-nummers, collect call of met commerciële belkaarten kunnen klagers niet worden ontvangen in hun beklag.

Klagers hadden zich ook beklagd over het feit dat geen toereikende informatie is geboden om het recht op het bellen met 0800/0900-nummers uit te oefenen. Klagers hebben deze informatie ondanks verzoeken daartoe nooit gekregen. Aan de beroepscommissie is een exemplaar van een witte lijst met 0800/0900-nummers verstrekt. Daarop staan onder andere de telefoonnummers van de belastingdienst, de Nationale ombudsman, gevangenenzorg Nederland en slachtofferhulp. De beroepscommissie gaat er vanuit dat deze witte lijst ten tijde van de indiening van de klachten nog niet was ingevoerd. Hierdoor is klagers onder meer de mogelijkheid onthouden om met geprivilegieerde personen en instanties, zoals de Nationale ombudsman, contact op te nemen. Dit is in strijd met artikel 39, vierde lid, in verbinding met artikel 37, eerste lid, onder e, van de Pbw. Voorts is het voldoende aannemelijk dat klagers hierdoor geen telefonisch contact konden onderhouden met – niet geprivilegieerde – hulpverlenende instanties die 0800/0900-nummers gebruiken, zoals de belastingdienst en slachtofferhulp, hetgeen naar het oordeel van de beroepscommissie ook onjuist is. Klagers worden op dit onderdeel ontvankelijk verklaard in hun beklag en dit beklag wordt gegrond verklaard.

Klagers worden in het beklag betreffende het feit dat zij, ondanks verzoeken daartoe, geen tarievenlijst verstrekt hebben gekregen alsnog ontvankelijk verklaard. De beroepscommissie is van oordeel dat de directeur er in redelijkheid voor dient te zorgen dat gedetineerden op de hoogte zijn van de in de inrichting geldende beltarieven. Dit geldt des te meer indien in de inrichting een nieuw telefoonsysteem met nieuwe beltarieven wordt ingevoerd. Het beklag wordt daarom gegrond verklaard en aan klagers wordt voor het geleden ongemak een tegemoetkoming van € 5,= toegekend.

Ten slotte is er nog geklaagd over het feit dat door de invoering van het Telio-telefoonsysteem alle telefoongesprekken worden opgenomen. In haar beoordeling maakt de beroepscommissie een onderscheid tussen het standaard opnemen

van alle gesprekken en het opnemen van de gesprekken met geprivilegieerde personen. Ten aanzien van het standaard opnemen van alle gesprekken overweegt zij als volgt. De beroepscommissie stelt voorop dat geen beklag open staat tegen een algemene voor alle in de inrichting verblijvende gedetineerden geldende regel, tenzij die regel in strijd is met een hogere regeling. De beroepscommissie gaat de betreffende wet en regelgeving na (Besluit toezicht telefoongesprekken justitiële inrichtingen, artikel 23a Penitentiaire maatregel en artikel 39 van de Pbw) en komt tot de conclusie dat de Pbw, zoals reeds eerder in de uitspraak van 11 juli 2011 (11/0172/GA) is bepaald, in elk geval niet in een wettelijke grondslag voor het standaard opnemen van alle telefoongesprekken van gedetineerden voorziet. Nu een wettelijke grondslag ontbreekt, dient de directeur af te wege, mede in het licht van de eisen die artikel 8 EVRM hieraan stelt, of het standaard opnemen van alle telefoongesprekken in de betreffende inrichting noodzakelijk is in verband met het uitoefenen van toezicht met het oog op de belangen als bedoeld in artikel 36, vierde lid, van de Pbw. Of dit nodig is, kan onder andere afhankelijk zijn van het beveiligingsniveau van de inrichting en het in de inrichting geldende regime. Indien de directeur, na afweging, de noodzaak hiertoe aanwezig acht, dient hij dit uitdrukkelijk, onder vermelding van de redenen, aan de gedetineerden kenbaar te maken. Nu het gevolg van de invoering van het Telio-systeem is dat er geen telefoontoestellen meer beschikbaar zijn waarmee gesprekken niet worden opgenomen, oordeelt de beroepscommissie dat de directeur bovenbedoelde afweging niet heeft gemaakt. Het standaard opnemen van alle telefoongesprekken in de inrichting is daarmee in strijd met een hogere regeling, meer in het bijzonder met (de strekking van) artikel 39, tweede lid, van de Pbw in verbinding met artikel 36, vierde lid, van de Pbw.

Ten aanzien van het opnemen van gesprekken met geprivilegieerde personen overweegt de beroepscommissie als volgt. Gelet op het bepaalde in artikel 39, vierde lid, van de Pbw en de toelichting op het Besluit toezicht telefoongesprekken justitiële inrichtingen is de beroepscommissie van oordeel dat het niet de bedoeling is dat telefoongesprekken van gedetineerden met geprivilegieerde personen worden opgenomen. Indien er

geen andere manier is om te waarborgen dat telefoongesprekken van gedetineerden met geprivilegieerde personen niet worden opgenomen, dient de directeur ervoor te zorgen dat er voor gesprekken met geprivilegieerde personen aparte telefoontoestellen beschikbaar zijn waarmee het niet mogelijk is om gesprekken op te nemen. Ter zitting heeft de directeur naar voren gebracht dat er aan het eind van het jaar een witte lijst, met daarop de nummers van Nederlandse advocaten, wordt ingevoerd, waardoor gesprekken die gedetineerden voeren met advocaten die op die lijst staan niet worden opgenomen. Dit betekent dat er thans geen witte lijst met daarop nummers van advocaten bestaat. Ook bestaat er geen witte lijst met daarop nummers van buitenlandse advocaten. Voorts heeft de directeur toegelicht dat er in de p.i. Nieuwegein geen aparte telefoontoestellen beschikbaar zijn waarmee een gedetineerde een gesprek kan voeren met zijn advocaat zonder dat dit gesprek wordt opgenomen. Gelet op het vorenstaande is de beroepscommissie van oordeel dat het opnemen van telefoongesprekken van gedetineerden met geprivilegieerde personen, waaronder advocaten, in strijd is met een hogere regeling, meer in het bijzonder met (de strekking van) artikel 39, vierde lid, van de Pbw en artikel 23a van de Pm.

Het beroep betreffende het opnemen van de telefoongesprekken wordt gegrond verklaard, klagers worden alsnog ontvankelijk in hun beklag verklaard en dit beklag wordt gegrond verklaard. Voor het door klagers ondervonden ongemak wordt een tegemoetkoming van €50,= toegekend (BC 12/1831/GA en 12/1847/GA van 29 oktober 2012, BC 12/1902/GA e.v. van 12 november 2012 en BC 12/1767/GA en 12/1851/GA van 12 november 2012).

Deze uitspraken zijn met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Gevangeniswezen - plaatsing/overplaatsing

Selectie voor een gesloten gevangenis na veroordeling in eerste aanleg, terwijl klager met detentiefasering wilde starten

Klager heeft bezwaar en beroep ingesteld tegen de beslissing hem te plaatsen in de p.i. Nieuwegein, omdat hij wilde starten met detentiefasering. Allereerst is van belang dat de selectiefunctionaris ongemotiveerd voorbij is gegaan aan het voorstel van de locatie Wolvenplein om klager, gelet op de onderbezetting van het personeel in de p.i. Nieuwegein dat is

belast met werkzaamheden in het kader van Terugdringen recidive (TR), in het huis van bewaring van de locatie Wolvenplein te laten verblijven totdat klagers TR-traject is afgerond. Gelet hierop is de beroepscommissie van oordeel dat er sprake is van een motiveringsgebrek. Voorts is van belang dat klagers raadsman er terecht over heeft geklaagd dat hem de relevante stukken niet ter beschikking zijn gesteld. Het beroep is derhalve gegrond verklaard. Aangezien klager inmiddels was overgeplaatst naar een z.b.b.i. is volstaan met vernietiging van de bestreden beslissing en is geen opdracht gegeven tot het nemen van een nieuwe beslissing. Nu aannemelijk is dat klagers detentiefasering als gevolg van de bestreden beslissing van de selectiefunctionaris vertraging heeft opgelopen en klager daardoor nadeel heeft ondervonden, is aan klager een tegemoetkoming toegekend van € 75,=. (BC 11/4380/GB van 17 februari 2012).

Twee uitspraken betreffende plaatsing in een inrichting voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen

De selectiefunctionaris heeft het bezwaarschrift van klager gericht tegen de beslissing hem te plaatsen in de gevangenis van de locatie Esserheem te Veenhuizen, een inrichting voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen als bedoeld in artikel 20b, tweede lid onder a van de Regeling selectie plaatsing en overplaatsing van gedetineerden, ongegrond verklaard. Niet in geschil is dat klager een burger is van de Europese Unie, dat hij tot ongewenst vreemdeling is verklaard en dat zijn strafrestant ten tijde van de selectiebeslissing meer dan vier maanden bedroeg. Toepasselijke wettelijke voorschriften zijn, naast artikel 20b van de Regeling, artikel 8 en 67 van de Vreemdelingenwet en artikel 21 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) (oud artikel 18 VEG). Voor zover namens klager is gesteld dat klager gelet op artikel 8 van de Vreemdelingenwet en artikel 21 van het VWEU rechtmatig verblijf in Nederland heeft zolang er niet is beslist op het verzoek om bij wijze van voorlopige voorziening de ongewenstverklaring ongedaan te maken, volgt de beroepscommissie deze stelling niet. De genoemde wettelijke bepalingen bieden geen aanknopingspunt voor die stelling. Doorslaggevend hierbij is het derde lid van artikel 67 van de Vreemdelingenwet waarin is bepaald dat in afwijking van artikel 8 van de Vreemdelingenwet de ongewenst verklaarde

vreemdeling geen rechtmatig verblijf kan hebben. Voor zover namens klager is gesteld dat de omstandigheid dat de strafrechter een deels voorwaardelijke straf heeft opgelegd met als bijzondere voorwaarde een behandeling in een forensische polikliniek tevens van belang is, geldt het volgende. De enkele omstandigheid dat een strafrechter voorafgaande aan een ongewenstverklaring van een vreemdeling als bijzondere voorwaarde het ondergaan van behandeling in een forensische polikliniek heeft bepaald, brengt niet mee dat in verband daarmee een ongewenstverklaring buiten werking moet blijven en/of dat klager alsnog geacht moet worden rechtmatig verblijf in Nederland te hebben. Gelet op zijn strafresistant kwam klager, nu hij geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet, in aanmerking voor plaatsing in een inrichting voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen. Als zodanig zijn aangewezen de gevangenis van de penitentiaire inrichting Ter Apel alsmede de locatie Esserheem. Klager heeft geen voorkeur bekend gemaakt voor plaatsing in één van beide inrichtingen. De slotsom is dat de beslissing van de selectiefunctionaris bij afweging van alle in aanmerking komende belangen niet in strijd is met de wettelijke regeling en evenmin onredelijk en onbillijk is. De beroepscommissie heeft klagers beroep dan ook ongegrond verklaard (BC 11/4575/GB van 23 maart 2012).

Klager is ongewenst verklaard en behoort tot de categorie strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen. De beroepscommissie stelt voorop dat ingevolge artikel 20b, eerste lid, van de Regeling plaatsing en overplaatsing van gedetineerden vreemdelingen die na de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf geen rechtmatig verblijf meer hebben in Nederland in beginsel geplaatst worden in een inrichting voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen. Klager valt in deze categorie. In beginsel is dan ook de locatie Esserheem of de p.i. Ter Apel voor hem bestemd. Slechts bij aanwezigheid van bijzondere omstandigheden kan op dit plaatsingsbeleid een uitzondering worden gemaakt. Feit is dat klager al tien jaar in Nederland verblijft, een gezin in Schiedam heeft en dat uit de overgelegde diplomatieke documenten blijkt dat de nationaliteit niet is vastgesteld. De rechter die over de vreemdelingenbewaring oordeelde heeft bij zijn beslissing over de voortdrijving hiervan een, tijdig, onderzoek naar de noodzaak hiervan

essentieel geacht. Tot ongewenst verklaring van klager is besloten, hoewel het beroep hiertegen nog loopt. Ook al wordt het beroep ongegrond verklaard, dan nog is de uitzetting van klager niet op korte termijn te verwachten. Uit de beslissing van de selectiefunctionaris blijkt niet dat met deze bijzondere omstandigheden rekening is gehouden. Het beroep wordt gegrond verklaard en de selectiefunctionaris wordt opgedragen een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/1984/GB van 31 augustus 2012).

Het vervolg: de selectiefunctionaris heeft op 19 september 2012 beslist tot overplaatsing van klager naar de p.i. Krimpen aan den IJssel.

Overplaatsing naar een Forensisch psychiatrisch Centrum (FPC)

De selectiefunctionaris heeft klagers verzoek tot overplaatsing naar het FPC De Kijvelanden te Poortugaal afgewezen. Van toepassing is artikel 15, vijfde lid, van de Pbw en artikel 30, eerste lid, van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden en de toelichting daarop. De regelgeving biedt naar het oordeel van de beroepscommissie, anders dan de selectiefunctionaris kennelijk heeft aangenomen, geen belemmering voor een gedetineerde die nog niet onherroepelijk is veroordeeld en aan wie in hoger beroep de maatregel TBS met bevel tot dwangverpleging is opgelegd in een forensisch psychiatrische kliniek (FPK) te plaatsen. Zo er sprake is van een contra-indicatie voor plaatsing in een FPK dient deze gegrond te zijn op de in de Regeling en toelichting genoemde gronden. Van een dergelijke contra-indicatie is vooralsnog onvoldoende gebleken, terwijl daarentegen in de indicatiestelling expliciet staat vermeld dat klager nog steeds detentieongeschikt is. Klager wil worden overgeplaatst naar het FPC De Kijvelanden. FPC De Kijvelanden heeft een dubbele bestemming, namelijk psychiatrisch ziekenhuis en justitiële inrichting voor verpleging van te beschikking gestelden. De omstandigheid dat klager nog niet onherroepelijk is veroordeeld ten aanzien van de hem opgelegde TBS met dwangverpleging, is derhalve evenmin een belemmering hem in FPC De Kijvelanden te plaatsen. Gelet hierop is er sprake van een motiveringsgebrek en heeft de beroepscommissie klagers beroep gegrond verklaard. Ten overvloede heeft de beroepscommissie nog het volgende opgemerkt. Bij besluit van 16 november 2010 (stcrt. 29 november 2010,

nr. 17956) is artikel 30, tweede lid onder c, van de Regeling gewijzigd in die zin dat niet langer de schriftelijke instemming van het OM is vereist. De veronderstelling van de selectiefunctionaris in zijn verweerschrift dat instemming van het OM is vereist is derhalve niet juist. Tevens komt uit de stukken naar voren dat de directeur negatief heeft geadviseerd omtrent de overplaatsing naar FPC De Kijvelanden. Dit advies was echter gebaseerd op de onjuiste veronderstelling van de selectiefunctionaris dat plaatsing in een FPK in de gegeven omstandigheden niet tot de wettelijke mogelijkheden zou behoren. Bij het nemen van een nieuwe beslissing kan de directeur opnieuw om een advies als bedoeld in artikel 30 van de Regeling worden gevraagd (BC 12/401/GB van 1 mei 2012).

Het vervolg: de selectiefunctionaris heeft op 9 mei 2012 wederom afwijzend beslist op het verzoek om overplaatsing. Daarna is klager overgeplaatst naar het PPC Amsterdam.

Vier uitspraken betreffende zelfmelders

Vastgesteld kan worden dat klager er belang bij heeft dat hij niet eerder dan 1 juli 2012 zal worden opgeroepen voor het ondergaan van de hem opgelegde gevangenisstraf. Daarnaast is aannemelijk dat ook anderen dan klager, te weten zijn schuldeisers, een aanmerkelijk belang hebben bij een uitstel van de tenuitvoerlegging omdat daardoor de kans bestaat dat zij een groter deel van hun vordering op klager alsnog voldaan krijgen en dat daarmee een akkoord kan worden bereikt waarmee het faillissement van klager kan worden opgeheven. Tegenover die belangen staat het door de selectiefunctionaris aangevoerde belang en de noodzaak van een daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de aan klager opgelegde vrijheidsstraf. Indien er geen sprake zou zijn van betrokken derden (de schuldeisers) zou de bestreden beslissing van de selectiefunctionaris niet onredelijk en onbillijk worden geacht. In dit geval acht de beroepscommissie het evenwel redelijk om aan de belangen van die schuldeisers een groter gewicht toe te kennen dan aan de door de selectiefunctionaris aangevoerde belangen. Dat geldt temeer nu door en namens klager andermaal is aangegeven dat hij na 1 juli 2012 bereid is de hem opgelegde gevangenisstraf te ondergaan. Het beroep is derhalve gegrond verklaard en de selectiefunctionaris is, na vernietiging van de bestreden beslissing, opgedragen een nieuwe beslissing te nemen

(BC 12/99/GB van 16 maart 2012).

Het vervolg: klager heeft een nieuwe oproep gekregen om zich op 13 augustus 2012 te melden.

Gelet op enerzijds het grote tijdsverloop sinds het onherroepelijk worden van het vonnis en anderzijds de uit de stukken blijkende voortdurende preciaire situatie waarin klager zich in zowel psychisch als fysiek opzicht bevindt, dient in de gegeven (bijzondere) omstandigheden het belang van klager om een beslissing op een ingediend dan wel in te dienen gratieverzoek af te kunnen wachten te prevaleren boven het op dit moment alsnog ten uitvoer leggen van de opgelegde vrijheidsstraf. Het beroep is derhalve gegrond verklaard, de beslissing van de selectiefunctionaris is vernietigd en de beroepscommissie heeft bepaald dat klager uitstel krijgt voor het zich moeten melden om de vrijheidsstraf te ondergaan voor een periode van zes maanden vanaf de datum van de uitspraak. De beroepscommissie overweegt hierbij met nadruk dat klager (en/of zijn raadsman) in die periode er voor dienen te zorgen dat snel een gratieverzoek wordt ingediend en dat men erop toeziet dat hierop ook tijdig wordt beslist. Voor zover namens klager is verzocht om een bijdrage in de kosten van het beroep, geldt dat de Pbw een dergelijke voorziening niet kent. De beroepscommissie heeft dit verzoek afgewezen (BC 12/717/GB van 22 maart 2012).

Klager, die als zelfmelder moet worden aangemerkt, komt op grond van artikel 3, eerste lid, van de Regeling plaatsing en overplaatsing van gedetineerden in aanmerking voor plaatsing in een gevangenis met een regime van algehele gemeenschap en een beperkt beveiligingsniveau. Nu de Medisch Adviseur klager op medische gronden detentieongeschikt heeft geacht voor plaatsing in een reguliere inrichting, kan klager, gelet op het bepaalde in artikel 19, aanhef en onder c, van de Regeling, geplaatst worden in het Justitieel Medisch Centrum (JMC) te Den Haag. De beroepscommissie acht voldoende aannemelijk dat aan klager in het JMC alle benodigde medische zorg op een verantwoorde wijze kan worden geboden. Gelet daarop is er geen aanleiding om klager langer uitstel toe te staan voor het ondergaan van de hem opgelegde vrijheidsstraf. Klagers beroep is dan ook ongegrond verklaard (BC 12/1129/GB van 23 april 2012).

Op grond van het bepaalde in artikel 557, eerste lid, Sv mag geen beslissing ten uitvoer worden gelegd, zolang daartegen nog een gewoon rechtsmiddel openstaat en, als dat is aangewend, totdat het is ingetrokken of daarop is beslist. Vaststaat dat namens klager op 7 maart 2012 hoger beroep is ingesteld tegen het vonnis van de politierechter van 23 juli 2010. De beroepscommissie kan op grond van de voorhanden gegevens niet vaststellen wanneer aan klager de mededeling van het verstekvonnis, als bedoeld in artikel 366 Sv, is geschied nu die mededeling zich niet bij de stukken bevindt. Onduidelijk blijft op grond waarvan de selectiefunctionaris heeft gesteld dat het bestreden vonnis met ingang van 30 april 2011 onherroepelijk zou zijn. Evenmin kan de beroepscommissie vaststellen of zich het geval voordoet als bedoeld in artikel 577, derde lid onder 2, Sv. Het moet er in de gegeven omstandigheden van het geval en bij gebreke van andersluidende gegevens daarom voor worden gehouden dat klager (tijdig) hoger beroep heeft ingesteld en in dat geval verzet het hiervoor aangehaalde eerste lid van artikel 577 Sv zich ertegen dat de opgelegde vrijheidsstraf thans ten uitvoer wordt gelegd. Het beroep is daarom gegrond verklaard, de bestreden beslissing is vernietigd en de beroepscommissie heeft bepaald dat klager uitstel krijgt voor het zich moeten melden om de vrijheidsstraf te ondergaan tot het moment dat er op het aangewende rechtsmiddel is beslist of totdat dit rechtsmiddel is ingetrokken (BC 12/1370/GB van 11 mei 2012).

Plaatsing in een PPC

In artikel 20c van de Regeling is, zo kan uit de toelichting daarop worden afgeleid, geen rekening gehouden met de situatie dat het op grond van ingewonnen advies van een gedragskundige van het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) geboden is een preventief gehechte persoon in verband met een psychiatrische stoornis, een persoonlijkheidsstoornis, psychosociale problematiek of een verstandelijke beperking direct vanuit detentie in het politiebureau te plaatsen in een PPC, alwaar de nodige forensische zorg kan worden verleend. De in de toelichting omschreven procedure van artikel 20c van de Regeling is gericht op de situatie waarin een gedetineerde zich al in een p.i. bevindt. In die situatie is voorgeschreven dat de directeur van die p.i. een advies op basis van screening

en indicatiestelling door het psycho-medisch overleg van de inrichting of het NIFP aan de selectiefunctionaris geeft, waarna deze beslist. De beroepscommissie stelt voorop dat het met het oog op het belang van een goede rechtspleging geboden is om gedetineerden hun detentie op de juiste, specifiek voor hen bestemde plaats te laten ondergaan. Dit uitgangspunt geldt eens te meer daar waar het gedetineerden betreft die forensische psychiatrische zorg of begeleiding behoeven. Tegen deze achtergrond is de beroepscommissie van oordeel dat, ook al is niet expliciet in deze mogelijkheid voorzien in artikel 20c van de Regeling, in voorkomende gevallen waarin op grond van informatie van en advisering door een gedragskundige van het NIFP duidelijk is dat voldaan is aan de inhoudelijke gronden voor plaatsing van een gedetineerde in een PPC, het ontbreken van een advies van de directeur van een p.i. niet in de weg hoeft te staan aan plaatsing van een preventief gedetineerde vanuit het politiebureau in een PPC. De beroepscommissie heeft het beroep van klager dan ook ongegrond verklaard (BC 12/498/GB van 29 mei 2012).

Verlenging EBI-verblijf

De beroepscommissie heeft uit het horen van klager, noch uit de stukken de overtuiging gekregen dat klager een extreem vluchtrisico en een onaanvaardbaar maatschappelijk risico vormt in de termen van recidivegevaar voor geweldsdelicten. Een langer verblijf in de EBI kan daarom alleen dan gerechtvaardigd zijn indien klager bij een ontvluchting een onaanvaardbaar maatschappelijk risico vormt waarbij het vluchtrisico als zodanig hieraan ondergeschikt is. Uit de tussenbeslissing van de rechtbank te Amsterdam, waarbij klagers voorlopige hechtenis in de Passagezaak is opgeheven, blijkt dat de rechtbank in dit stadium van het proces onvoldoende bezwaren aanwezig acht tegen klager om voortzetting van zijn voorlopige hechtenis te kunnen rechtvaardigen. Het OM is een andere mening toegedaan en heeft een levenslange gevangenisstraf geëist. Aan het oordeel van de rechtbank komt in deze fase van het proces echter beslissende betekenis toe. Nu de rechtbank de bezwaren tegen klager in de liquidatiezaken en in verband met zijn betrokkenheid bij een criminele organisatie niet toereikend acht, is er onvoldoende grondslag om in deze fase van het proces te komen tot het oordeel dat er sprake is van een onaanvaardbaar

maatschappelijk risico ten aanzien van klager. Ten aanzien van de media-aandacht voor de Passagezaak (en dus ook voor klager) geldt dat deze eveneens niet kan leiden tot het oordeel dat klager een onaanvaardbaar maatschappelijk risico vormt. Die media-aandacht is immers inherent aan de aard en omvang van het Passageproces, waarbij de rechtbank van oordeel is dat er ten aanzien van de – voor de media – meest ernstige feiten ten opzichte van klager sprake is van onvoldoende ernstige bezwaren voor de voortdrijving van de voorlopige hechtenis. Ook de feiten waarvoor klager thans is gedetineerd leveren onvoldoende aanknopingspunten op voor de aanneming dat klager bij een ontvluchting een onaanvaardbaar maatschappelijk risico zou vormen. Daarvoor ontbreekt, buiten de omstandigheid dat klager daarvoor langere tijd niet is kunnen worden aangehouden, elke nadere (feitelijke) onderbouwing. Het vorenstaande – een en ander bezien in onderling verband en samenhang – leidt tot de conclusie dat er geen gronden zijn voor een verder verblijf van klager in de EBI. Het beroep is daarom gegrond verklaard en de selectiefunctionaris is opgedragen een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/1225/GB van 3 augustus 2012). Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: klager is op 27 augustus 2012 overgeplaatst naar de gevangenis van Unit 1 van de p.i. Vught, een afdeling voor beheersproblematische gedetineerden (b.p.g.-afdeling) met een individueel regime en een uitgebreid beveiligingsniveau. De beroepscommissie heeft het tegen deze beslissing ingestelde beroep als volgt beoordeeld. In zijn beslissing van 16 oktober 2012 heeft de selectiefunctionaris de eerder genoemde uitspraak van de beroepscommissie (12/1225/GB) aangehaald en vervolgens gesteld dat het gevaar voor onttrekking aan detentie onverminderd aanwezig blijft, zij het thans met de kwalificatie hoog. Zolang er geen uitspraak van de rechtbank in de Passage-zaak is gedaan, acht de selectiefunctionaris een plaatsing in een regime van algehele gemeenschap een onaanvaardbaar risico omdat niet uitgesloten kan worden dat klager zich aan de detentie zal onttrekken. Hoewel de voorlopige hechtenis van klager in het onderzoek "Passage" is opgeheven, is het bepaald niet vanzelfsprekend, aldus de selectiefunctionaris, dat hij ook zal worden

vrijgesproken. Het Openbaar Ministerie is van oordeel dat voldoende bewijs aanwezig is voor een veroordeling. En zo de rechtbank al zal vrijspreken, bestaat de mogelijkheid dat het bij het hof anders uitpakt.

Gelet op de overwegingen van de beroepscommissie in de eerder genoemde uitspraak met betrekking tot het ontvluchtingsgevaar van klager, van welke overwegingen niet valt in te zien dat deze niet tevens voor de beslissing tot plaatsing op de b.p.g.-afdeling zouden gelden, kan de onderhavige beslissing van de selectiefunctionaris, nu nadere informatie met betrekking tot het gevaar voor onttrekking aan de detentie niet is aangedragen, de beroepscommissie niet tot een ander oordeel brengen dan in de eerdere beslissing met betrekking tot het verblijf in de EBI is gegeven. Tevens zijn van de zijde van de selectiefunctionaris geen argumenten, anders dan het vluchtgevaar, naar voren zijn gebracht waaruit zou blijken dat klager een ernstig beheersrisico voor zichzelf of anderen vormt en ten gevolge daarvan niet in staat dan wel ongeschikt is in een regime van algehele of beperkte gemeenschap te functioneren of te verblijven en dientengevolge op een b.p.g.-afdeling moet worden geplaatst. Deze beslissing is, zonder nadere onderbouwing, die ontbreekt, niet begrijpelijk, zeker niet in het licht van de verklaringen van de directeur in het selectieadvies dat klager tijdens zijn eerdere detentie gedrag vertoonde dat zo positief was dat hij als voorbeeld kon fungeren voor zijn medege-detineerden, en later dat hij netjes, correct en coöperatief jegens het personeel is, de contacten met personeel en medege-detineerden goed zijn te noemen en hij geen disciplinaire straffen en maatregelen tijdens zijn verblijf heeft opgelopen. De rapportage van het Grip van 6 november 2012 waarin is geconcludeerd dat het noodzakelijk is klager goed te monitoren en, om dit te kunnen bewerkstelligen, te plaatsen in een kleine setting, wordt, anders dan door verwijzing naar eerdere rapportages, niet met nieuwe feiten en omstandigheden onderbouwd. De beslissing van de selectiefunctionaris moet dan ook als onredelijk en onbillijk worden aangemerkt. Het beroep is derhalve gegrond verklaard en de selectiefunctionaris is opgedragen een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/3270/GB van 7 december 2012).

Het vervolg: de selectiefunctionaris heeft een nieuwe beslissing genomen en bepaald dat

klager op de b.p.g.-afdeling blijft. Het tegen deze beslissing ingestelde beroep was begin 2013 nog in behandeling.

Nog een uitspraak betreffende verlenging EBI-verblijf

Namens klager is aangevoerd dat er geen sprake is van onafhankelijke en onpartijdige besluitvorming aangezien de selectiefunctionaris die de bestreden beslissing heeft genomen ook voorzitter is van de adviescommissie EBI. Wat dit argument betreft overweegt de beroepscommissie het volgende. De wettelijke regeling staat er niet aan in de weg dat de selectiefunctionaris die hoort en beslist en de selectiefunctionaris die in de selectieadviescommissie deelneemt een en dezelfde persoon is. Als de selectiefunctionaris het advies van de selectieadviescommissie overneemt, kan niet gezegd worden dat bij voorbaat geen sprake is van onafhankelijke en onpartijdige besluitvorming. Bovendien wordt die beslissing getoetst in beroep. Dit onderdeel van het beroep kan dus niet slagen.

De omstandigheid dat de selectiefunctionaris tevens voorzitter is van de adviescommissie EBI, maakt ook niet dat de bestreden beslissing wegens een onzorgvuldige voorbereiding moet worden vernietigd.

Inhoudelijk overweegt de beroepscommissie als volgt. Klager bevindt zich in voorlopige hechtenis, omdat hij ervan wordt verdacht betrokken te zijn geweest bij een aantal geruchtmakende liquidaties in het Nederlandse criminele circuit. Deze strafbare feiten zijn gepleegd in de periode van 1993 tot 2006. Na intensief internationaal onderzoek kon klager in 2007 in Marokko worden aangehouden. In januari 2008 is hij uitgeleverd aan Nederland. Uit de stukken komt verder naar voren dat klager zich in 2004 tijdens een eerdere detentie met hulp van buitenaf heeft onttrokken aan zijn detentie. Hij zou zich na zijn ontvluchting in 2004 weer schuldig hebben gemaakt aan een of meer ernstige delicten.

Na de beoordeling van twee eerdere beslissingen betreffende klagers verblijf in de EBI, ligt thans wederom ter beoordeling voor een beroep tegen de verlengingsbeslissing van de selectiefunctionaris. In de beslissing van de selectiefunctionaris wordt onvoldoende duidelijk welke nieuwe externe informatie sinds de GRIP-informatie uit 2008 de verlenging van het verblijf in de EBI rechtvaardigt. Dat klager thans (nog) een extreem vluchtrisico vormt en bij ontvluchting een onaanvaardbaar maatschappelijk

risico vormt, wordt onvoldoende met recente feitelijke informatie onderbouwd. De beslissing kan dan ook niet als redelijk en billijk worden aangemerkt. Het beroep is gegrond verklaard en de selectiefunctionaris is opgedragen een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/1927/GB van 22 oktober 2012) Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: bij beslissing van 19 november 2012 heeft de selectiefunctionaris wederom beslist tot verlenging van klagers verblijf in de EBI. Het tegen deze beslissing ingestelde beroep was begin 2013 nog in behandeling.

Verzoek tot uitplaatsing uit de terroristenafdeling

Klager wordt verdacht van overtreding van artikel 140a WvSr (deelneming aan een terroristische organisatie) en is thans gedetineerd in verband met een door de Amerikaanse autoriteiten ingediend verzoek om uitlevering. Gelet hierop behoort klager tot de categorie gedetineerden zoals bedoeld in artikel 20a, onder a van de Regeling, die geplaatst dienen te worden op een terroristenafdeling. Niettemin brengt een redelijke wetstoepassing mee dat een plaatsing achterwege blijft indien er sprake is van bijzondere omstandigheden. Klager voert hiertoe aan dat hij gedurende zijn detentie in Pakistan is onderworpen aan foltering. Als gevolg van de marteling lijdt klager aan een posttraumatische stressstoornis. Klager vreest verder een sociaal isolement, nu hij veelal op zijn cel verblijft en de overige twee gedetineerden op de terroristenafdeling mogelijk worden weggeplaatst. Op verzoek van de selectiefunctionaris is klager onderzocht door de psychiatrisch adviseur. Het onderzoek richtte zich op de algemene psychische conditie van klager en de maatregelen die getroffen kunnen worden om een ook voor klager veilige detentie te waarborgen en negatieve effecten van de bijzondere detentiesituatie te voorkomen. In het rapport van 8 maart 2012 komt de psychiatrisch adviseur tot de conclusie dat klager vrijwel is hersteld van de symptomen van zijn posttraumatische stress-stoornis. Zolang medege-detineerden ontbreken mag naar het oordeel van de psychiatrisch adviseur de bemoeienis van het personeel zich niet beperken tot een voorziening in de eerste levensbehoeften en in de penitentiaire structuur, maar dient er actieve bejegening van betrokkene plaats te vinden inclusief tafeltennis, schaken, DVD kijken en gewoon kletsen. Onder deze omstandigheden

acht de psychiatisch adviseur het verblijf van klager op de terroristenafdeling verantwoord. De beroepscommissie is van oordeel dat de psychische gesteldheid van een gedetineerde in combinatie met de feitelijke omstandigheden van een verblijf op de terroristenafdeling een bijzondere omstandigheid kunnen vormen die een voortgezet verblijf op de terroristenafdeling onwenselijk maken. Een situatie waarbij sprake is van een (langdurig) sociaal isolement moet worden vermeden. In het geval van klager beschouwt de beroepscommissie de in het rapport van de psychiatisch adviseur van 8 maart 2012 genoemde voorzieningen, zoals hiervoor beschreven, als een minimum. Namens klager wordt in een reactie van 2 augustus 2012 op het verweer van de selectiefunctionaris van 19 juli 2012 gesteld dat van de door de psychiatisch adviseur bedoelde voorzieningen feitelijk niets terecht komt. De sociale contacten met het personeel zijn volgens klager kort en noodzakelijk. De beroepscommissie is van oordeel dat onvoldoende is gebleken dat aan de door de psychiatisch adviseur gestelde voorwaarden voor een aanvaardbaar regime is voldaan. Het rapport van de psychiatisch adviseur dateert bovendien van maart 2012 en is gebaseerd op gesprekken met klager uit januari 2012. Gesteld noch gebleken is dat de selectiefunctionaris na maart 2012 is nagegaan of het regime voldoet aan de gestelde voorwaarden, waarbij dus ook van belang is de vraag of klager alleen op de terroristenafdeling verblijft of met medegedetineerden met wie hij contact kan onderhouden. Een actualisatie van de detentiesituatie ontbreekt. Onder deze omstandigheden kan de beslissing niet in stand blijven en is het beroep gegrond verklaard en is de selectiefunctionaris opgedragen om een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/1289/GB van 17 augustus 2012). Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: bij beslissing van 3 oktober 2012 heeft de selectiefunctionaris wederom besloten tot afwijzing van het verzoek om uitplaatsing uit de terroristenafdeling. Klager is in het tegen deze beslissing gerichte beroep niet-ontvankelijk verklaard, omdat zijn hechtenis op 3 december 2012 voor onbepaalde tijd werd geschorst.

Beëindiging van de extramurale fase en terugplaatsing in de ISD-gevangenisunit

Klager verbleef in het kader van de extramurale fase van de ISD-maatregel op de SOV Ossendrecht en is teruggeplaatst naar de ISD-gevangenisunit van de locatie Hoogvliet, waar een regime van algehele gemeenschap geldt. Uit telefonische inlichtingen bij het bureau selectie- en detentiebegeleiding van de locatie Hoogvliet is gebleken dat de directeur, alvorens hij advies heeft uitgebracht aan de selectiefunctionaris, het oordeel van de trajectcoördinator heeft ingewonnen. Het oordeel van het college van burgemeester en wethouders is niet ingewonnen. Blijkens de Nota van Toelichting bij artikel 44m van de Pm worden telefonische inlichtingen ingewonnen omdat de trajectcoördinator en het gemeentebestuur het beste zicht hebben op de toestand van betrokkene en op grond daarvan een goed oordeel kunnen geven over de effecten van een eventuele terugplaatsing in de inrichting. Voor de beroepscommissie is van beslissende betekenis dat de trajectcoördinator die met het toezicht in de extramurale fase is belast, zijn oordeel over de beëindiging van de extramurale fase heeft kunnen geven. In het algemeen is het van belang aan alle elementen van artikel 44m van de Pm te voldoen, waarbij voor een passende invulling van de rol van het college van burgemeester en wethouders moet worden zorg gedragen. Met name kan deze van belang zijn als de beslissing met het extramurale programma van doen heeft. Nu klager tijdens zijn plaatsing buiten de inrichting een strafbaar feit heeft gepleegd, kan de beslissing van de selectiefunctionaris tot beëindiging van de extramurale fase en overplaatsing van klager naar de ISD-gevangenisunit van de locatie Hoogvliet, bij afweging van alle in aanmerking komende belangen, niet als onredelijk of onbillijk worden aangemerkt. Klagers beroep is derhalve ongegrond verklaard (BC 12/1766/GB van 27 augustus 2012).

Gevangeniswezen - verlof

Incidenteel verlof

Het verlengen van de geldigheid van een identiteitskaart voor een rechtmatig verblijf in Nederland na de detentie merkt de beroepscommissie aan als een voorbereiding voor de invrijheidstelling. Vast staat dat de invrijheidstelling niet binnen drie maanden te verwachten is. In zoverre komt klager volgens artikel 31, tweede lid, van de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting niet voor incidenteel verlof in aanmerking. De gronden en situaties

voor incidenteel verlof zijn, blijkens de toelichting op artikel 21 van de Regeling, niet limitatief geregeld. De strekking van artikel 31 van de Regeling is dat de noodzakelijke voorbereidingen voor terugkeer in de samenleving kunnen worden getroffen. Het ontbreken van een geldig identiteitsdocument staat doorgaans een verlofverlening in de weg. Gelet op dit mogelijke gevolg is de beslissing de verlening van verlof voor het verlengen van zo'n document te weigeren niet goed gemotiveerd. Klagers beroep is gegrond verklaard en de staatssecretaris is opgedragen een nieuwe beslissing te nemen (BC 11/4212/GV van 12 maart 2012).

Het vervolg: de nieuwe beslissing hield in dat klager alsnog incidenteel verlof is toegekend onder begeleiding.

*Afwijzing aanvraag algemeen verlof
BC 12/11372/GV van 7 juni 2012 en daarop
volgende uitspraken*

Nu klager niet eerder is veroordeeld voor een strafbaar feit en niet eerder in aanraking is geweest met justitie, vormt het recidiverisico naar het oordeel van de beroepscommissie onvoldoende grond voor afwijzing van de verlofaanvraag. Voorts is de beroepscommissie van oordeel dat indien een verlofaanvraag wordt afgewezen op grond van het risico op ongewenste confrontatie met het slachtoffer het van belang is dat dit risico nader feitelijk wordt onderbouwd. Zo zal de omstandigheid dat het slachtoffer en de aanvrager van het verlof in dezelfde woonplaats wonen, de afstand tussen het verlofadres en de verblijfplaats van het slachtoffer, de omvang van die woonplaats en feitelijke pleegplaats van het delict daarbij een rol spelen. De stelling dat het delict is gepleegd in Amsterdam en dat klager zijn verlof wil doorbrengen in Amsterdam is onvoldoende om aan te nemen dat er sprake is van een risico van ongewenste confrontatie met het slachtoffer. De afwijzende beslissing dient dan ook te worden aangemerkt als onredelijk en onbillijk. De beroepscommissie heeft klagers beroep gegrond verklaard en de staatssecretaris opgedragen een nieuwe beslissing te nemen.

Het vervolg: bij beslissing van 18 juni 2012 is opnieuw beslist tot afwijzing van de aanvraag algemeen verlof. Bij uitspraak van 6 augustus 2012, 12/1987/GV is het tegen deze beslissing gerichte beroep gegrond verklaard en is de staatssecretaris opgedragen een nieuwe beslissing

te nemen. Bij beslissing van 22 augustus 2012 is opnieuw beslist tot afwijzing van de aanvraag algemeen verlof.

De beroepscommissie overweegt in haar beoordeling van het tegen deze beslissing ingestelde beroep het volgende. Bij de stukken bevindt zich thans een document van de IND d.d. 11 juli 2012 waarin mededeling wordt gedaan van het voornemen van de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel tot intrekking van klagers verblijfsvergunning voor bepaalde tijd op grond van artikel 32, eerste lid, onder b van de Vreemdelingenwet (Vw) met terugwerkende kracht tot 27 juni 2011, alsmede het voornemen tot afwijzing van zijn verzoek om een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd op grond van artikel 34 Vw en het opleggen van een inreisverbod op grond van artikel 66a Vw. Aanleiding voor deze beslissing vormt klagers veroordeling tot een gevangenisstraf, die hij thans uitzit, en op grond daarvan de gevaarlijkheid van klager voor de openbare orde en nationale veiligheid. Anders dan de staatssecretaris meent, kan naar het oordeel van de beroepscommissie vorenstaande procedure voor de toepassing van de weigeringsgronden van artikel 4 van de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting niet gelijkgesteld worden met de procedure van ongewenstverklaring ex artikel 67 Vw. Op grond van dit artikel kan een vreemdeling onder meer ongewenst worden verklaard indien hij bij onherroepelijk geworden rechterlijk vonnis is veroordeeld wegens een misdrijf waartegen een gevangenisstraf van drie jaren of meer is bedreigd dan wel hem ter zake de maatregel van terbeschikkingstelling is opgelegd. Uit de stukken is niet gebleken dat sprake is van een (in gang gezette) procedure voor ongewenstverklaring. De stelling van de staatssecretaris dat sprake is van een gevaar op onttrekking aan detentie, dat op grond van artikel 4, aanhef en onder a, van de Regeling een grond kan vormen de verlofaanvraag te weigeren, blijkt onvoldoende uit de stukken. Gelet hierop en de speciale en restrictieve bepalingen die ten aanzien van vreemdelingen in de Regeling zijn opgenomen, is de beroepscommissie van oordeel dat de beslissing van de staatssecretaris bij afweging van alle in aanmerking komende belangen als onredelijk en onbillijk moet worden aangemerkt. Het beroep is gegrond verklaard en de staatssecretaris is opgedragen een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/2691/GV van 20 september 2012).

Op 2 oktober 2012 is positief beslist op de aanvraag algemeen verlof. Bij beslissing van 11 oktober 2012 is die beslissing door de staatssecretaris ingetrokken en is andermaal beslist tot afwijzing van de aanvraag algemeen verlof. Bij uitspraak van 20 december 2012, 12/3284/GV, heeft de beroepscommissie het tegen deze laatste beslissing gerichte beroep gegrond verklaard en de beslissing vernietigd. Dit betekent dat de rechtsgevolgen van de eerdere positieve beslissing van 2 oktober 2012 weer herleven en klager dus alsnog voor algemeen verlof in aanmerking komt.

BC 12/1266/GV van 7 juni 2012

De staatssecretaris heeft klagers verlofaanvraag afgewezen vanwege de ernst van het feit, het feit dat er geen inschatting van het recidiverisico kan worden gemaakt en omdat het belang van het slachtoffer op dit moment zwaarder weegt dan klagers belang. De beroepscommissie is van oordeel dat de aard van het delict waarvoor klager is veroordeeld geen zelfstandige grond kan opleveren voor een afwijzing van het verzoek om algemeen verlof. Het feit dat het recidiverisico niet kan worden ingeschat omdat klagers deelname aan het programma TR kort geleden is opgestart kan hem niet worden tegengeworpen. Voorts overweegt de beroepscommissie dat naarmate de einddatum van de detentie nadert het belang van klager bij een verlof in verband met zijn voorbereiding op een terugkeer in de samenleving zwaarder dient te wegen ten opzichte van de risico's die verlofverlening met zich meebrengen. Mogelijk wordt klager over minder dan vier maanden in vrijheid gesteld. Bovendien hoeft het feit dat aan klager verlof wordt verleend niet automatisch te betekenen dat de slachtoffers direct met klager worden geconfronteerd. De beroepscommissie heeft het beroep gegrond verklaard en de staatssecretaris opgedragen een nieuwe beslissing te nemen.

Het vervolg: bij beslissing van 22 juni 2012 is klager alsnog algemeen verlof verleend.

BC 12/2794/GV van 29 oktober 2012

Bij haar beslissing gaat de beroepscommissie uit van de volgende feiten en omstandigheden. Als onweersproken kan worden vastgesteld dat klagers status op de zogenaamde GVM-lijst inmiddels is afgeschaald van 'hoog' naar 'verhoogd'. Klager heeft gedurende ruim twaalf maanden in

een normaal beveiligde inrichting met een regime van algehele gemeenschap verbleven. Vervolgens is hij op 17 september 2012 (andermaal) geplaatst op de terroristenafdeling van de locatie De Schie maar ten aanzien van die plaatsing zijn bij de beroepscommissie geen nadere gegevens verstrekt door de staatssecretaris, terwijl de voorlopige hechtenis van klager, op grond waarvan hij andermaal op de terroristenafdeling werd geplaatst, inmiddels is beëindigd.

Klager neemt geen deel aan een TR-programma nu de directeur en klager beiden van mening zijn dat klager daarvoor niet in aanmerking komt. Er is weliswaar sprake van media-aandacht voor het delict waarvoor klager is gedetineerd, maar die aandacht dateert van de tijd dat dit delict werd gepleegd, te weten in 2005.

Klager heeft gemotiveerd aangegeven dat hij een opleiding volgt aan de Open Universiteit teneinde na detentie op een goede wijze terug te kunnen keren in de samenleving. Voor die studie is nodig dat hij in een minder beveiligde inrichting verblijft. Om daarvoor in aanmerking te komen dient hij eerst met goed gevolg verlof te hebben genoten. De bovenstaande feiten en omstandigheden maken dat de motivering van de staatssecretaris als onvoldoende moet worden aangemerkt. Klagers plaatsing op de GVM-lijst en het negatieve advies van het OM weegt, naar het oordeel van de beroepscommissie, thans minder zwaar dan de hiervoor genoemde feiten en omstandigheden. Het beroep wordt daarom gegrond verklaard, de bestreden beslissing wordt vernietigd en de staatssecretaris wordt opgedragen een nieuwe beslissing te nemen. De beroepscommissie merkt daarbij nog op dat, indien meer bekend zou zijn omtrent de feiten en omstandigheden rond de recente plaatsing van klager in de terroristenafdeling, die nadere feiten en omstandigheden tot een ander oordeel van de beroepscommissie hadden kunnen leiden. Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: bij beslissing van 29 november 2012 is wederom afwijzend beslist op de aanvraag algemeen verlof. Aan deze beslissing zijn andere argumenten ten grondslag gelegd dan aan de eerdere beslissing. Klager heeft tegen de nieuwe beslissing geen beroep ingesteld.

BC 12/3536/GV van 18 december 2012

De beroepscommissie stelt voorop dat bij de

naderende einddatum van klagers detentie, die op dit moment ruim acht jaar heeft geduurd, klagers belang om zijn terugkeer in de maatschappij voor te bereiden steeds zwaarder zal wegen ten opzichte van de risico's die verlofverlening met zich meebrengt. Er is weliswaar grote mediabelangstelling geweest voor het door klager gepleegde delict, maar die belangstelling dateert van de tijd dat het delict werd gepleegd, te weten eind 2004. Klager was op dat moment achttien jaar. Klager staat met het profiel 'verhoogd' vermeld op de GVM-lijst. Hij heeft gedurende een aanzienlijk deel van zijn detentie verbleven op de Terroristen Afdeling van de p.i. Vught. Op 7 juli 2011 is hij overgeplaatst naar een afdeling met een regime van algehele gemeenschap. Uit het Advies Vrijheden blijkt dat klagers gedrag op de afdeling positief is. Klager volgt sinds januari 2009 een studie aan de Open Universiteit, die hij naar verwachting in januari 2013 afrondt, teneinde na detentie op een goede wijze terug te kunnen keren in de samenleving. Gelet op bovengenoemde feiten en omstandigheden is de beroepscommissie van oordeel dat klagers belang bij verlofverlening op dit moment zwaarder dient te wegen dan de bezwaren van de staatssecretaris tegen verlofverlening. Daarbij is de beroepscommissie van oordeel dat het feit dat klager deel heeft uitgemaakt van de Hofstadgroep de afwijzing van de verlofaanvraag niet kan rechtvaardigen, nu de aard en de ernst van het gepleegde delict geen zelfstandige grond is voor afwijzing, het door klager gepleegde delict dateert van ruim acht jaar geleden en niet is gebleken dat klager nog steeds betrokken is bij de Hofstadgroep. Voorts is de enkele mededeling dat klager staat vermeld op de GVM-lijst onvoldoende voor afwijzing van de verlofaanvraag; immers niet duidelijk is geworden waarom klager nog steeds op de GVM-lijst staat. Ook is niet gebleken dat aan klager in de inrichting de bij een vluchtgevaarlijke gedetineerde behorende toezichtmaatregelen worden opgelegd en in beroep zijn geen concrete feiten en omstandigheden aangedragen waaruit blijkt dat er sprake is van een ernstig vermoeden dat klager zich aan detentie zal proberen te onttrekken, als bedoeld in artikel 4, onder a, van de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting. De beroepscommissie heeft het beroep gegrond verklaard en de staatssecretaris opgedragen een nieuwe beslissing te nemen. Deze uitspraak is met een nieuwsbericht op de RSJ-site geplaatst.

Het vervolg: bij beslissing van 16 januari 2013 is alsnog verlof onder begeleiding toegekend.

Berekening aantal verloven

Artikel 16, tweede lid, van de Regeling luidt als volgt: "Wordt als gevolg van mutaties in de detentiegegevens de ontslagdatum van de gedetineerde gewijzigd, dan wordt een nieuw verlofschema opgesteld." Bij uitspraak van de rechtbank Zutphen op 24 augustus 2011 is klagers voorwaardelijke invrijheidsstelling ingetrokken, waardoor klagers ontslagdatum is verschoven. Nu door de uitspraak van de rechtbank Zutphen een herberekening van klagers einddatum van detentie heeft plaatsgevonden, dient er een nieuwe berekening te worden gemaakt ten aanzien van het aantal verlofaanvragen dat door klager kan worden ingediend, zoals bedoeld in artikel 16, eerste lid, van de Regeling. De reeds voor de intrekking van de voorwaardelijke invrijheidsstelling toegekende verloven dienen, zoals ook inmiddels is erkend door de staatssecretaris, niet op de uitkomst van de nieuwe berekening in mindering te worden gebracht. Gelet op het vorenstaande is het beroep gegrond verklaard, is de beslissing van de staatssecretaris vernietigd en is de staatssecretaris opgedragen, voor zover deze daartoe nog niet was overgegaan, een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/1251/GV en 12/1253/GV van 22 mei 2012).

Het vervolg: er is een nieuwe berekening gemaakt van het aantal verloven in de hiervoor overwogen zin.

Gevangeniswezen - medisch

Vertrouwelijk gesprek met inrichtingspsychiater

Door klager is gesteld en door de inrichtingspsychiater is erkend dat aan klager niet is toegestaan om buiten aanwezigheid van derden met de inrichtingspsychiater te spreken. Volgens de beroepscommissie dient een gedetineerde in beginsel een vertrouwelijk gesprek met de behandelend inrichtingspsychiater te worden toegestaan, tenzij er sprake zou zijn van zwaarwegende gronden, zoals de handhaving van de orde en de veiligheid, die de aanwezigheid van derden bij het gesprek rechtvaardigen. Door de inrichtingspsychiater zijn dergelijke gronden niet aangevoerd, noch zijn die uit de stukken gebleken. Enkel is gesteld dat de inrichtingspsychiater, inrichtingspsycholoog en zorg- en behandelinrichtingswerkers een functionele eenheid vormen en het hen vrijstaat

om klager samen te spreken, indien daar een indicatie voor is. Daarom is de beroepscommissie van oordeel dat het handelen van de inrichtingspsychiater in strijd is met de in artikel 28 Pm neergelegde norm (BC 11/3464/GM van 13 maart 2012).

Termijn onderzoek door inrichtingsarts of -verpleegkundige

Niet in geschil is dat klager pijn had en daarvoor ook meermalen – onder meer – paracetamol voorgeschreven heeft gekregen. Gelet hierop wordt het niet tijdig reageren naar aanleiding van pijnklachten alsmede het gegeven dat niet duidelijk is waarom de verstrekking is gestopt en wie daartoe de beslissing heeft genomen, als onzorgvuldig aangemerkt. De beroepscommissie is daarom van oordeel dat het handelen van de inrichtingsarts gelet daarop moet worden aangemerkt als in strijd met de in artikel 28 Pm neergelegde norm (BC 12/0379/GM van 26 april 2012).

Klager heeft gesteld dat fysiek geweld op hem is uitgeoefend door p.i.w.-ers waardoor hij pijnklachten in de ribben ondervond en onder het bloed zat. In het licht daarvan had het naar het oordeel van de beroepscommissie in de rede gelegen om klager bij dergelijke klachten terstond te laten onderzoeken door een inrichtingsarts. Door klager is gesteld en door of namens de inrichtingsarts is niet betwist dat klager die dag wel is gezien door de verpleegkundige, terwijl dit bezoek noch de resultaten van het onderzoek zijn aangetekend in de medische informatie. De beroepscommissie is van oordeel dat, gelet op het bovenstaande, het handelen door of namens de inrichtingsarts in strijd is met de in artikel 28 Pm neergelegde norm (BC 11/4266/GM van 13 maart 2012).

Noodarts

Klager klaagt over het handelen van de GGD-arts, die als noodarts op een zaterdag is ingeroepen om klagers klachten aan zijn kies te beoordelen. Klager kan volgens de beroepscommissie in deze klacht worden ontvangen, omdat de noodarts dient te worden gezien als de vervanger van de inrichtingsarts zoals bedoeld in artikel 42, derde lid, van de Pbw, en wel op die momenten dat geen arts in de inrichting aanwezig is terwijl medische zorg van een arts wel noodzakelijk is in het belang van de gezondheid van de gedetineerde. De noodarts dient te worden onderscheiden van

specialisten of andere hulpverleners die ook bij de medische zorg van een gedetineerde worden betrokken, maar niet aan de inrichting zijn verbonden.

Klagers beroep is gegrond verklaard, omdat de GGD-arts een eerder met klager besproken medische behandeling heeft gewijzigd en klager hier niet over heeft ingelicht. In het licht van artikel 448, eerste lid, van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (BW), waarin de inlichtingenplicht van de hulpverlener is neergelegd, is de beroepscommissie van oordeel dat deze handelwijze in strijd is met de in artikel 28 Pm neergelegde norm. Hierbij neemt de beroepscommissie in aanmerking dat klager niet te kennen heeft gegeven niet nader geïnformeerd te willen worden.

Klager heeft verder gesteld dat de GGD-arts de diagnose met p.i.w.-ers heeft besproken en zijn geheimhoudingsplicht heeft geschonden. De beroepscommissie overweegt dat de hulpverlener op grond van artikel 457 van boek 7 BW is gehouden geen informatie aan anderen dan de patiënt te verstrekken. Hieronder zijn echter niet begrepen degenen die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst, voor zover de verstrekking noodzakelijk is voor de door hen in dat kader te verrichten werkzaamheden. De beroepscommissie is van oordeel dat de p.i.w.-er in een justitiële inrichting dient te worden gezien als een bij de behandeling betrokkene waarop de geheimhoudingsplicht van de arts niet geldt. Juist in de situatie dat niemand van de medische dienst aanwezig is, zoals in de weekenden, zal de GGD-arts ter uitvoering van de voorgenomen behandeling dit moeten bespreken met het dienstdoende personeel. Gesteld noch gebleken is dat de GGD-arts daarmee verder is gegaan dan noodzakelijk was. Het beroep is daarom in zoverre ongegrond verklaard (BC 12/1591/GM van 10 augustus 2012).

2.6 Terbeschikkingstelling Terbeschikkingstelling – beklag

Wet Bopz van toepassing

Klager is op grond van een inbewaringstelling, een titel krachtens de Wet bijzondere opnemings in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz), geplaatst in een inrichting die is aangewezen als zowel een tbs-inrichting als een Bopz-inrichting. Zijn beklag is gericht tegen de in die inrichting opgelegde separatie. De beklagcommissie heeft

overwogen geen klachtencommissie als bedoeld in de Wet Bopz te zijn, maar dat de mogelijke toepasselijkheid van de Wet Bopz echter onverlet laat dat klager als verpleegde in de zin van artikel 1 sub j Bvt wat betreft de interne rechtspositie ook onder de Bvt valt. De beklagcommissie acht zich daarom bevoegd van de klacht binnen de kaders van de Bvt kennis te nemen, maar verklaart klager daarin niet-ontvankelijk omdat hij de klacht buiten de wettelijke beklagtermijn heeft ingediend. Klager heeft tegen deze uitspraak beroep ingediend, omdat volgens hem de Wet Bopz van toepassing is.

De beroepscommissie heeft de uitspraak van de beklagcommissie vernietigd en de beklagcommissie alsnog onbevoegd verklaard om kennis te nemen van klagers klacht, omdat naar haar oordeel de Wet Bopz van toepassing is op klagers interne rechtspositie. Namens klager was verzocht de klacht door te verwijzen naar de klachtencommissie als bedoeld in de Wet Bopz, maar dat is feitelijk niet mogelijk, nu de inrichting - ondanks de bestemming als tbs-inrichting én algemeen psychiatrisch ziekenhuis - alleen beschikt over een beklagcommissie als bedoeld in de Bvt en niet tevens over een klachtencommissie als bedoeld in de Wet Bopz. De beroepscommissie heeft daarom nog opgemerkt dat tbs-inrichtingen, die tevens als algemeen psychiatrisch ziekenhuis zijn aangemerkt, toegerust moeten zijn om de rechtspositie van in hun inrichting opgenomen personen, te kunnen waarborgen en derhalve ook over een klachtencommissie als bedoeld in de Wet Bopz dienen te beschikken (BC 11/4388/TA van 4 mei 2012).

Herhalingsonderzoek

Klager is vanwege een te laag saldo op zijn rekening-courant een herhalingsonderzoek geweigerd. De beklagcommissie heeft het beklag daartegen gegrond verklaard. De inrichting heeft daartegen beroep ingediend, dat door de beroepscommissie ongegrond is verklaard. Zij oordeelt dat in het onderhavige geval klagers recht om voor eigen rekening een herhalingsonderzoek te laten verrichten is geschonden. Ingevolge artikel 6, eerste lid, Regeling urinecontrole verpleegden heeft de verpleegde recht op een herhalingsonderzoek. De beroepscommissie is van oordeel dat het in dit geval onredelijk en onbillijk is dat geld op klagers spaarrekening slechts voor resocialisatiedoelinden mag worden aangewend en niet mag worden gebruikt om de kosten

van het herhalingsonderzoek te betalen. De uitslag van een urinecontrole en de daaruit voortvloeiende gevolgen kunnen van invloed zijn op klagers toekomstige resocialisatie doordat zijn rechtspositie kan verslechteren. De omvang van het tekort op de rekening-courant is minder relevant (BC 11/4256/TA en 11/4324/TA van 23 mei 2012).

Beschikbaarheid imam in tbs-inrichting

Ten tijde van de klacht had klager onweersproken wekenlang geen persoonlijk contact met de aan de inrichting verbonden imam kunnen onderhouden door diens afwezigheid. Volgens de inrichting is de imam zelf verantwoordelijk voor het nakomen van afspraken. De beroepscommissie is echter van oordeel dat de inrichting verantwoordelijk kan worden gehouden voor het op dit punt gedurende geruime tijd niet betrachten van haar zorgplicht. De stelling van het hoofd van de inrichting dat klager zelf de mogelijkheid zou hebben om contact op te nemen met een andere imam en deze na screening als bezoeker te ontvangen, doet daar niet aan af aangezien zulks bezwaarlijk als het vervullen van de zorgplicht van de inrichting valt te beschouwen ten aanzien van een aan de inrichting verbonden geestelijk verzorger. Klager is daarom ontvankelijk in zijn beklag en dat beklag is in beroep gegrond verklaard (BC 12/0670/TA van 29 juni 2012).

Luchten

Klager bevindt zich op een afdeling voor zeer intensieve specialistische zorg, een afdeling als bedoeld in artikel 32 Bvt, waar longstaypatiënten verblijven die extreem vlucht- en beheersgevaarlijk zijn en de zogenaamde sterretjesstatus hebben. Zijn klacht over de luchtruimte op die afdeling is door de beklagcommissie gegrond verklaard. De inrichting heeft daartegen beroep ingediend, dat door de beroepscommissie gegrond is verklaard. Naar het oordeel van de beroepscommissie kan een verblijf in deze ruimte worden aangemerkt als een verblijf in de buitenlucht als bedoeld in artikel 43, derde lid, van de Bvt. Door de beroepscommissie is ter plaatse waargenomen dat in de luchtruimte daadwerkelijk contact met de open lucht wordt ervaren en er vanuit de luchtruimte zicht is op de open lucht. Voorts heeft de luchtruimte een oppervlakte van circa 40 m². Voor wat betreft de overweging van de beklagcommissie dat het verblijf van klager in de luchtruimte niet zou voldoen aan artikel

27.1 van de European Prison Rules (EPR) stelt de beroepscommissie vast dat de EPR enkel internationale aanbevelingen inhouden, die de status hebben van zogenaamde soft law en de tot onverbindendheid van nationale regels leidende rechtskracht missen (BC 11/1836/TA van 22 februari 2012).

Klagers klacht over het op een bepaalde dag niet kunnen luchten vanwege het uitvallen van het 'pagersysteem' in de inrichting is door de beklagcommissie gegrond verklaard. De inrichting heeft daartegen beroep ingediend, dat door de beroepscommissie gegrond is verklaard. Naar het oordeel van de beroepscommissie beschikte de inrichting niet over de mogelijkheden om het recht op verblijf in de buitenlucht te realiseren en is in dit opzicht sprake geweest van een tijdelijke acute noodsituatie. De inrichting heeft gemotiveerd gesteld dat de portofoons niet konden worden gebruikt om de haperende 'pagers' te vervangen. Daardoor waren onvoldoende communicatiemiddelen in de inrichting voorhanden om het personeel dat het luchten zou moeten begeleiden, te beschermen. Het was in dit geval niet aannemelijk te achten dat er nog op dezelfde dag, een zaterdag, (voorzorgs) maatregelen genomen konden worden om het luchten door te kunnen laten gaan (BC 12/1753/TA en 12/1762/TA van 7 november 2012).

Medische zorgplicht

Klager had op een bepaalde dag een afspraak bij de dermatoloog, die op het laatste moment niet kon doorgaan omdat de verlofbegeleider geen tijd had voor de begeleiding van klager. De beroepscommissie heeft klager ontvangen in de klacht en het beklag gegrond verklaard, omdat klager op die dag medisch(e) verzorging/onderzoek is onthouden en sprake is van het niet betrachten van de plicht te zorgen voor de overbrenging van klager naar de dermatoloog (art. 41, vierde lid onder c, Bvt), waardoor klagers recht op medische verzorging is geschonden. De omstandigheden dat achteraf is gebleken dat het bezoek aan de dermatoloog niet spoedeisend was en het annuleren daarvan niet tot nadelige gevolgen voor klager heeft geleid, kunnen daaraan niet afdoen, omdat de betreffende verlofbegeleider de afspraak met de dermatoloog heeft afgezegd zonder na te gaan of sprake was van spoedeisendheid (BC 12/2360/TA van 7 november 2012).

Misbruik van beklagrecht

Klager heeft vele klachten ingediend over verscheidene onderwerpen, die door de beklagcommissie in behandeling zijn genomen. Tegen de uitspraak van de beklagcommissie heeft klager beroep ingediend. In het verweerschrift bij de beklagcommissie had de inrichting aangevoerd dat klager primair niet-ontvankelijk is in zijn klachten, omdat sprake is van misbruik van beklagrecht door klager, waarop door de beklagcommissie niet is ingegaan. In het kader van klagers beroep heeft de inrichting opnieuw dit ontvankelijkheidsverweer gevoerd met als motivering dat klager in een zeer korte periode zodanig veel ongefundeerde klachten, waaronder de onderhavige klachten, heeft ingezonden dat het bijna onwerkbaar is daarop te reageren. De beroepscommissie heeft daaraan de volgende overwegingen gewijd: "Het hebben van een rechtspositie van ter beschikking gestelden is van zó groot belang dat niet elk afzonderlijk gebruik van het beklagrecht aan de toets of daarvan misbruik wordt gemaakt mag worden onderworpen. Dit is echter anders indien het beslag dat door één enkele klager op de voor rechtspraak beschikbare tijd van beklag- en beroepscommissie wordt gelegd, gelet op de ondeugdelijkheid van de klachten, een verlamme werking op de uitvoering van de rechtspraak heeft. Het is de beroepscommissie ambtshalve bekend dat klager vele klaag- en beroepschriften indient en dat dit een groot beslag legt op de voor rechtspraak beschikbare tijd van de beklag- en beroepscommissie alsook van de inrichting als procespartij. Naar het oordeel van de beroepscommissie kan op grond van de stukken en de aard van de onderhavige klachten op dit moment echter niet worden geoordeeld dat klager met het indienen daarvan misbruik van beklagrecht heeft gemaakt. Zulks kan anders komen te liggen indien klager dezelfde niet-ontvankelijke of ongegronde klachten op grote schaal herhaalt, of anderszins klachten zonder merites indient. Daarop kan per geval met een summier behandeling door de beklagrecht worden volstaan. Zij wil de partijen omwille van de overzichtelijkheid en daarmee samenhangende tijdsbesparing overigens wel aanbevelen elke klacht in beklag of beroep afzonderlijk - en niet zoveel mogelijk verscheidene klachten in één document - toe te lichten of daarop te reageren; alleen indien klachten duidelijk met elkaar samenhangen ware dezelfde aanpak te volgen"

(BC 12/2659/TA, 12/2731/TA t/m 12/2736/TA en 12/2738/TA van 6 december 2012).

Nota goed bejegenen

De beroepscommissie heeft in een beroepszaak betreffende afzondering overwogen dat de Raad op grond van (internationale) regelgeving, literatuur, de eigen beroepsuitspraken en adviezen en andere bronnen normen heeft ontwikkeld, die bij elkaar zijn gebracht en toegelicht in de Nota Goed Bejegenen. De daarin opgenomen beginselen kunnen steun geven aan opstellers van beleid en wetgeving, mensen die in de praktijk met gestraften werken, de commissies van toezicht bij de justitiële inrichtingen (voor het beoordelen van de situatie die ze daar aantreffen) en de Raad zelf als uitgangspunten voor advisering en rechtspraak. Voor zover klager een beroep heeft willen doen op de Nota Goed Bejegenen faalt dit beroep. De Nota vormt geen zelfstandig toetsingskader, dat wordt namelijk gevormd door de wet- en regelgeving, en aan de Nota kunnen evenmin rechten worden ontleend (BC 12/0439/TA van 9 juli 2012).

Post

Klager heeft zich beklagd over het standaard openen en kennis nemen van de inhoud van zijn financiële post, zonder dat een postmaatregel is opgelegd. De beklagcommissie heeft het beklag gegrond verklaard. De inrichting heeft daartegen beroep ingediend, dat door de beroepscommissie ongegrond is verklaard.

De beroepscommissie is met de beklagcommissie van oordeel dat de desbetreffende bepaling in de Regeling post van de inrichting een verdergaande controle op de post van patiënten mogelijk maakt dan de Bvt toelaat. Tegen het openen van de financiële post van een patiënt bestaat geen bezwaar mits de patiënt daarvoor toestemming heeft gegeven aan de inrichting. In samenwerking met een patiënt kan ook gekozen worden voor de werkwijze om de financiële post in diens bijzijn te openen. Indien een patiënt echter geen toestemming verleent voor het openen van zijn financiële post en de inrichting controle op deze post aangewezen acht, kan de inrichting slechts op de gronden genoemd in artikel 35, derde lid, Bvt de inhoud van brieven en andere poststukken controleren (BC 12/0672/TA van 17 augustus 2012).

Klager heeft zich beklagd over het weigeren van verzenden van post naar dan wel uitreiken van post van bepaalde personen zonder dat hem een

postmaatregel is opgelegd. De beklagcommissie heeft dit beklag gegrond verklaard. De inrichting heeft daartegen beroep ingediend op de grond dat sprake is van een specifiek geval waarin niet kan worden volstaan met een in de Bvt geregelde postmaatregel, maar alle post van of voor een bepaalde persoon wordt geweigerd zonder dat deze eerst gelezen wordt.

De beroepscommissie heeft dit beroep ongegrond verklaard. De opgelegde maatregel is in strijd met de wet. De inrichting acht klagers behandeling leidend voor het opleggen van deze maatregel, waardoor de wettelijke regeling in artikel 35 Bvt moet wijken voor de behandeling van klager en dit met zich meebrengt dat klagers rechten daaraan ondergeschikt worden gemaakt, terwijl de wet in de mogelijkheid daartoe niet voorziet, ook niet bij wijze van uitzondering (BC 12/1378/TA van 27 augustus 2012).

Verzendbewijs

Klager heeft zich beklagd over de omstandigheid dat hij op een bepaalde datum een pakket ter verzending aan de LOI heeft aangeboden, maar de LOI het pakket niet heeft ontvangen en klager kosten daarvoor in rekening brengt. De beklagcommissie heeft dit beklag ongegrond verklaard. Klager is daartegen in beroep gegaan. De beroepscommissie heeft dit beroep gegrond verklaard. Vast is komen staan dat klager gevraagd heeft om een verzendbewijs en dat hem is geantwoord dat dit alleen mogelijk is wanneer hij het pakket aangetekend en tegen hogere kosten zou versturen. Uit de door klager en Postnl verstrekte informatie volgt dat dit niet juist is. Klager had voor het minimumtarief van € 6,75 het pakket, dat niet door de brievenbus kon en lichter was dan tien kilo, kunnen verzenden met afgifte aan klager van een track & tracebewijs. Dat de inrichting, alvorens het pakket via Postnl wordt verzonden, gebruik maakt van een tussenpartij doet hieraan niet af. Indien klager een verzendbewijs was verstrekt, had hij aan kunnen tonen dat hij op 3 november 2011 het pakket ter verzending heeft aangeboden en dat het pakket niet meer in zijn bezit was. De beroepscommissie is van oordeel dat door het niet verstrekken van een track & trace/verzendbewijs de inrichting klager de mogelijkheid heeft ontnomen om aan te kunnen tonen dat de vermissing van het pakket niet voor zijn rekening en risico kwam (BC 12/1305/TA van 23 oktober 2012).

Terbeschikkingstelling – plaatsing/

overplaatsing

Motivering van beslissingen inzake (over)plaatsing

Volgens vaste jurisprudentie weegt het belang dat tbs-gestelden zo snel mogelijk worden overgeplaatst, opdat hun behandeling zo spoedig mogelijk kan worden voortgezet, in de regel zwaarder dan hun eventuele regionale voorkeur. In deze zaak is onweersproken dat klagers echtgenote voor elk bezoek aan klager een reistijd heeft van acht uur. Niet is onderzocht of de ontvangende inrichting in het kader van de ruiling de inrichting was waar klagers behandeling sneller zou kunnen worden voortgezet dan in een inrichting in het zuiden van het land. De omstandigheid dat de ontvangende inrichting zich als eerste overplaatsingsmogelijkheid heeft aangediend kan niet van doorslaggevende betekenis zijn, nu niet duidelijk is of het belang van een spoedige overplaatsing evenzeer was gediend door overplaatsing naar een inrichting die dichterbij Heerlen is gelegen. Bovendien is - hoewel er sprake is van ruiling - niet duidelijk of, gezien de beschikbare capaciteit, klager ook zonder ruiling overgeplaatst had kunnen worden in de regio van zijn voorkeur. De beroepscommissie is dan ook van oordeel dat sprake is van een ontoereikende motivering van de bestreden beslissing. Zij heeft het beroep daarom gegrond verklaard en de staatssecretaris opgedragen op zo kort mogelijke termijn een nieuwe beslissing te nemen met inachtneming van deze uitspraak (BC 12/0895/TB van 23 oktober 2012).

De staatssecretaris heeft zonder inlichtingen op te vragen klagers verzoek om overplaatsing naar een andere tbs-inrichting afgewezen. De beroepscommissie is van oordeel dat de zorgvuldigheid vereist dat de staatssecretaris, indien deze anders dan op verzoek van het hoofd van de inrichting, een beslissing als de onderhavige moet nemen, zelfstandig inlichtingen bij het hoofd van de inrichting inwint op basis waarvan die beslissing kan worden genomen. Zeker nu klager zelf in zijn laatste overplaatsingsverzoek heeft opgemerkt dat ook de inrichting van verblijf inmiddels overplaatsing aangewezen acht, had de staatssecretaris zelf het standpunt van die inrichting moeten vragen teneinde goed ingelicht een zorgvuldige beslissing op klagers verzoek tot overplaatsing te kunnen nemen. Gelet hierop en op de omstandigheid dat inmiddels alsnog een overplaatsingstraject in gang is gezet en klager in dat kader in het PBC

zal worden geplaatst om te onderzoeken in welke kliniek hij kan worden geplaatst dan wel een resocialisatietraject kan worden uitgezet, moet de beslissing tot afwijzing van het verzoek van klager tot overplaatsing, bij afweging van alle in aanmerking komende belangen, onredelijk en onbillijk worden geacht. De beroepscommissie heeft daarom het beroep gegrond verklaard en de staatssecretaris opgedragen met inachtneming van deze uitspraak en de onderzoeksresultaten van het PBC een nieuwe beslissing op klagers overplaatsingsverzoek te nemen (BC 12/1502/TB van 29 augustus 2012).

Plaatsing van een jeugdige in een tbs-inrichting

Een jeugdige is tijdens de tenuitvoerlegging van de pij-maatregel (die hangende de behandeling van het beroep is afgelopen) vanuit een justitiële jeugdinrichting overgeplaatst naar een tbs-inrichting. De beroepscommissie heeft het beroep daartegen gegrond verklaard en een financiële tegemoetkoming toegekend. De staatssecretaris heeft de wettelijke bevoegdheid een dergelijke beslissing te nemen, maar in dit geval is de bestreden beslissing naar het oordeel van de beroepscommissie onzorgvuldig, onredelijk en onbillijk. Namens de staatssecretaris is meegedeeld dat bij het nemen van de bestreden beslissing ervan uit is gegaan dat klager goed mee zou werken aan zijn plaatsing in de tbs-inrichting en dat klagers p.i.j.-maatregel nogmaals zou worden verlengd. Deze veronderstelling rust volgens de beroepscommissie niet op goede gronden. Gelet op klagers voorgeschiedenis, zoals omschreven in de stukken, de verwachting dat voortzetting van gesloten behandeling contraproductief zou werken ten aanzien van de behandeling en het feit dat klagers vrijheden door de plaatsing in de tbs-inrichting (van rechtswege) zijn ingetrokken, kan de veronderstelling van de staatssecretaris dat klager zich zou neerleggen bij de beslissing tot plaatsing in de tbs-inrichting en goed zou meewerken niet als reëel worden aangemerkt. De staatssecretaris kon ook niet uitgaan van de veronderstelling dat klagers p.i.j.-maatregel nogmaals zou worden verlengd, nu de jeugdinrichting geadviseerd heeft om de maatregel met een termijn van zes maanden, en niet langer, te verlengen. Daarbij komt dat klager in de tbs-inrichting op een observatieafdeling/afdeling voor intensieve zorg was geplaatst en is meegedeeld dat hij daar langere tijd diende te verblijven, hetgeen niet strookt met de intentie om klagers resocialisatietraject te laten aansluiten

op de ingezette weg en de resocialisatie zo spoedig mogelijk te laten aanvagen. Voorts is in het traject voorafgaand aan de bestreden beslissing en overigens ook na de plaatsing in de tbs-inrichting veel misgegaan in de communicatie tussen klager, de raadsman en de inrichtingen (BC 12/2149/TB van 29 oktober 2012).

Terbeschikkingstelling – overige ministeriële beslissingen

Het niet toepassen van de Fokkensregeling

Ook dit jaar heeft de beroepscommissie weer uitspraak gedaan in een aantal beroepen tegen het niet toepassen van de (oude) Fokkensregeling:

In BC 11/3029/TR, 11/3170/TR en 11/3343/TR van 13 februari 2012 heeft de beroepscommissie geoordeeld dat klager rechtens geen aanspraak op vervroegde plaatsing als bedoeld in de Fokkensregeling kan maken, omdat vóór 4 augustus 2010 nog geen éénderde van de gevangenisstraf ten uitvoer was gelegd. Het beroep is in zoverre ongegrond verklaard. Het beroep is verder gericht tegen de beslissing van de staatssecretaris om de wachtlijstdatum te bepalen op een latere datum dan het tijdstip nadat tweederde van de gevangenisstraf is ondergaan. Dit onderdeel van het beroep is gegrond verklaard, omdat die beslissing in strijd met de wet is. In de wet- en regelgeving is geen bepaling opgenomen op grond waarvan de staatssecretaris op voorhand kan beslissen tot plaatsing op een latere datum dan genoemd in artikel 15 Wetboek van Strafrecht, ook niet indien de strafopleggende rechter daartoe krachtens artikel 37b, tweede lid, Wetboek van Strafrecht een advies heeft gegeven.

Ook in BC 12/1184/TR van 19 oktober 2012 heeft de beroepscommissie geoordeeld dat klager rechtens geen aanspraak op vervroegde plaatsing als bedoeld in de Fokkensregeling kan maken, omdat vóór 4 augustus 2010 nog geen éénderde van de gevangenisstraf ten uitvoer was gelegd. De beroepscommissie heeft verder overwogen dat in de zaak *Kafkaris vs Cyprus* (EHRM 12 februari 2008, no.21906/04, LJM BC8753, NJ 2009/90) het EHRM heeft uitgemaakt dat een wijziging in de executieregels ten nadele van de veroordeelde in het algemeen geen inbreuk op artikel 7 EVRM maakt. Het EHRM heeft daarbij onder meer het volgende overwogen (§ 142): "To this end, both the Commission and the Court in their case-law

have drawn a distinction between a measure that constitutes in substance a 'penalty' and a measure that concerns the 'execution' or 'enforcement' of the 'penalty'. In consequence, where the nature and purpose of a measure relates to the remission of a sentence or a change in a regime for early release, this does not form part of the 'penalty' within the meaning of Article 7. (-) However, in practice, the distinction between the two may not always be clear-cut."

Het Hof concludeerde als volgt (§ 152): "In conclusion, the Court finds that there has been (-) no violation of this provision in so far as the applicant complains about the retrospective imposition of a heavier penalty with regard to his sentence and the changes in the prison law exempting life prisoners from the possibility of remission of their sentence."

In BC 11/3312/TR van 3 mei 2012 heeft de beroepscommissie geoordeeld dat klager, zoals eerder is overwogen in uitspraak 10/2889/TR, rechtens aanspraak heeft op vervroegde plaatsing in een tbs-inrichting, maar het beroep tegen de afwijzing van het verzoek om onmiddellijke plaatsing in een tbs-inrichting toch ongegrond verklaard vanwege door de staatssecretaris uitdrukkelijk aangevoerde en uit slachtoffer- en nabestaandenonderzoek blijkende omstandigheden, waarin de beroepscommissie uitzonderlijke omstandigheden ziet die in de weg kunnen staan aan het rechtens honoreren van de aanspraak op plaatsing in een tbs-inrichting na tenuitvoerlegging van éénderde deel van de opgelegde gevangenisstraf. Daarbij is in aanmerking genomen dat klager enige behandeling voor zijn psychische problematiek ondergaat in het PPC en uit de stukken en het verhandelde ter zitting niet is gebleken dat zijn psychische conditie zodanig is dat hij wegens detentieongeschiktheid in een tbs-inrichting dient te worden geplaatst. Voorts wijst de beroepscommissie erop dat de staatssecretaris op grond van artikel 13, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht op regelmatige tijdstippen moet beoordelen of klager dient te worden geplaatst in een tbs-inrichting, waarbij in het bijzonder aandacht moet worden geschonken aan de eventuele detentieongeschiktheid van klager. In de onderhavige zaak is dat voor de beroepscommissie, tegen de achtergrond van het thans niet honoreren van klagers aanspraak op grond van de Fokkensregeling wegens de uitzonderlijke omstandigheden van het geval,

aanleiding te bepalen dat de staatssecretaris die beoordeling in elk geval binnen twee jaar moet doen plaatsvinden zonder dat een daarop gericht verzoek van klager nodig is of zoveel eerder als klagers detentieomstandigheden daartoe nopen. Deze uitspraak is het vervolg op de in het jaarverslag 2011 genoemde BC 10/2889/TR d.d. 10 mei 2011. Ter zake is een persbericht uitgegaan (zie www.rsj.nl, actueel, persberichten).

In BC 11/3355/TR van 15 juni 2012 heeft klager op een vóór 4 augustus 2010 gelegen datum éénderde van de hem opgelegde gevangenisstraf uitgezeten, maar heeft verweerder aangevoerd dat klager niet voor vervroegde plaatsing in een tbs-inrichting in aanmerking komt, omdat het hof in haar arrest heeft geadviseerd om ten aanzien van klager niet de Fokkensregeling toe te passen. De beroepscommissie heeft het beroep gegrond verklaard, omdat het hof het bovenvermelde advies niet heeft gemotiveerd. Of vergelding dan wel maatschappelijke veiligheid (of beide) aan het advies ten grondslag ligt is zodoende niet duidelijk. Verder functioneert klager blijkens recente klinisch psychologische rapportage binnen het reguliere gevangenisregiem slechts dankzij de voor hem beschikbare zorgvoorziening op redelijk niveau. Behandeling blijft achterwege terwijl de geconstateerde zware problematiek om een spoedige immers noodzakelijke aanvang van zijn behandeling vraagt. Hiertegenover stelt de staatssecretaris wezenlijk slechts het rechterlijk advies en het acceptabele functioneren van klager binnen de bijzondere afdeling van de PPC. Bij afweging van de wederzijdse standpunten komt de beroepscommissie tot de conclusie dat de staatssecretaris geen belangen of omstandigheden heeft aangevoerd die zwaarder wegen of klemmender zijn dan de aanspraak die klager kon en nog steeds kan doen gelden op vervroegde plaatsing in een tbs-inrichting, namelijk nadat hij éénderde van de hem opgelegde gevangenisstraf had ondergaan. In het licht van het vorenoverwogene is de bestreden beslissing in strijd met de wet. De beroepscommissie heeft de bestreden beslissing vernietigd en de staatssecretaris opgedragen binnen uiterlijk een maand na ontvangst van en met inachtneming van deze uitspraak - derhalve op grond van artikel 13, tweede lid, WvSr, de artikelen 42 en 43 (oud) Pm en artikel 76 Pbw - met inachtneming van de overwegingen in deze uitspraak een nieuwe beslissing te nemen, die in overeenstemming is

met de destijds toepasselijke wet.

2.7 Jeugd

Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen – beklag

Identiteitsbewijs tijdens verlof

Klager beklagt zich over het tijdens verlof niet bij zich mogen hebben van een paspoort of identiteitskaart. De directeur heeft aangegeven om veiligheidsredenen, zoals de mogelijkheid van onttrekking aan de detentie, een jeugdige in geval van onbegeleid verlof in beginsel geen identiteitskaart mee te geven. Wel krijgt de jeugdige een door de inrichting gewaarmerkte kopie mee en betaalt de inrichting de boete, in geval de jeugdige een boete opgelegd krijgt omdat hij niet zijn originele identiteitskaart bij zich heeft. Verder heeft de directeur aangegeven, dat indien de jeugdige zijn originele identiteitskaart nodig heeft teneinde een bepaalde rechtshandeling te verrichten, deze mogelijkheid hem niet wordt onthouden en er zo nodig een begeleider mee gaat. De beroepscommissie merkt op dat de directeur hiermee heeft aangetoond op weloverwogen en zorgvuldige wijze om te gaan met een wettelijke onvolkomenheid, maar overweegt dat de beslissing, gelet op de wettelijke bepalingen en gelet op de eerdere jurisprudentie van de RSJ, in strijd is met de wet. Op grond van artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht (hierna: de Wet) is een ieder die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, verplicht op de eerste vordering van een opsporingsambtenaar, een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden. Het niet voldoen aan deze verplichting is strafbaar gesteld in artikel 447e Wetboek van Strafrecht. In artikel 1 van de Wet worden de documenten aangewezen waarmee de identiteit van personen kan worden vastgesteld, zoals een paspoort, een identiteitskaart en een rijbewijs. Een verlofpas wordt hierin niet genoemd. In het tweede lid van voornoemd artikel 1 is bepaald dat de Minister van Justitie andere documenten kan aanwijzen ter vaststelling van de identiteit van personen. Niet is gebleken dat een dergelijke aanwijzing ten aanzien van een door de directeur van de inrichting te verstrekken verlofpas heeft plaatsgevonden (BC 11/4495/JA van 28 juni 2012).

Inzet van en geweldstoepassing door IBT

Klager heeft zich beklagd over de inzet van het intern bijstandsteam (IBT) en het toepassen van disproportioneel geweld door het IBT jegens hem.

De beklagcommissie heeft dit beklag ongegrond verklaard. Klager is daartegen in beroep gegaan. De beroepscommissie heeft dit beroep gegrond verklaard. De beroepscommissie is van oordeel dat ten onrechte het IBT is ingezet en door het IBT geweld jegens klager is gebruikt. Klager heeft zich anders dan de twee direct bij het incident op de luchtplaats betrokken jeugdigen daarvan gedistantieerd door vrijwillig naar zijn kamer te gaan en daar ook na het incident te blijven. Er bestond onvoldoende noodzaak gelet op de orde en veiligheid van de inrichting vervolgens het IBT tegen klager in te zetten. Immers klager zat opgesloten in zijn kamer en vormde dus feitelijk geen risico (meer) voor personeel en anderen in de inrichting. Tevens maakte klager daarmee ook al geruime tijd fysiek geen onderdeel meer uit van de groep die zich nog in de tuin/op de luchtplaats bevond. Dit alles klemt temeer nu klager in de inrichting kennelijk niet bekend stond als iemand die gevaarlijk was of kon zijn. Niet is gebleken dat het gebruik van geweld in het onderhavige geval noodzakelijk was. Voorts is niet voldaan aan de eis vermeld in het derde lid van artikel 40 van de Bjj, inhoudende dat zo mogelijk aan het gebruik van geweld een waarschuwing voorafgaat. Niet is gebleken dat in dit geval de stap van een waarschuwing vooraf kon worden overgeslagen. Tevens is niet gebleken dat er geen andere minder ingrijpende middelen dan toepassing van onmiddellijk geweld waren om klager uit zijn kamer mee te nemen. De onrechtmatigheid van het gebruikte geweld impliceert tevens dat het gebruikte geweld disproportioneel was. Dat door het gebruikte geweld letsel bij klager is ontstaan, is op grond van de stukken en het onderzoek ter zitting onvoldoende aannemelijk geworden (BC 12/3072/JA van 5 december 2012).

Bevinselenwet justitiële jeugdinrichtingen – plaatsing/overplaatsing

Bezoekargument

Klager heeft in verband met bezoekmogelijkheden verzocht om overplaatsing naar een andere inrichting. Dit verzoek is door de selectiefunctionaris afgewezen vanwege het bezwaar van de directeur van die inrichting tegen de komst van klager. Door klager is niet weersproken dat hij bekend is met een medewerkster bij de inrichting waarbij sprake is geweest van het thuis opzoeken van deze medewerkster waarbij zij kennelijk is bedreigd door klager. De onveilige relatie tussen klager en de medewerkster levert naar het oordeel van

de beroepscommissie voldoende grond op om klagers overplaatsingsverzoek af te wijzen, gelet op mogelijke problemen die binnen de inrichting kunnen ontstaan. Niet kan worden verlangd het werkrooster en de indeling van de jongeren zo te regelen dat contact tussen klager en de betreffende medewerkster, zo dit al realiseerbaar zou zijn, uitgesloten wordt. Het belang van klager zijn familie vaker op bezoek te krijgen, weegt niet op tegen de mogelijke spanningen en confrontaties die een veilig behandel- en leefklimaat en een veilige werkomgeving binnen de inrichting kunnen belemmeren. Daarbij komt dat klager bij zijn mondelinge toelichting van het beroepschrift heeft aangegeven dat hij in de huidige inrichting van verblijf niet van bezoek verstoken is, dat er wekelijks iemand bij hem komt en ook zijn moeder hem met enige regelmaat bezoekt. De beroepscommissie komt daarom tot het oordeel dat de beslissing van de selectiefunctionaris niet onredelijk of onbillijk is (BC 12/2248/JB van 26 november 2012).

Ook in deze zaak heeft klager vanwege bezoekmogelijkheden om overplaatsing naar een andere inrichting gevraagd. De selectiefunctionaris heeft dit verzoek afgewezen op de grond dat een overplaatsing vertraging zal opleveren voor wat betreft het ingezette behandeltraject. De inrichting van verblijf heeft echter het standpunt ingenomen dat zij, wanneer klager inderdaad wil worden geplaatst, daartegen geen bezwaar zal maken. Aan klager is tegengeworpen dat hij zich aan zijn behandeling heeft onttrokken. De beroepscommissie is gelet op de aard, de duur van en de omstandigheden waaronder de onttrekking heeft plaatsgevonden van oordeel dat dit geen factor is die tot afwijzing van klagers verzoek zou kunnen leiden. In aanmerking genomen het belang van klager bij contact met zijn moeder en familie en bij resocialisatie nabij zijn woonplaats enerzijds en anderzijds dat de inrichting van verblijf kennelijk geen doorslaggevende bezwaren ziet in een mogelijke vertraging in de behandeling van klager bij overplaatsing, is de beroepscommissie van oordeel dat de beslissing van de selectiefunctionaris, bij afweging van alle in aanmerking komende belangen, als onredelijk en onbillijk kan worden aangemerkt. De selectiefunctionaris is opgedragen een nieuwe beslissing te nemen (BC 12/2702/JB van 5 december 2012).

Bevinselenwet justitiële jeugdinrichtingen –

medisch

De beroepscommissie heeft dit jaar één medisch beroep behandeld. Klager klaagde over de onjuiste behandeling door de inrichtingstandarts en/of de medische dienst. Klager meent dat de tandarts zijn kies niet goed heeft behandeld. De beroepscommissie is van oordeel dat de inrichtingstandarts datgene heeft gedaan wat mogelijk was en getracht heeft om aan klager duidelijk te maken wat er aan de hand was met zijn kies en welke stappen er werden ondernomen. Het beroep tegen het handelen van de tandarts is daarom ongegrond verklaard. De beroepscommissie is wel van oordeel dat klager, die zich met herhaalde ernstige pijnklachten/een ontsteking (opnieuw) tot de medische dienst wendde, eerder dan na een paar weken zonder enige medische behandeling/verwijzing door de medische dienst doorgestuurd had dienen te worden naar de inrichtingstandarts. Het beroep tegen het handelen van de medische dienst is daarom gegrond verklaard (BC 12/2817/JM van 5 december 2012).

Wet op de jeugdzorg - schorsing

De schorsingsvoorzitter heeft dit jaar één schorsingsverzoek van een jeugdige in de gesloten jeugdzorg behandeld. De jeugdige is naar een andere instelling overgeplaatst, waardoor hij geen bezoek meer kan ontvangen. De schorsingsvoorzitter heeft overwogen dat bij de klachtencommissie van de instelling alleen een klacht kan worden ingediend en om schorsing kan worden gevraagd bij de voorzitter van de beroepscommissie als sprake is van een beslissing van de directeur van een jeugdzorginstelling tot het opleggen van beperkende maatregelen waartegen een klacht bij de klachtencommissie kan worden ingediend én beroep bij de beroepscommissie openstaat (artikelen 29h, zesde lid, tweede volzin, 29o, derde lid, 29p, tweede lid, 29q, derde lid, en 29r, derde en vierde lid, dan wel de toepassing van artikel 29t of een beslissing aangaande verlof als bedoeld in artikel 29v Wjz in verbinding met de artikelen 29w, 29x en 29y Wjz). Voor zover het verzoek is gericht tegen een beslissing van Bureau Jeugdzorg kan verzoeker daarom naar het voorlopig oordeel van de voorzitter niet in zijn verzoek worden ontvangen. Voor zover het verzoek ziet op de overplaatsingsbeslissing van de directeur overweegt de voorzitter dat een jeugdige op grond van artikel 29o Wjz tegen zijn wil tijdelijk kan worden overgeplaatst

naar een andere jeugdzorginstelling, maar dat volgens de inlichtingen van de directeur de overplaatsingsbeslissing niet ziet op een tijdelijke overplaatsing als bedoeld in artikel 29o Wjz, maar op een definitieve overplaatsing waartoe de directeur niet beslissingsbevoegd is. Nu de klachtregeling in de Wjz niet voorziet in de mogelijkheid om schorsing te vragen van een niet tijdelijk bedoelde overplaatsing naar een andere jeugdzorginstelling, kan verzoeker naar het voorlopig oordeel van de voorzitter evenmin worden ontvangen in het verzoek ten aanzien van de beslissing van de directeur (voorzitter BC 12/1463/SJZ van 11 mei 2012).

Wet op de jeugdzorg – beklag

Cameratoezicht tijdens afzondering en onderzoek aan lichaam en kleding

Klaagster klaagde – voor zover hier van belang – over de omstandigheid dat de camera niet is uitgezet tijdens het uitkleden en de uitvoering van het onderzoek aan het lichaam. De directeur meldde dat vanwege de veiligheid een onderzoek aan lichaam en kleding noodzakelijk was en dat conform het toen geldende protocol daarbij meerdere personeelsleden aanwezig waren en gedurende de gehele periode van afzondering de camera aan heeft gestaan. Nadien is het protocol aangepast en mag de camera alleen aan op aangeven van de gedragsdeskundige. De beroepscommissie heeft het beroep van klaagster gegrond verklaard. Nog daargelaten het antwoord op de vraag of cameratoezicht in de afzonderingsruimte, ook al bood het toen geldende protocol daartoe de mogelijkheid, bij klaagster van meet af aan noodzakelijk was, er is op geen enkele manier gebleken van enige noodzaak de camera's aan te laten bij het onderzoek aan lichaam en kleding. Ook al bood het protocol de mogelijkheid voor cameratoezicht, dan betekent dat nog niet dat cameratoezicht onder alle omstandigheden gerechtvaardigd is. Een ernstige inbreuk op de privacy en integriteit van klaagster, zoals onderzoek aan lichaam en kleding, staat op zijn zachtst gezegd op gespannen voet met cameratoezicht. Het enkele feit dat er een protocol is dat cameratoezicht mogelijk maakt ontslaat de inrichting niet van de plicht zich ervan te vergewissen of een dergelijk ingrijpend toezicht op dat moment noodzakelijk is. Gelet op de ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van klaagster en de aanwezigheid van twee medewerkers van de inrichting bij het onderzoek aan lichaam en kleding, acht

de beroepscommissie het gebruik van de camera niet gerechtvaardigd. De uiteindelijk aan klaagster uitgereikte deken om zich te beschermen maakt dat niet anders. Aan klaagster is een tegemoetkoming van € 35,= toegekend (BC 12/1853/JZ van 16 oktober 2012).

Visitatie

Klaagster is van de ene locatie van de instelling, die ging sluiten, naar een andere locatie van de instelling overgeplaatst en bij binnenkomst gevisiteerd. De beroepscommissie overweegt dat het onderzoek aan het lichaam niet in klaagsters hulpverleningsplan is opgenomen. Visitatie maakt ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van de jeugdige. Dat voor de veiligheid van de instelling een dergelijke ingrijpende standaard visitatie bij binnenkomst noodzakelijk zou zijn ten aanzien van elke jeugdige, is niet gebleken. Er bestond daarnaast ook geen enkele aanwijzing dat klaagster na overplaatsing bij binnenkomst in de instelling ongeoorloofde voorwerpen de inrichting wilde binnenbrengen. Daarbij komt dat door de instelling is erkend dat klaagster in de vorige locatie van de instelling is toegezegd dat zij bij interne overplaatsing niet zou worden gevisiteerd. Aan klaagster is een tegemoetkoming toegekend van € 50,= (BC 12/2957/JZ van 5 december 2012).

Hoofdstuk 3

Overige taken en activiteiten

Congres RSI 2012
Zinvolle dagbesteding in justitiële inrichtingen

3 Overige taken en activiteiten

3.1 Commissie organisatie

De commissie organisatie had als opdracht om de gevolgen en consequenties van de Visienota 2012-2015 voor de organisatie en werkwijze in beeld te brengen. Zo wordt in die Visienota gesproken over de checks & balances die onlosmakelijk verbonden zijn aan de democratische rechtsstaat en de eigen rol die de RSJ daarin heeft. De democratische rechtsstaat en zijn instituten zijn onderdeel van een maatschappelijke context waarin opvattingen en denkbeelden continu in beweging zijn, tegen een achtergrond van meer abstracte "kernwaarden". In het maatschappelijk debat kunnen opvattingen, belangen en wensen veranderen en soms flink botsen, zeker op het justitiële werkveld van de RSJ. Media en moderne communicatietechnologie spelen daarbij bovendien een steeds belangrijkere rol.

Tijden veranderen en ook spelregels veranderen; dat heeft onmiskenbaar effect op zowel de rechtspraak als adviezen van de RSJ.

De vraag die de commissie zich stelde, is hoe deze veranderende context zich zou moeten vertalen naar de organisatie en werkwijze van de RSJ. Wat betekent dit voor de gevraagde competenties van de leden? Hoe werkt dit door in de inrichting van rechtspraak en advisering? Welke gevolgen heeft dit voor de relatie tussen de leden en het secretariaat?

Op 12 oktober 2012 heeft de commissie organisatie haar conceptrapport gepresenteerd op de RSJ-dag.

De commissie heeft onder meer naar de volgende thema's gekeken:

- benodigde deskundigheden in de Raad en bij het secretariaat,
- sectiestructuur,
- digitalisering,
- positionering van de Raad,
- benoemingstermijnen en onverenigbaarheden,
- organisatie van de ondersteuning door het secretariaat.

Het eindrapport van de commissie staat in het teken van doorontwikkelen en professionaliseren van de organisatie in lijn met de in 2011 opgestelde Visienota, en besteedt ook aandacht aan de daarvoor gewenste cultuur en ieders eigen verantwoordelijkheid daarbij.

De aandachtspunten van de RSJ-dag werden meegenomen in het eindrapport dat in december

aan het bestuur is gepresenteerd. De uit het rapport voortvloeiende acties zijn in december besproken in het bestuur van de RSJ.

3.2 Goed bejegenen

In 2012 heeft de Raad een herziene versie uitgebracht van de nota Goed bejegenen, beginselen voor het omgaan met ingeslotenen. In deze uitgave beschrijft de Raad de waarden waardoor hij zich in zijn taakuitoefening laat leiden. De nota is bedoeld als inspiratie voor iedereen die in zijn werk met justitiabelen heeft te maken, of dat nu in praktijk, beleid of wetgeving is. De reacties op de eerste versie (2010) lieten zien dat de nota wordt ervaren als een gedeeld en levend instrument. De Raad hoopt met de tweede uitgave een nog bredere kring van betrokkenen aan te spreken.

Goed bejegenen 2012 werd aan de commissies van toezicht bij de justitiële inrichtingen aangeboden op hun jaarlijkse themadag (29 oktober 2012), waar 'bejegening' een centraal gesprekspunt was.

3.3 Commissies van toezicht Informatie

Op verschillende manieren krijgt de Raad informatie van commissies van toezicht (cvt) die voor de advisering van waarde kan zijn:

- bij werkbezoeken door de Raad aan inrichtingen wordt altijd met de cvt gesproken;
- ongeveer tweederde van de cvt's pleegt de Raad een jaarverslag toe te zenden; ook in 2012 was dat het geval. Voor zover deze jaarverslagen inzicht geven in de kwaliteit van de bejegening van de ingeslotenen, levert dit informatie op die de Raad in zijn advisering gebruikt. De jaarverslagen zijn voor het merendeel op een vergelijkbare manier ingedeeld maar bevatten weinig of geen bevindingen en conclusies van de commissie. Beklagzaken worden op uniforme wijze gerubriceerd in een database (het zogeheten Klaversysteem).
- raadsleden en secretariaatsmedewerkers hebben deelgenomen aan bijeenkomsten van cvt's op landelijk niveau.

Signalen van de cvt's vormen aanknopingspunten voor adviezen of worden aan de orde gesteld in het periodiek overleg met het ministerie en de DJI.

Klankbordgroep, kenniscentrum cvt's

Sinds 2009 is een klankbordgroep van cvt-voorzitters actief die activiteiten van cvt's steunt

en coördineert en als aanspreekpunt fungeert voor de DJI en de Raad. Doel is het bevorderen van verdieping en professionalisering van het cvt-werk. De Raad heeft in 2012 eenmaal overleg met deze klankbordgroep gehad. De Raad werkt samen met het Kenniscentrum cvt's, dat het platform voor communicatie en informatie vormt voor de cvt's en hun secretarissen (www.commissievantoezicht.nl).

Toetsingscriteria

Vraaggesprekken met cvt-voorzitters uit de sectoren jeugd en gevangeniswezen hebben geleid tot de conclusie dat er onder cvt's bij het gevangeniswezen voldoende belangstelling is voor het samenstellen van toetsingscriteria, zoals de Raad die al eerder voor de jeugd-cvt's heeft uitgegeven. Aan de hand van deze criteria kunnen de cvt's invulling geven aan hun toezichttaak. In 2012 en 2013 wordt hier verder aan gewerkt. Verscheidene cvt-voorzitters en -leden werken hieraan mee.

3.4 De uitvoering van de adoptietaak

De Raad adviseert de minister van Veiligheid en Justitie krachtens de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) in individuele zaken. Voor het adopteren van een kind uit het buitenland is beginseltoestemming van de minister nodig. Tegen afwijzing daarvan kan bezwaar worden gemaakt. Voordat de minister op het bezwaar beslist, wint hij advies van de Raad in. Dergelijke adviezen worden gegeven door een zogenoemde hoorcommissie, waarvan altijd een gedragsdeskundige deel uitmaakt. De aspirant-adoptiefouders worden in beginsel uitgenodigd om, als zij dat willen vergezeld van een raadsman, hun bezwaar mondeling toe te lichten. Ook een vertegenwoordiger van de minister wordt uitgenodigd om daarbij aanwezig te zijn. Soms raadpleegt de commissie daarnaast een externe deskundige.

In 2012 is nog advies uitgebracht over drie in 2011 ontvangen adviesaanvragen. Verder zijn in 2012 zes adviesaanvragen ontvangen, waarvan één procedure is ingetrokken. In vier van de vijf overgebleven zaken is in 2012 advies uitgebracht; in de vijfde zaak volgt advies in 2013. De hoorcommissie heeft in 2012 geen onderzoek door een externe deskundige laten verrichten.

In 2012 zijn derhalve in totaal zeven adviezen

uitgebracht. In alle gevallen betreft het een negatief advies.

In vijf zaken is negatief geadviseerd, omdat de aspirant-adoptiefouders niet (bijzonder) geschikt worden geacht voor de verzorging en opvoeding van een buitenlands kind ter adoptie. In een andere zaak is negatief geadviseerd, omdat de aspirant-adoptiefouders niet voldoen aan een wettelijke voorwaarde voor de opnemings van een buitenlands kind ter adoptie. In de resterende zaak werd negatief geadviseerd vanwege de leeftijd van één van de aspirant-adoptiefouders en geconstateerde risicofactoren voor de opnemings van een buitenlands kind ter adoptie.

3.5 Internationaal

OPCAT (Optional Protocol to the Convention against Torture)

Eind 2011 heeft de staatssecretaris van V en J het Nederlandse National Preventive Mechanism (NPM) samengesteld, zoals ieder aan OPCAT deelnemend land deze instelt. De NPM bestaat uit de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ), de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Commissie Integraal Toezicht Terugkeer en de RSJ; de IVenJ heeft een coördinerende taak. Toehoorders bij het overleg van de NPM zijn de Nationale ombudsman, de Klankbordgroep cvt's (zie onder commissies van toezicht), de cvt Detentieplaatsen Koninklijke Marechaussee en de cvt's Politiecellen.

In 2012 heeft het NPM zijn eerste jaarverslag uitgebracht aan het Subcommittee for the Prevention of Torture in Geneve. In dit eerste verslag wordt een schets van elke deelnemende organisatie gegeven.

3.6 Congres

In maart 2012 heeft de Raad een congres georganiseerd over het thema 'zinnvolle dagbesteding in justitiële inrichtingen'. Justitiabelen in gevangenis, tbs-klinieken, justitiële jeugdinrichtingen en jeugdzorgplus-instellingen verrichten tijdens hun verblijf in principe arbeid, volgen onderwijs of worden behandeld of getraind voor de meest uiteenlopende zaken. Het idee dat hieraan ten grondslag ligt, is dat de dagbesteding in justitiële inrichtingen zinvol is en kan bijdragen aan de resocialisatie van de betrokkenen.

Vier vragen stonden centraal tijdens het congres.

- Hoe zinvol is de dagbesteding?
- Draagt een zinnvolle dagbesteding bij aan reso-

cialisatie?

- Hoe staat het met het aanbod aan arbeid, training en scholing?
- Is een nieuwe visie nodig op de dagbesteding in het gevangeniswezen, de tbs-inrichtingen en de justitiële jeugdinrichtingen?

Deze vragen zijn beantwoord vanuit politiek/beleidsmatig, praktisch en wetenschappelijk perspectief. Na een welkomstwoord door dagvoorzitter mr. drs. Rembrandt Zuiderhoudt, lid van de sectie tbs van de RSJ, werd de openingspeech van de verhinderde staatssecretaris van V en J, mr. Fred Teeven, uitgesproken door Directeur-Generaal Jeugd en Sanctietoepassing Dineke ten Hoorn Boer. Vervolgens kwamen twee plenaire sprekers aan het woord, te weten prof. dr. Jo Hermanns, deeltijdhoogleraar Opvoedkunde aan de Universiteit van Amsterdam en dr. Gerhard Ploeg, senior adviseur bij het Ministerie van Justitie te Noorwegen. Voorafgaand aan de presentatie van laatstgenoemde werd een documentaire over het Noorse gevangenis-eiland Bastøy vertoond. Het middagprogramma omvatte tien workshops die in twee rondes na elkaar plaatsvonden waarna het congres plenair werd afgesloten. De workshops werden ingeleid en begeleid door praktijkmensen, wetenschappers en beleidsambtenaren. Voor het congres bestond grote belangstelling. Ruim 350 personen hebben deelgenomen. De deelnemers waren afkomstig van diverse ministeries, openbaar ministerie, zittende magistratuur, inspecties, reclasseringsorganisaties, parlement, belangenorganisaties van gedetineerden, behandelinstellingen, onderwijsinstellingen, universiteiten, hogescholen, gemeenten, gevangeniswezen, forensisch psychiatrische centra, justitiële jeugdinrichtingen en jeugdzorgplus-instellingen. Het congres vond plaats in congrescentrum Hart van Holland in Nijkerk.

3.7 Contact en overleg

De eerste plenaire vergadering (op 19 april in Den Haag) stond in het teken van het afscheid van algemeen voorzitter Peter Boorsma. De tweede plenaire bijeenkomst vond op 12 oktober plaats in Den Bosch. Het centrale thema was het conceptrapport van de commissie organisatie (zie ook paragraaf 3.1), waar zowel in groepen als plenair over werd gediscussieerd

Werkbezoeken en directeurenoverleggen

De RSJ bezoekt jaarlijks diverse inrichtingen. Tevens voert de Raad overleg met directeuren van inrichtingen en reclasseringsonderdelen. Deze bijeenkomsten dragen ertoe bij dat de RSJ op de hoogte blijft van de actualiteit en zicht krijgt op mogelijk belangrijke nieuwe ontwikkelingen in het veld, die van belang kunnen zijn voor de adviestaak van de Raad. In 2012 hebben in dit kader de volgende bezoeken plaatsgevonden.

- Sectie gevangeniswezen: dit jaar zijn zeven penitentiaire inrichtingen bezocht,⁴ te weten: PI Zwolle-PPC/ISD, PI Leeuwarden, Detentiecentrum Rotterdam, PI Zuid-Oost-locatie Ter Peel, PI Over-Amstel-locatie De Schans, PI Almelo-locatie De Karelskamp. Een bijzonder bezoek vormde dat aan de PI Tilburg aangezien deze PI niet tot het werkterrein van de Raad hoort. De PI Tilburg is een Nederlandse PI met Nederlands personeel waar Belgische gedetineerden worden opgevangen, volgens de Belgische Basiswet gevangeniswezen.
- Verder hebben twee overleggen plaatsgevonden met inrichtingsdirecteuren, in de noordelijke en in de oostelijke provincies van het land.
- Sectie jeugd: vijf jeugdinrichtingen zijn dit jaar bezocht: jji De Hunnerberg-locatie Nijmegen, jji Rentray-locatie Lelystad, Jeugdzorg Plus-instelling Horizon Besloten Groep, jji Den Hey-Acker, locatie Ginneken, Jeugdzorg Plus-instelling Rentray-locatie Eefde.
- Sectie tbs: er zijn drie forensisch psychiatrische centra bezocht, namelijk fpc Hoeve Boschoord, fpc Oostvaarderskliniek en fpc Veldzicht.
- Reclassering: er zijn drie werkbezoeken aan de Reclassering gebracht: twee algemeen oriënterende bezoeken aan de 'regio's noord-west (te Utrecht) en zuid-west (te Rotterdam). Daarnaast heeft het jaarlijkse overleg

⁴ De bezoeken aan het PPC te Zwolle en het detentiecentrum waren algemene werkbezoeken die tevens in het kader van een adviestraject plaatsvonden.

met de directies van Reclassering Nederland, de afdeling Jeugdzorg & Reclassering van het Leger des Heils en Verslavingszorg GGZ weer plaatsgevonden.

Overleg met bewindslieden, beleids- en wetgevingsambtenaren, bestuurders en uitvoerders

Evenals in andere jaren is in 2012 periodiek overlegd met bewindslieden, beleids- en wetgevingsambtenaren, bestuurders en uitvoerders uit het werkveld van de Raad.

- Vanuit de secties is overlegd met de beleidsdirecties en de wetgevingsdirectie van het ministerie van V en J en de sectordirecties van DJI.
- Het bestuur van de Raad heeft periodiek overlegd met de hoofddirectie van DJI, de Inspectie Veiligheid en Justitie en de Inspectie Jeugdzorg.
- In januari 2012 heeft het bestuur overlegd met de staatssecretaris van V en J.

Hoofdstuk 4

Organisatie

4 Organisatie

4.1 Organisatie en Personeel

Nieuwe algemeen voorzitter

De RSJ nam in 2012 afscheid van Peter Boorsma, die van 2006 tot 2012 algemeen voorzitter was.

Op 19 april 2012 zat hij voor de laatste maal een plenaire vergadering voor. Het programma na de vergadering stond in het teken van het afscheid van Peter Boorsma, die onder meer werd toegesproken door de staatssecretaris.

De werving en selectie van de nieuwe algemeen voorzitter was op dat moment nog niet afgerond. Eric Bakker, voorzitter van de rechtspraakkamer, trad in de maanden daarna op als waarnemend voorzitter. Per 15 september 2012 werd Leo de Wit benoemd als nieuwe algemeen voorzitter van de RSJ.

Nieuwe raadsleden in 2012

prof.dr. F. Boer
mr. J.D. den Hartog
mr. A. van Holten
prof.dr. H.J.C. van Marle
mr. M.M. van der Nat
mr. G.L.M. Urbanus
drs. B.G.J. Veldman

Vertrokken raadsleden in 2012

mr. S.L. Donker
mr. dr. E.J. Hofstee
mr. A.H. de Wild
mr. J.M.M. van Woensel

Herbenoemde raadsleden in 2012

mr. C.A.M. Schaap-Meulemeester
mr. A.M. van Woensel

Nieuwe medewerkers in 2012

L.F. van Hilten
A.A. Kramer
A. Sinan

Stagiaires in 2012

F. Allach	L.J.M. Klop
H. Atas	E. Malakhova
H. Cakmak	M. el Margi
M. Gómez Tejeda	P.A.M. Peters
E.E.M. Kapel	N. van der Tang
L.A.M. Karels	A. Verwest

In 2012 zijn 5 medewerkers op basis van interim-functievervulling of een tijdelijke aanstelling bij het secretariaat gekomen.

Vertrokken zijn twee medewerkers die op basis van interim-functievervulling bij het secretariaat werkzaam waren. Twee medewerkers van het secretariaat zijn elders aan de slag gegaan op basis van interim-functievervulling.

Zoals al lange tijd gebruikelijk is, werkten ook in 2012 meerdere MBO-stagiaires bij de RSJ. In 2012 is tevens het universitaire stageproject bij de afdeling Rechtspraak voortgezet, waarbij stagiaires worden ingezet bij het afhandelen van schriftelijke zaken. Hieraan wordt meegewerkt door de universiteiten van Amsterdam, Rotterdam, Leiden, Utrecht en Nijmegen. Ook bij de afdeling Advies worden universitaire en hbo-stagiaires ingezet bij deelonderzoeken in het kader van de voorbereiding van adviezen. In totaal hebben 12 stagiaires in 2012 stage bij de RSJ gelopen.

Mobiliteit

De mobiliteit is al geruime tijd een aandachtspunt. Voor zover die zich wel voordoet, gaat het meestal om detacheringen/interim-functievervulling. Dit doet zich overigens overheidsbreed voor en de veronderstelling is dat de gevolgen van de economische crisis zich in deze zin ook bij de RSJ laten gelden.

Enkele medewerkers zijn in de gelegenheid gesteld om op "snuffelstage" te gaan bij een andere organisatie.

De personele mutaties in 2012 hebben voor een groot deel te maken met het noodzakelijke aantrekken van extra personeel vanwege de toenemende instroom van zaken bij rechtspraak. Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuim in 2012 bedroeg 3,1% (2011: 3,4%, 2010: 4%), maar kende verspreid over het jaar wel een grillig verloop.

4.2 Informatievoorziening / ICT

Ontwikkelingen Berber

In het kader van de bedrijfszekerheid van het rechtspraakregistratie-systeem Berber zijn investeringen in hardware gedaan en is een aanzet gegeven voor het in een overeenkomst met de beheersorganisatie Spir-IT vastleggen van beheersafspraken. Om de eventuele uitval van het systeem te ondervangen is een noodscenario opgesteld en beproefd. De RSJ heeft inmiddels van de Raad voor de Rechtspraak te horen gekregen dat er in de geplande nieuwbouw van Berber (eind 2013 / begin 2014) geen ruimte is voor een RSJ-module. Wel is de RSJ

gelegenheid geboden in overleg te gaan met de beheersorganisatie Spir-IT over het voortzetten van beheer en onderhoud van het huidige Berber-RSJ (en het managementinformatiesysteem Rapsody). Uit overleg daartoe is afgesproken dat op basis van "Best-effort" er nog een beperkte vorm van ondersteuning mogelijk is na 2013. Om de bedrijfszekerheid van Berber verder te vergroten zijn er bovendien technische aanpassingen gedaan, die het mogelijk maken om de Berberserver op afstand te monitoren en te onderhouden.

Onderzoek HEC

Mede met het oog op de hiervoor aangehaalde ontwikkelingen met betrekking tot Berber heeft in het laatste kwartaal van 2012 Het Expertise Centrum in opdracht van de directeur RSJ advies uitgebracht over de gewenste informatievoorziening van de RSJ. Hierin kwam het toekomstig stelsel van applicaties voor het ondersteunen van de processen van de Raad aan de orde, waarbij belangrijke functionaliteiten zijn:

- veilig gebruik door secretariaatsmedewerkers en raadsleden;
- gezamenlijk (zowel volgtijdelijk als simultaan) in documenten kunnen werken;
- niet alleen tekstdocumenten digitaal gebruiken en beheren, maar ook andere documentsoorten zoals e-mails;
- op afstand kunnen vergaderen;
- een oordeel over de geschiktheid van de onderzochte bestaande applicaties;
- de kantoorautomatisering;
- de infrastructurele voorzieningen;
- het beheer van applicaties en infrastructuur; en
- de organisatie van de informatievoorziening binnen de Raad.

Als onderdeel van het advies is een aantal mogelijke scenario's in kaart gebracht, inclusief de voor- en nadelen en een globale indicatie, op basis van referentietarieven, van de hierbij te verwachten kosten.

Eind 2012 is een aanvang gemaakt met de verkenning van de mogelijkheden om in samenwerking met de huidige ICT-organisatie te komen tot de ontwikkeling van een nieuw integraal systeem voor de ondersteuning van de processen van de RSJ. Verschillende overleggen

met het Dienstencentrum zijn daartoe gevoerd en moeten leiden tot de beschrijving van de opdracht aan beheersorganisatie GDI die via de DGJS wordt ingebracht.

Bij het secretariaat is een gebruikersgroep geformeerd met als doel het inventariseren van gebruikerswensen en -eisen op het gebied van de informatiesystemen bij de RSJ en het doen van voorstellen over verbetering van die systemen.

Centrale database met relatiegegevens

Het secretariaat heeft in 2012 een in eigen beheer ontwikkelde applicatie in gebruik genomen waarin centraal de persoons- en naw-gegevens van het personeel en de leden van de RSJ zijn opgenomen.

Ook zijn de gegevens van een aantal ketenpartners van de RSJ hierin opgenomen. De administratieve verwerking van de vacatiegelden en reisdeclaraties van de leden van de RSJ worden hier ook in verwerkt.

Postregistratie

Ten behoeve van de registratie van in- en uitgaande post bij het secretariaat is (eveneens in eigen beheer) een applicatie ontwikkeld waarin in- en uitgaande post (behalve post in rechtspraakzaken die reeds op andere wijze wordt geregistreerd) wordt vastgelegd.

4.3 Financiën

Financiën	Budgettair kader	Uitputting
In € 1000	3524	3236

Het budget van de RSJ is structureel verhoogd met een bedrag dat stapsgewijs oploopt tot € 1.000.000,-- in 2015. Dit in de eerste plaats in verband met de extra capaciteit voor rechtspraak en verder in verband met de overheveling van huur-/huisvestingsbudget, compensatie voor extra bedrijfsvoeringskosten en extra vacatiegelden, organisatie congressen en uitbesteden onderzoek. De taakstellingen tot en met Rutte-I zijn hierin verdisconteerd, de taakstellingen van Rutte-II nog niet.

De verhoging van het budget vond halverwege 2012 plaats. Mede vanwege de rijksbrede problematische financiële situatie kon er geen sprake zijn van een versoepeling van het

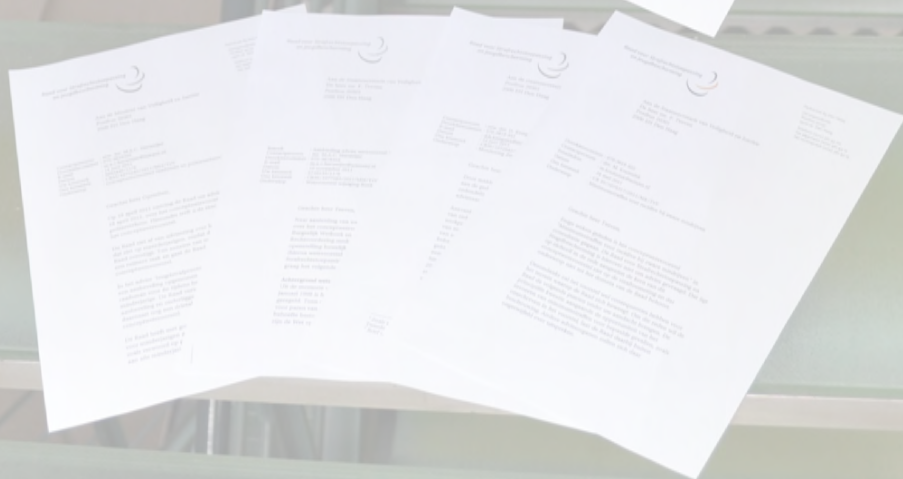
stringente financiële beleid en is in de tweede helft van 2012 alleen het strikt noodzakelijke extra budget daadwerkelijk ingezet. Dit heeft geresulteerd in een onderuitputting van € 288.000,--.

4.4. Klachtafhandeling

In 2012 zijn geen klachten ontvangen in het kader van de Klachtenregeling RSJ, dat wil zeggen klachten over de wijze waarop de Raad of één van de bij de Raad werkzame personen zich in een bepaalde gelegenheid heeft gedragen.

Bijlage 1

Overzicht advies

Bijlage 1 Overzicht advies

Overzicht van in 2012 uitgebrachte adviezen, met de daarbij betrokken raadsleden en adviseur

RAADSBREED		
Advies	Raadsleden	Adviseurs
Langdurig toezicht: Reactie op het conceptwetsvoorstel langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking (31 mei 2012; gevraagd advies)	Niederer (vz), Bullens, Louwe, Moerings, Schaap-Meulemeester	Van der Hoeven, Steinmann
Het vervoer van ingeslotenen en hun goederen (25 juni 2012; eigen initiatief)	Van Kalmthout (vz), Bol, Van den Brand, Rutten	Verwest, Hinders, Kruissink, Van der Hoeven (Verwest als stagiaire)
Forensische zorg tijdens detentie (27 september 2012; eigen initiatief)	Mevis (vz), Schudel, Wouda, Verbunt	Steinmann, Van Bommel
Ontwerpbesluit wetsvoorstel onvrijwillige behandeling (31 oktober 2012; gevraagd advies)	Louwe (vz), Schudel, Lucas	Kruissink, Van der Hoeven
GEVANGENISWEZEN		
Advies	Raadsleden	Adviseurs
Detentiefasering (10 februari 2012; eigen initiatief)	Moerings (vz), Bauduin, Van den Brand, Mevis	Van Bommel, Kempers
Wijziging Regeling selectie plaatsing en overplaatsing gedetineerden (RSPOG) inzake plaatsing strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen (30 november 2012; gevraagd advies)	Mevis (vz), Boone, Bol	Kempers, Van Bommel
JEUGD		
Advies	Raadsleden	Adviseurs
Wetsvoorstel adolescentenstrafrecht; een gemiste kans (14 maart 2012; gevraagd advies)	Calkoen-Nauta (vz), Doreleijers, Van der Laan, Lucas	Herweijer, Hinders
Wijziging regeling geweldsinstructie i.v.m. introductie van pepperspray (31 mei 2012; gevraagd advies)	De Pauw Gerlings - Döhrn(vz), Heddema, Mohanlal	Herweijer
Beleidsvisie specialistische forensische jeugdpsychiatrische behandeling in een jji voor PIJ-ers (20 juni 2012; gevraagd advies)	Van Benthem (vz) , Boer, Doreleijers, Van de Water; (Boer tot 1/6 als extern deskundige, daarna als lid)	Herweijer, Hinders

Wetsvoorstel Jeugdwet (25 oktober 2012; gevraagd advies)	Koens (vz), Van Benthem, Van der Laan, Mulders; meelezer: Mohanlal extern: Vlaardingerbroek, Bruijn	Hinders, Kruissink
Conceptwetsvoorstel wijziging Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie (1 november 2012; gevraagd advies)	Van Rossem-Broos, Bullens, Kole, De Pauw Gerlings - Döhrn	Van Bommel, Hinders
TERBESCHIKKINGSTELLING		
Advies	Raadsleden	Adviseurs
Weigerende verdachten pro justitia onderzoek (1 februari 2012; eigen initiatief)	Louwe (vz), Bos, Korvinus	Van der Hoeven, Kruissink
Conceptbeleidskader libidoremmende middelen in de tbs (28 september 2012; gevraagd advies)	Louwe (vz), Zijderhoudt	Van der Hoeven, Van Bommel
Conceptbeleidskader repatriëring vreemdelingen in de tbs (30 november 2012; gevraagd advies)	Bos (vz), Korvinus, Mensing	Van der Hoeven, Van Bommel

Bijlage 2

Overzicht rechtspraak

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/1

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/2

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/3

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/4

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/5

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/6

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/7

Jurisprudentiebulletin RSJ
2007/8

Bijlage 2 Overzicht rechtspraak

De uitvoering van de rechtspraaktaak

Coördinatie rechtspraak

De eenheid in de rechtspraak wordt bevorderd door middel van vier instrumenten, te weten de vergaderingen van de rechtspraakkamer, de jurisprudentiedatabank, het uitgeven van een jurisprudentiebulletin en het organiseren van bijeenkomsten met de beklagcommissies.

Rechtspraakkamer

Deze kamer coördineert (het beleid in) de rechtspraak en de werkzaamheden van de verschillende beroepscommissies uit de Raad. Alle voorzitters van de beroepscommissies maken deel uit van de rechtspraakkamer. Het secretariaat ondersteunt deze kamer. In beginsel komt de rechtspraakkamer tweemaal per jaar bijeen, hetgeen in 2012 ook feitelijk het geval was.

Jurisprudentiedatabank

Vanaf 1 januari 2003 is de jurisprudentiedatabank voor iedereen bevroegbaar via de website van de Raad (www.rsj.nl). In de databank zijn alle juridisch relevante uitspraken opgenomen. In de praktijk van alle dag blijkt de databank een belangrijke rol te vervullen.

Jurisprudentiebulletin

In 2012 zijn acht zogenoemde jurisprudentiebulletins uitgegeven. Deze bulletins bevatten de belangrijkste uitspraken van de beroepscommissies; de bulletins zijn (ook) digitaal beschikbaar op de website van de Raad (www.rsj.nl).

Bijeenkomsten met beklagcommissies

Sinds 2001 vinden bijeenkomsten plaats met de beklagcommissies, waarbij, los van concrete beklagzaken, de meest uiteenlopende onderwerpen op het terrein van het beklag- en beroepsrecht aan de orde komen. Tevens is er tijdens deze bijeenkomsten gelegenheid om van gedachten te wisselen over mogelijk aanwezige knelpunten. In 2012 vonden vier bijeenkomsten plaats op het terrein van het gevangeniswezen. In 2013 zijn het tbs- en jeugdterrein weer aan de beurt.

Tijdens de bijeenkomsten op het terrein van het gevangeniswezen is onder meer gesproken over de toename van het aantal klachten op het terrein van het gevangeniswezen gedurende de afgelopen jaren en het daarover door de Erasmusuniversiteit te Rotterdam uitgebrachte rapport 'Toenemend appel'⁵. Andere onderwerpen die aan bod kwamen: beslissingen tot oplegging van een straf of maatregel door andere functionarissen dan een directeur⁶, de ontvankelijkheid van klachten over vervoer⁷, klachten met betrekking tot de 'nieuwe' wijze van uitvoeren van urinecontroles⁸, klachten die samenhangen met maatregelen die worden genomen als een gedetineerde staat op de lijst van gedetineerden met een vlucht- en maatschappelijk risico⁹ en de wijze waarop de beroepscommissie omgaat met verzoeken om aanhouding, verzoeken om openbaarheid van behandeling en verzoeken om wraking¹⁰.

Rechtspraak in cijfers

Nadat het aantal zaken de afgelopen drie jaar explosief is gestegen, is in 2012 sprake geweest van een zekere stabilisatie van de instroom ten opzichte van de instroom van 2011. Er is zelfs sprake van een lichte teruggang in het aantal zaken. Het aantal zaken daalde van 4197 naar 4047; een daling van 3½ %. Wellicht dat de discussies in en met 'het veld' over het rapport 'Toenemend appel' hun schaduw reeds vooruit werpen. Dit geconstateerd hebbende, blijft het aantal te behandelen zaken onverminderd fors. Ten opzichte van 2008 is nog steeds sprake van een toename van het aantal zaken met 20%, namelijk van 3384 zaken naar 4074 zaken.

⁵ Dit onderzoek werd uitgevoerd door prof. mr. F.W. Bleichrodt; zijn rapport verscheen eind 2011 en is te raadplegen op www.rsj.nl

⁶ Zie onder meer BC 11/1859/GA d.d. 6 maart 2012, BC 11/2562/GA d.d. 27 april 2012 en BC 11/4409/GA d.d. 3 april 2012

⁷ Zie onder meer BC 11/4345/GA d.d. 4 mei 2012

⁸ Zie onder meer BC 12/1779/GA d.d. 19 november 2012 en BC 12/2590/GA d.d. 3 december 2012

⁹ Zie onder meer BC 12/216/GA d.d. 2 augustus 2012, BC 12/1418/GA d.d. 18 september 2012 en BC 12/2155/GA d.d. 6 december 2012

¹⁰ Zie het op www.rsj.nl gepubliceerde 'Procesreglement rechtspraak'

De afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen getroffen om deze enorme toestroom van beroepszaken te kunnen verwerken.

Voorheen bevatten de uitspraken in de zogenoemde schriftelijke beklagzaken, dat zijn de zaken die geen behandeling ter zitting kennen maar in een uitsluitend schriftelijk traject worden afgedaan, steeds het onderwerp van beklag, de standpunten van partijen, de beoordeling en het dictum. In 2011 is – onder druk van de toename van het aantal zaken en het streven om die zaken toch binnen aanvaardbare termijn af te doen – een lijn ontwikkeld die voorziet in het verkort afdoen van dit type zaken. In voorkomende gevallen kan worden volstaan met het vermelden van de beoordeling en het dictum dan wel met sterk verkorte standpunten gevolgd door de beoordeling en het dictum. Deze lijn is in 2012 doorgezet en op onderdelen verder aangescherpt.

Ook op andere vlakken zijn maatregelen genomen om de stroom aan zaken de baas te kunnen. De productiecapaciteit schoot geruime tijd tekort. De afgelopen periode werd weliswaar steeds (extra) geld beschikbaar gesteld, maar dan ging het steeds om een reactie op een al toegenomen instroom. Die reactie was dan genoeg om de eerdere toename de baas te kunnen, maar ondertussen deed de realiteit van de verdere toename van de instroom zich al weer gevoelen. Zo bleef het secretariaat van de RSJ, wat capaciteit betreft, achter de feiten aanlopen.

Naast de hiervoor genoemde maatregelen van het verkort afdoen van schriftelijke zaken en het op peil brengen van de productiecapaciteit, is sinds mei 2011 een andere maatregel genomen om de extra instroom te kunnen behappen: het opzetten van een (relatief goedkoop) stageproject, dat erin voorziet dat steeds twee universitaire stagiaires worden ingezet bij het verwerken van de schriftelijke zaken. Dat functioneert naar tevredenheid. Eind 2011 was de productiecapaciteit in overeenstemming met de instroom. Dat is in geheel 2012 het geval gebleven. De resultaten daarvan zijn terug te zien in de productieoverzichten van 2012.

Ook is een intern onderzoek ingesteld naar de werkprocessen van rechtspraak. Dat onderzoek was eind 2011 afgerond en heeft in 2012 geleid tot verdere efficiency in de afdoening van beroepszaken.

Kortom: afdoening zonder behandeling ter zitting, verkorte schriftelijke beslissingen, inzet van stagiaires voor eenvoudige zaken en optimalisering van werkprocessen hebben bijgedragen aan de doelmatigheid.

De hiervoor genoemde maatregelen, reeds ingezet in 2011, hebben ertoe geleid dat de werkvoorraad is gedaald van 779 zaken op 1 januari 2012 tot 602 zaken op 1 januari 2013. Deze positieve ontwikkeling heeft zich ook vertaald in een verbetering van de gerealiseerde doorlooptijden. Werd in 2011 44% van de beroepszaken binnen de door de rechtspraakkamer geformuleerde streefnormen afgedaan, in 2012 is dit percentage gestegen naar 57%.

Instroom

In een overzicht ziet de instroom van zaken vanaf 2008 er als volgt uit.

Terrein	2012	2011	2010	2009	2008
Gevangeniswezen	2906	2966	2719	2397	2281
Tbs	472	469	440	411	357
Jeugd (excl. adoptie)	55	66	43	41	86
Overige zaken	614	696	752	819	660
Totaal	4047	4197	3954	3668	3384

Doorlooptijden beroepszaken

Algemeen

In de rechtspraakkamer zijn globale streefnormen vastgesteld voor de termijn van de afdoening van beroepschriften, die, afhankelijk van de categorie, uiteenlopen van twee tot vijf maanden. In de rechtspraakkamer worden de doorlooptijden kritisch gevolgd.

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom de globale streefnorm niet wordt gehaald. Soms spelen externe factoren een rol, soms kan de aard van de zaak vertraging met zich brengen. Wat de externe factoren betreft moet dan worden gedacht aan het departement, de beklagcommissie, de medisch adviseur en de selectiefunctionaris. Alvorens een beroepschrift inhoudelijk kan worden beoordeeld, moet, afhankelijk van het type beroepschrift, één of meer van voornoemde instanties informatie aanleveren. Deze informatie wordt soms, ondanks herhaald rappel, ontvangen op het moment waarop een beoogde streefnorm reeds is gepasseerd dan wel op een dusdanig tijdstip dat afdoening binnen de streefnorm onmogelijk is.

Externe factoren van andere aard betreffen bij reeds voor een zitting geplande beroepszaken bijvoorbeeld verzoeken om aanhouding. Bij inwilliging van zo'n verzoek wordt het beroepschrift op de eerstvolgende zitting behandeld. Dat is meestal ongeveer een maand later. Ook komt het in toenemende mate voor dat de beroepscommissie, alvorens definitief uitspraak te doen, zich genoodzaakt ziet eerst een tussenuitspraak te doen, waarin partijen bijvoorbeeld in de gelegenheid worden gesteld nadere stukken over te leggen of waarin er een verzoek aan het Nederlands Forensisch Instituut voor nader onderzoek wordt voorgelegd. Dat dit effect heeft voor de doorlooptijd spreekt voor zich.

Naast voormelde omstandigheden, die in algemene zin elk jaar van betekenis zijn, speelden in 2012 voorts de volgende factoren een rol. De instroom van het aantal zaken stabiliseerde en liep zelfs iets terug. De productiecapaciteit, die eerst eind 2011 in overeenstemming was met de instroom, bleef in 2012 op peil. Deze twee factoren leidden er in combinatie met efficiencymaatregelen in de afdoening van zaken toe dat de doorlooptijden weer in de lift zitten, zij het nog niet op alle deelonderdelen. Met name de zittingszaken op het beklagterrein van het gevangeniswezen nog achter. Dit heeft alles te maken met de enorm inhaalslag die moest worden gemaakt in de voorraad aan te behandelen zittingszaken. Die slag is inmiddels gemaakt. De resultaten moeten in 2013 zichtbaar worden. Werd in 2011 nog slechts 44% van de beroepszaken binnen de streefnorm afgedaan, in 2012 bedroeg dit percentage 57. Voor 2013 ligt – bij een ongewijzigde instroom en gelijkblijvende productiecapaciteit – een verdere verbetering van de doorlooptijden in het verschiet.

Hieronder staan de in 2012 in beroepszaken gerealiseerde doorlooptijden, afgezet tegen 2011, 2010, 2009 en 2008.

Terrein	streefnorm	2012	2011	2010	2009	2008
		% afgerond	% afgerond	% afgerond	% afgerond	% afgerond
Gevangeniswezen beklag-zitting	4 mnd	30	27	51	57	71
Gevangeniswezen beklag-schriftelijk	3 mnd	52	24	27	47	54
Gevangeniswezen plaatsing/over-plaatsing	3 mnd	84	69	63	85	73
Gevangeniswezen verlof	2 mnd	89	88	85	97	97
Gevangeniswezen medisch	4 mnd	71	69	68	64	66
Tbs – zitting	5 mnd	55	36	58	64	75
Tbs – schriftelijk	4 mnd	57	32	32	66	82
Jeugd	4 mnd	47	59	47	72	70
Gewogen gemiddelde		57	44	53	67	71

Doorlooptijden schorsingszaken

Naast de beroepschriften verdient nog een andere categorie bijzondere aandacht: de zogenoemde schorsingszaken.

In totaal werden in 2012 860 schorsingsverzoeken ontvangen. Dat is ruim 100 minder dan vorig jaar. De afname vindt met name plaats op het terrein van het gevangeniswezen en het tbs-terrein. Dit laat zich, uitgesplitst naar gevangeniswezen, tbs en jeugd, als volgt in een tabel vertalen.

	2012	2011	2010	2009	2008
Gevangeniswezen	741	810	755	684	576
Tbs	108	150	152	133	117
Jeugd	11	11	9	9	17
Totaal	860	971	916	826	710

De gemiddelde doorlooptijd van de schorsingsverzoeken bedroeg in 2012 2,2 dagen. In 2011 was dat 2,4 dagen.

Zittingen

Een belangrijk deel van de beroepen wordt op zitting behandeld. Van het totaal aantal beroepen dat op het beklagterrein van het gevangeniswezen is afgedaan, is 52 % van de zaken op zitting behandeld (in 2011 43%); de resterende 48% is in een uitsluitend schriftelijke procedure afgedaan. Op een enkele uitzondering na zijn alle medische zaken op het terrein van het gevangeniswezen ter zitting behandeld. Op het tbs-terrein is 50% van de zaken ter zitting behandeld (in 2011 53%) en 50% in een uitsluitend schriftelijke procedure. Op het jeugdterrein is 79% van de zaken ter zitting behandeling (in 2011 70%) en 21% in een uitsluitend schriftelijke procedure.

In 2012 zijn in totaal 92 zittingen gehouden. Vorig verslagjaar waren dat er 83. Uitgesplitst naar terrein ontstaat voor 2012 het volgende beeld.

Terrein	Aantal zittingen 2012	Aantal zittingen 2011
Gevangeniswezen	55 (waarvan 46 op het reguliere beklagterrein en 9 op het medische terrein)	51 (waarvan 41 op het reguliere beklagterrein en 10 op het medische terrein)
Tbs	21	16
Jeugd	10	8
Adoptie	6	8

Overige zaken

Hieronder worden alle brieven verstaan die bij het secretariaat binnenkomen waarin een individueel (juridisch) probleem wordt aangesneden, maar die niet als een beroepschrift of schorsingsverzoek in behandeling kunnen worden genomen. Er wordt onderscheiden naar 4 typen "overige zaken":

1. doorzending beklagcommissie,
2. doorzending selectiefunctionaris,
3. doorzending medisch adviseur en
4. overig.

1. Doorzending beklagcommissie

In deze situatie heeft de gedetineerde zich tot de Raad gewend, terwijl hij zijn klacht eerst bij de beklagcommissie had moeten neerleggen. De brieven zijn ter verdere behandeling doorgestuurd naar de beklagcommissie en de betreffende gedetineerden zijn hierover geïnformeerd.

2. Doorzending selectiefunctionaris

In deze situatie heeft de gedetineerde zich tot de Raad gewend, terwijl hij eerst bezwaar had moeten maken bij de selectiefunctionaris. De brieven zijn ter verdere behandeling doorgestuurd naar de selectiefunctionaris en de betreffende gedetineerden zijn hierover geïnformeerd.

3. Doorzending medisch adviseur

In deze situatie heeft de gedetineerde zich tot de Raad gewend, terwijl hij zijn klacht eerst ter bemiddeling aan de medisch adviseur bij het ministerie van justitie had moeten voorleggen. De brieven zijn ter bemiddeling doorgestuurd naar de medisch adviseur en de betreffende gedetineerden zijn hierover geïnformeerd.

4. Restcategorie

Naast de drie hoofdcategorieën bestaat er nog een restcategorie. Deze categorie betreft zaken waarin rijp en groen door elkaar zit. Het kan gaan om een aan de Raad gericht gratieverzoek, een verzoek om opheffing van de voorlopige hechtenis, etc. In deze gevallen zijn de brieven zo mogelijk doorgestuurd naar de wel bevoegde instantie dan wel is de briefschrijver geïnformeerd over de stappen die hij zelf kan ondernemen.

Onderstaande tabel laat zien hoeveel zaken in de genoemde categorieën in 2012 zijn afgedaan afgezet tegen de afdoening van dit type zaken in de vier daaraan voorafgaande jaren.

Categorie	2012	2011	2010	2009	2008
Doorzending beklagcommissie	201	220	230	258	209
Doorzending selectiefunctionaris	46	43	69	69	65
Doorzending medisch adviseur	42	82	107	115	80
Overig	339	342	360	365	318
Totaal	628	687	766	807	672

Als streefnorm is afgesproken om de brieven in de eerste drie categorieën binnen twee weken naar de juiste instantie door te sturen. Bij de laatste categorie is het streven erop gericht de briefschrijver binnen vier weken te antwoorden. In 2012 is het eerste in 89% van de gevallen gelukt en het tweede eveneens in 89% van de gevallen.

De rechtspraak en adoptie in cijfers

Productieoverzicht 2012 totaal

Soort beroep	stand per 1-1-2012		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-13	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Pbw	581	2	2165	741	2256	739	490	4
Bvt	150	0	364	108	430	108	84	0
Bjj	15	0	37	10	42	10	10	0
Wjz	5	0	7	1	10	1	2	0
Overig	26	-	614	-	628	-	12	-
Totaal	777	2	3187	860	3366	858	598	4

Penitentiare beginselenwet

Soort beroep	stand per 1-1-2012		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-13	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Beklag	432	2	1282	659	1388	658	326	3
(Over)plaatsing	116	0	632	76	618	75	130	1
Verlof/ strafonderbreking	11	0	184	6	176	6	19	0
Medisch beroep	22	-	67	-	74	-	15	-
Totaal	581	2	2165	741	2256	739	490	4

Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden

Soort beroep	stand per 1-1-2012		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-13	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Beklag	104	0	293	104	333	104	64	0
(over)plaatsing	32	0	59	4	72	4	19	0
Passanten-termijn	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	14	0	12	0	25	0	1	0
Totaal	150	0	364	108	430	108	84	0

Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen

Soort beroep	stand per 1-1-2012		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-13	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Beklag	7	0	22	10	24	10	5	0
(over)plaatsing	6	0	13	0	14	0	5	0
Wachttermijn	1	0	0	0	1	0	0	0
Medisch	0	0	1	0	1	0	0	0
(proef)verlof/ onderbreking jeugddetentie	1	0	1	0	2	0	0	0
Totaal	15	0	37	10	42	10	10	0

Wet op de jeugdzorg

Soort beroep	stand per 1-1-2012		ingekomen		afgedaan		stand per 1-1-13	
	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing	hoofdzaak	schorsing
Beklag	5		8	1	11	1	2	0

Overige zaken

	stand per 1-1-2012	ingekomen	afgedaan	stand per 1-1-2013
Doorzending beklagcommissie	9	195	201	3
Doorzending selectiefunctionaris	1	47	46	2
Doorzending medisch adviseur	1	41	42	0
Overige	15	331	339	7
Totaal	26	614	628	12

Advisering Wet opnemng buitenlandse kinderen ter adoptie

	stand per 1-1-2012	ingekomen	afgedaan	stand per 1-1-2013
Adoptieadvies	3	6	8	1

Bijlage 3

Leden, medewerkers en samenstelling OR

Bijlage 3 Leden, medewerkers en samenstelling OR

Op 31 december 2012 waren de Raad, het secretariaat en de OR als volgt samengesteld:

Algemeen voorzitter

mr. L.A.J.M. de Wit

Sectie Gevangeniswezen

Voorzitter

prof.dr.mr. L.M. Moerings

Hoogleraar Penologie Universiteit Leiden

Leden

mr. J.I.M.W. Bartelds

Raadsheer Gerechtshof Arnhem

mr. F.G. Bauduin

Raadsheer plaatsvervanger Gerechtshof Arnhem

Rechter plaatsvervanger Rechtbank Amsterdam

drs. R.K. Boelens

Zelfstandig adviseur

mr. A.T. Bol

Advocaat te Rotterdam

prof.mr.dr. M.M. Boone

Universitair hoofddocent Willem Pompe-Instituut Universiteit Utrecht

Hoogleraar Penologie en Penitentiair Recht aan de Faculteit

Rechtsgeleerdheid RU Groningen

J.G.A. van den Brand

Voorheen coördinator international activities Dutch Prison Service bij het ministerie van Justitie

prof. dr. H.G. van de Bunt

Hoogleraar criminologie Erasmus Universiteit Rotterdam

U.P. Burke

Adviseur Governance & Integrity Nederland

ZZP-er (training, coaching, advies)

Gemeenteraadslid Amsterdam

Eigenaar CreatAbility

mr.dr. H.K. Fernandes Mendes

Directeur stedelijke bestuursadviesing Amsterdam

prof.dr. A.M. van Kalmthout

Emeritus hoogleraar Universiteit Tilburg

Gasthoogleraar Universiteit Tilburg

dr. M. Kooyman

Vrijgevestigd psychiater en psychotherapeut

prof.mr. P.A.M. Mevis

Hoogleraar straf(proces)recht Erasmus Universiteit Rotterdam

Extern lid toelatingscommissie Vereniging vd Cassatieadvocaten in strafzaken VCAS

J.M.L. Pattijn, MSM

Districtchef District Leiden en omgeving - Politie

mr. M.A.G. Rutten

Voorheen hoofd van dienst Parket-Generaal

J. Schagen MA

Directeur Morijn

prof.dr. W.J. Schudel

Forensisch psychiater

Raad (psychiater/deskundige) in de penitentiaire kamer Gerechtshof Arnhem

mr. Th.E.M. Wijte

Oud burgemeester van IJsselstein

Voorzitter Katholiek Onderwijs Nederland Woerden

Rechter plaatsvervanger Rechtbank Dordrecht

Voorzitter Nederlands Katholiek Schoolraad Woerden

mr. J.A.M. de Wit

Raadsheer Gerechtshof Amsterdam

Sectie Terbeschikkingstelling

Voorzitter

drs. B. van Dekken

Algemeen directeur Interfocus Consultancy BV

Partner in Langhout & Van Dekken consultancy te Lochem en Dedemsvaart

Leden

mr.dr. F.A.M. Bakker

Senior raadsheer Gerechtshof Den Haag

drs. W.A.Th. Bos

GZ-psycholoog

drs. M.R. Daniel MPM	Coördinerend gedragsdeskundige binnen de vrouwenhulpverlening sector van Kompaan en De Bocht
mr. N. Jörg	Hoofd operatie Nationale Politie regio Noord-Nederland en plaatsvervangend korpschef bij Politie Regio Fryslân
mr. C.F. Korvinus	Raadsheer in de Hoge Raad
mr.drs. T.A.M. Louwe	Advocaat bij Korvinus, Van Roy en Zandt Advocaten te Amsterdam Psycholoog Psychotherapeut Jurist (zelfstandig gevestigd)
mr. R.M. Maanicus	Rechter plaatsvervanger bij de Rechtbank Zutphen sector strafrecht Docent beroepsopleiding advocatuur straf(proces)recht Advocaat
prof.dr. H.J.C. van Marle	Hoogleraar forensische psychiatrie Erasmus Medisch Centrum en Erasmus Universiteit Rotterdam
drs. G.A.M. Mensing	Psycholoog Klinisch psycholoog-psychotherapeut (Nederlands Astmacentrum Davos)
mr.drs. L.C. Mulder MCM	Klinisch pedagoog/gz-psycholoog, jurist, master conflict-management, associate certified mediator international ADR-register Eigenaar LCM Advies/zelfstandig professional (advies, management, coaching en conflictoplossing)
mr. J.M.L. Niederer	Burgemeester Roosendaal
mr. G.L.M. Urbanus	Rechter Rechtbank Midden-Nederland
mr. R.P.G.L.M. Verbunt	Voorheen strafrechtadvocaat en rechter
drs. A.P. Visser	Wethouder Cultuur en Financiën Almere
mr. A.M. van Woensel	Raadsheer Gerechtshof Amsterdam
drs. J.E. Wouda	Klinisch Psycholoog/Psychotherapeut Praktijk voor Psychologie en Psychotherapie Arnhem
mr.drs. R.H. Zijderhoudt	Gezondheidsrechtelijk adviseur Zelfstandig gevestigd psychiater/psychotherapeut Conflictbemiddelaar/Mediator NMI

Sectie Jeugd

Voorzitter

mr. B.J. de Jong	Rechter plaatsvervanger Rechtbank Leeuwarden
------------------	--

Leden

R. van Benthem RA	Burgemeester van Eemnes
prof.dr. F. Boer	Emeritus hoogleraar kinder- en jeugd psychiatrie
dr. R.A.R. Bullens	Senior consultant voor De Waag, Centrum voor ambulante forensische psychiatrie Amsterdam Directeur Diagnostisch Expertise Centrum (DEC)
mr. J. Calkoen-Nauta	Vice-president Rechtbank Breda, tevens kinderrechter Medewerker afdeling Strategie en Ontwikkeling van de Raad voor de Rechtspraak
prof.dr. Th.A.H. Doreleijers	Hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie Vrije Universiteit Amsterdam Opleider kinder- en jeugdpsychiatrie de Bascule Amsterdam Hoogleraar forensische psychiatrie faculteit Rechtsgeleerdheid Universiteit Leiden
drs. H. Heddema	Ggnet, directeur Ouderen
mr. M.J.C. Koens	Senior raadsheer Gerechtshof 's-Hertogenbosch
dr. J.J. Kole	Senior onderzoeker beroepsethiek bij het Ethiek Instituut van de Universiteit Utrecht, senior docent beroepsethiek bij de Christelijke Hogeschool Ede

prof.dr. P.H. van der Laan	Hoogleraar reclassering Senior onderzoeker Nederlands Studiecentrum Criminologie en Rechtshandhaving
mr. E. Lucas	Advocaat
mr. G.M. Mohanlal	Senior Juridisch Adviseur Veilige Publieke Taak, directie Arbeidszaken Publieke Sector
ing. M.J. Mulders	Hoofdinspecteur KLPD
mr. S.B. de Pauw Gerlings - Döhrn	Rechter plaatsvervanger Rechtbank Rotterdam, tevens kinderrechter
mr. R.S.T. van Rossem-Broos	Voorzitter Regionale Toetsingscommissie Euthanasie voor de provincies Overijssel, Gelderland, Utrecht, Flevoland
	Voorheen hoofdofficier van Justitie
mr. R. van de Water	Rechter Rechtbank Amsterdam

Plaatsvervangende leden

mr. Chr.M. Aarts	Senior raadsheer Gerechtshof 's-Hertogenbosch
drs. P.A. Arnold	Verpleegkundige GGD Amsterdam Zelfstandig mediator
mr. C.J.G. Bleichrodt	Voorheen vice-president Hoge Raad der Nederlanden
J.G.J. de Boer	Voorheen huisarts en penitentiair geneeskundige
drs. M.F. van Brederode-Zwart	Huisarts
mr. A.G. Coumans	Raadsheer Gerechtshof Arnhem
prof.dr. J.P.S. Fiselier	Emeritus bijzonder hoogleraar penologie Rijksuniversiteit Groningen Voorheen universitair hoofddocent criminologie/penologie Radboud Universiteit Nijmegen
I.A. de Graaff	Bedrijfsleider unit longgeneeskunde OLVG Amsterdam
mr. J.D. den Hartog	Raadsheer Gerechtshof Arnhem
mr. A. van Holten	Vice president/senior rechter Rechtbank Lelystad
drs. L.E.M. Kleipool	Voorheen Scen-arts Huisarts
dr. H.J.P. Kroeze	Tandarts Universitair docent
mr. M.M. van der Nat	Raadsheer plaatsvervanger Gerechtshof Den Haag Senior rechter Rechtbank Amsterdam
mr.dr. U. van de Pol	Gemeentelijke Ombudsman Amsterdam
dr.ing. C.J. Ruissen	Huisarts
mr. C.A.M. Schaap-Meulemeester	Rechter Rechtbank Limburg, locatie Roermond
drs. J.H.A.M.C. Schoenmaeckers	Huisarts
prof.mr. P.C. Vegter	Bijzonder hoogleraar penitentiair recht Radboud Universiteit te Nijmegen Advocaat Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden
drs. B.G.J. Veldman	Tandarts
drs. R. Vogelenzang	Huisarts
mr. A. van Waarden	Raadsheer Gerechtshof Arnhem
mr.dr. R.W. van Zuijlen	Raadsheer Gerechtshof Arnhem

Samenstelling secretariaat

Algemeen secretaris/directeur

drs. P.G. Molenaar

Afdeling Rechtspraak

H. Atas
mr. E.W. Bevaart
B.A. Bogaars
mr. S.A.H. de Bruin
L.C. van Dam
mr. S.S. Dwarka
mr. H.S. van Gemert
F.A. Groeneveld
L.F. van Hilten
C.O.J. Hooplot
T. Jol
mr. S. Jousma
L.A.M. Karels
H. Kishna
L.J.M. Klop
R. Kokee
mr. M.L. Koster
A.A. Kramer
C. Landman-Seekles
mr. I. Lispet
A.M. Lopez Restrepo
mr. H.M.J.D. Maes
M.E.M. Onbekent
C.R.M. Piederiet
mr. P.N.E. Plooij
A. Sinan
A. Super
bc. L. Vis-van Alff

Afdeling Advies

drs. A.J. van Bommel
R.W. Daalmeijer
mr. M. Gelauff
mr. M.A.C. Herweijer
mr. K.H. Hinders
mr. D. v.d. Hoeven
drs. D.B. Kempers
M.H. Kouwenhoven
drs. M. Kruissink
drs. P.L.M. Steinmann
H.G. van Veen - Koning

Stafbureau

T. Berwers
A.G. Datau-v.d. Zalm
J.P. Emden-v.d. Wiel
F.J. van de Klundert
R. Pronk
W. van Vliet

Samenstelling OR

mr.H.M.J.D. Maes	voorzitter
mr. K.H. Hinders	plv. voorzitter
mr. S.S. Dwarka	secretaris
mr. M.A.C. Herweijer	lid
L.C. van Dam	lid

De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming
ziet er door advies en rechtspraak op onafhankelijke
wijze op toe dat de overheid in de beleidsontwikkeling
en de uitvoering van door de overheid opgelegde
vrijheidsbenemende en vrijheidsbeperkende sancties en
jeugdbeschermingsmaatregelen op een juridisch correcte
wijze en in overeenstemming met beginselen van goede
bejegening te werk gaat.

Colofon

Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

Postbus 30137

2500 GC Den Haag

telefoon: 070 -361 9300

e-mail: info@rsj.nl

info: www.rsj.nl